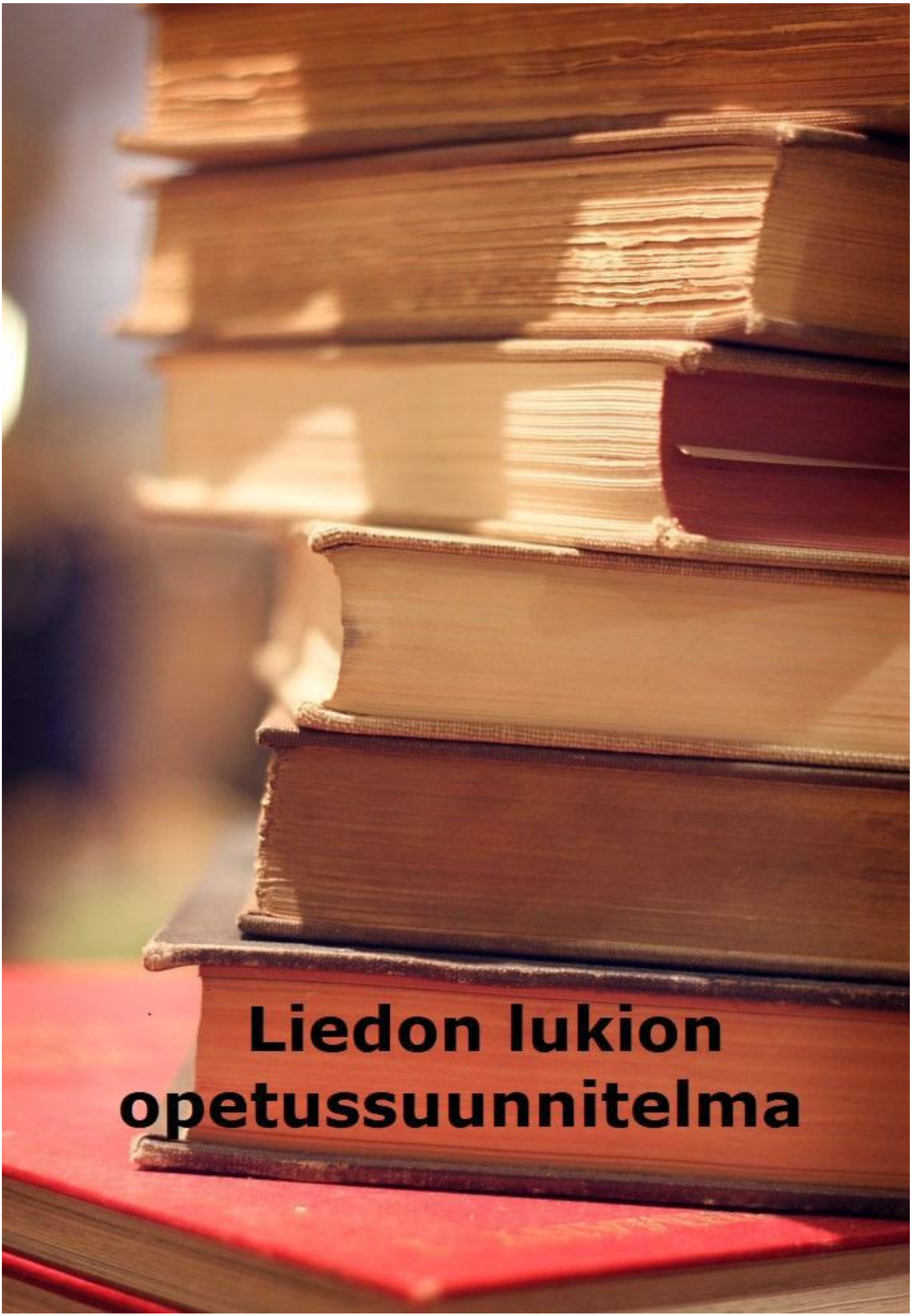

Liedon lukion opetussuunnitelma

Nimi	Liedon lukion opetussuunnitelma
Kunta	Lieto
Koulu	Liedon lukio
Hyväksymispäivämäärä	26.5.2021
Pdf luotu	12.5.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 4
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 4
2.2. Arvoperusta. 4
2.3. Opetuksen arvoperusta Liedon lukiossa. 5
2.4. Liedon lukion toiminta-ajatus. 6
3. Opetuksen toteuttaminen. 7
3.1. Opintojen rakenne. 7
3.2. Oppimiskäsitys. 7
3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 7
3.3.1. Itsenäisen opiskelun periaatteet. 8
3.4. Toimintakulttuuri. 8
3.4.1. Liedon lukion toimintakulttuuri. 10
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 11
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 11
3.6.1. Yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, lähialueenlukioiden ja muiden tahojen kanssa. 14
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 15
4.1. Opiskeluhuolto. 15
4.1.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet. 15
4.1.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen. 17
Liedon lukion opiskelijahuoltosuunnitelma. 21
Suunnitelma opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. 33
Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. 33
Tasa-arvosuunnitelma. 34
Yhdenvertaisuussuunnitelma. 36
4.2. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä. 37
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 41
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 41
5.2. Opintojakson arviointi. 42
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 44

Arvioimatta jätetty opintojakso. 44
Poissaolojen vaiktuus arviointiin. 44
Hylätyn arvosanan korottaminen. 44
Hyväksytyn arvosanan korottaminen. 45
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 45
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 45
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 46
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 46
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 48
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 48
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 49
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 50
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 51
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 53
5.7.1. Oppimäärän vaihto. 53
Matematiikan oppimäärän vaihto. 53
Toisen kotimaisen kielen, ruotsi, oppimäärän vaihto. 53
5.7.2. Kieliprofiili. 54
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 55
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 55
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 56
7. Oppiaineet. 61
7.1. Opinto-ohjaus (OP). 61
Minä opiskelijana, 2 op (OP1). 62
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2). 63
Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41). 65
7.2. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 65
7.2.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 66
Tekstin tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1). 68
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2). 69
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3). 70
Kieli- ja tekstitietoisuus 1 ja vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI2x). 72
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4). 73
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5). 74
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6). 75
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7). 76

Kirjoittaminen 1 ja Vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI6x). 77
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8). 78
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9). 80
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 81
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 82
Kielenhuollon syventäminen, 2 op (ÄI12). 83
Mediatekstit yo-kokeessa, 2 op (ÄI13). 83
Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI14). 85
Kohti laudaturia, 1 op (ÄI15). 85
Antiikista renessanssiin, 1 op (ÄI16). 86
7.2.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 87
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 90
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 91
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 91
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 92
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 92
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 93
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 93
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 94
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 94
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 95
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 96
7.3. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 96
7.3.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 100
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1). . . 100
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2). 101
Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA1X). 103
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3). 104
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4). 105
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5). 106
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6). . . . 107
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7). 108
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8). 109
Startti ruotsin opintoihin lukiossa, 1 op (RUA9). 110
Kieliopin kertaus, 2 op (RUA10). 111
Kirjoittaminen ja tekstinymmärtäminen, 2 op (RUA11). 112
Abien kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (RUA12). 113

Kulturresa, 2 op (RUA13). 113
7.3.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 114
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11). . 114
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12). 115
Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB11X). 116
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13). 118
Ympäristömme, 2 op (RUB14). 119
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15). 120
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16). 121
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17). 122
Startti ruotsin opintoihin lukiossa, 1 op (RUB19). 123
Kieliopin kertaus, 2 op (RUB18). 124
Kirjoittaminen ja tekstinymmärtäminen, 2 op (RUB110). 124
Abien kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (RUB111). 125
7.4. Vieraat kielet (VK). 126
7.4.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 131
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1). . . 131
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2). 132
Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1X). 133
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3). 135
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4). 136
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5). 137
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . . 138
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7). 139
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8). 140
Startti englannin opintoihin lukiossa, 1 op (ENA9). 141
Kieliopin kertaus, 2 op (ENA10). 142
Kirjoittaminen ja tekstinymmärtäminen, 2 op (ENA11). 143
Abien kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (ENA12). 143
7.4.2. Muu vieras kieli, A-oppimäärä (VKA11). 144
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA11). . 144
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA12). 145
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA13). 146
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA14). 146
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA15). 147

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA16). 148
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA17). 149
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA18). 150
7.4.3. Ranska B2-oppimäärä (RAB2). 150
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21). 151
Perustaso 1, 2 op (RAB22). 152
Perustaso 2, 2 op (RAB23). 153
Perustaso 3, 2 op (RAB24). 154
Perustaso 4, 2 op (RAB25). 155
Perustaso 5, 2 op (RAB26). 156
Perustaso jatko 1, 2 op (RAB27). 156
Perustaso jatko 2, 2 op (RAB28). 157
7.4.4. Ranska B3-oppimäärä (RAB3). 158
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31). 159
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32). 160
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33). 161
Perustaso 1, 2 op (RAB34). 162
Perustaso 2, 2 op (RAB35). 163
Perustaso 3, 2 op (RAB36). 164
Perustaso 4, 2 op (RAB37). 164
Perustaso 5, 2 op (RAB38). 165
7.4.5. Saksa B2-oppimäärä (SAB2). 166
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21). 167
Perustaso 1, 2 op (SAB22). 168
Perustaso 2, 2 op (SAB23). 169
Perustaso 3, 2 op (SAB24). 170
Perustaso 4, 2 op (SAB25). 171
Perustaso 5, 2 op (SAB26). 172
Perustaso jatko 1, 2 op (SAB27). 172
Perustaso jatko 2, 2 op (SAB28). 173
7.4.6. Saksa B3-oppimäärä (SAB3). 174
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31). 175
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32). 176
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33). 177
Perustaso 1, 2 op (SAB34). 178
Perustaso 2, 2 op (SAB35). 179
Perustaso 3, 2 op (SAB36). 180
Perustaso 4, 2 op (SAB37). 181

Perustaso 5, 2 op (SAB38). 181
7.4.7. Muu vieras kieli, B3-oppimäärä (VKB3). 182
Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31). 183
Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32). 184
Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33). 184
Perustaso 1, 2 op (VKB34). 185
Perustaso 2, 2 op (VKB35). 185
Perustaso 3, 2 op (VKB36). 186
Perustaso 4, 2 op (VKB37). 186
Perustaso 5, 2 op (VKB38). 187
7.5. Matematiikka (MA). 187
7.5.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 189
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1). 189
7.5.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 191
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2). 191
Geometria, 2 op (MAA3). 192
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4). 193
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5). 195
Derivaatta, 3 op (MAA6). 196
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7). 198
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8). 199
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9). 200
3D-geometria, 2 op (MAA10). 201
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 203
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 204
Talousmatematiikka 2, 2 op (MAA13). 205
Algebrallisia menetelmiä, 2 op (MAA14). 206
Matemaattisia tutkimusmenetelmiä, 2 op (MAA15). 207
Kertaava opintojakso, 2 op (MAA16). 207
7.5.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 207
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2). 207
Geometria, 2 op (MAB3). 209
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4). 210
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5). 211
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6). 212
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7). 214
Talousmatematiikka, 2 op (MAB6X). 215
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8). 216

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9). 218
Matemaattisten mallien ja menetelmien soveltaminen, 2 op (MAB10). 219
Kertausta, 2 op (MAB11). 220
7.6. Fysiikka (FY). 221
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1). 223
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2). 224
Fysiikka ympärillämme, 2 op (FY1X). 225
Energia ja lämpö, 2 op (FY3). 226
Voima ja liike, 2 op (FY4). 227
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5). 228
Sähkö, 2 op (FY6). 229
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7). 230
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8). 231
Fysiikan kokonaiskuva ja merkitys yhteiskunnassa, 2 op (FY9). 232
Fysiikan kertausta, 2 op (FY10). 233
Kemian ja fysiikan kokeellisia töitä, 2 op (KEFY41). 233
Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41). 234
7.7. Kemia (KE). 234
Kemia ja minä, 1 op (KE1). 236
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2). 238
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1X). 239
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3). 241
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4). 243
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5). 244
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6). 246
Orgaaninen kemia, 2 op (KE7). 247
Kemian kertausta, 2 op (KE8). 248
Kemian ja fysiikan kokeellisia töitä, 2 op (KEFY41). 248
Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41). 248
7.8. Biologia (BI). 248
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1). 251
Ekologian perusteet, 1 op (BI2). 252
Ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 1 op (BI3). 253
Ekologiset vuorovaikutussuhteet, 2 op (BI2X). 254
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4). 256
Ihmisen biologia, 2 op (BI5). 257
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6). 258

Mikrobiologia, 2 op (BI7). 259
Kasvien maailma, 2 op (BI8). 260
Biologian kenttätyöskentely, 2 op (BI9). 261
Biologian kertaus, 2 op (BI10). 262
7.9. Maantiede (GE). 262
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1). 265
Sininen planeetta, 2 op (GE2). 266
Yhteinen maailma, 2 op (GE3). 268
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4). 269
Ilmastonmuutoksen kourissa, 2 op (GE5). 270
Maantieteen kertaus, 2 op (GE6). 271
7.10. Uskonto (KT). 272
7.10.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 274
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 274
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 276
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 277
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 278
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 279
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 280
Raamattutieto, 2 op (UE7). 281
Uskonto ja politiikka, 1 op (UE8). 282
Uskonnon kertaus, 2 op (UE9). 283
7.10.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 284
Uskonto ilmiönä - kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UO1). 284
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 285
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3). 286
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 287
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovakutus, 2 op (UO5). 287
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6). 288
7.10.3. Katolinen uskonto (KT3). 289
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1). 289
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2). 289
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3). 290
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (Uk4). 290
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5). 291
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6). 292

7.10.4. Islamin uskonto (KT4). 292
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinusko ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 292
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 293
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3). 294
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4). 294
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5). 295
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6). 296
7.11. Elämänkatsomustieto (ET). 296
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1). 298
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2). 299
Kulttuurit, 2 op (ET3). 300
Katsomukset, 2 op (ET4). 301
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5). 302
Tulevaisuus, 2 op (ET6). 302
7.12. Filosofia (FI). 303
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1). 305
Etiikka, 2 op (FI2). 306
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3). 307
Totuus, 2 op (FI4). 308
7.13. Historia (HI). 309
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1). 312
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2). 313
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3). 314
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4). 315
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5). 317
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6). 318
Toisen maailmansodan erikoiskurssi, 2 op (HI7). 319
Historian kertauskurssi, 2 op (HI8). 320
7.14. Yhteiskuntaoppi (YH). 321
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1). 323
Taloustieto, 2 op (YH2). 325
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3). 326
Lakitieto, 2 op (YH4). 328
Yhteiskuntaopin kertauskurssi, 2 op (YH5). 329
7.15. Psykologia (PS). 330
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1). 331
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2). 333

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3). 335
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4). 338
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5). 339
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6). 341
Psykologian kertauskurssi, 2 op (PS7). 342
Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41). 342
7.16. Terveystieto (TE). 343
Terveys voimavarana, 2 op (TE1). 345
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2). 346
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3). 348
Terveystiedon kertaus, 2 op (TE4). 350
Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41). 351
Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41). 352
7.17. Kuvataide (KU). 352
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1). 354
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2). 357
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3). 359
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4). 362
Ilmiö ja media, 1 op (KU5). 364
Taide ja luova ilmaisu, 2 op (KU6). 366
Let me Hack It! - luovan teknologian kurssi, 4 op (KUMU41). 367
Musavideo - videomusaa, 4 op (MUKU42). 367
7.18. Liikunta (LI). 367
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 369
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2). 370
Uudet mahdollisuudet - monipuolisesti liikkuen, 2 op (LI3). 371
Yhdessä liikkuen - retkeillen, 2 op (LI4). 371
Virkisty liikunnasta - sisäistä ja ulkoista hyvinvointia tavoittelemassa, 2 op (LI5). 372
Palloillen, 2 op (LI6). 373
Vanhat tanssit, 2 op (LI7). 374
Valmennuksen perusteet, 2 op (LI8). 375
Get fit! - lihasvoimaa ja kehonhuoltoa, 2 op (LI9). 375
Laskettelua ja lautailua, 2 op (LI10). 376
Golfia ja tennistä, 2 op (LI11). 376
Minun tanssini - minun elämykseni, 2 op (LI12). 377
LILU -selviytyjät, 2 op (LI13). 377
7.19. Musiikki (MU). 378

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1). 380
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2). 382
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3). 383
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4). 384
Yhteissoitto, 2 op (MU5). 386
Yhteissoitto, jatkokurssi, 2 op (MU6). 387
Kitarakurssi, 2 op (MU7). 388
Laulukurssi, 2 op (MU8). 388
Musavideo - videomusaa, 4 op (MUKU42). 389
Let me Hack It! - luovan teknologian kurssi, 4 op (KUMU41). 389
7.20. Lukiodiplomit (LD). 389
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2). 390
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4). 391
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6). 391
Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7). 392
7.21. Kansainvälisyyskasvatus (KVK). 392
Kansainvälinen yhteistyö 1, 2 op (KVK01). 392
Kansainvälinen yhteistyö 2, 2 op (KVK02). 393
Kansainvälinen hanketyöskentely 1, 2 op (KVK03). 394
Kansainvälinen hanketyöskentely 2, 2 op (KVK04). 394
Opiskelijavaihto 1, 4 op (KVK054). 395
Opiskelijavaihto 2, 6 op (KVK056). 396
Opiskelijavaihto 3, 8 op (KVK058). 397
7.22. Ohjelmointi (OHJ). 397
Ohjelmoinnin perusteet 1, 2 op (OHJ1). 397
Ohjelmoinnin perusteet 2, 2 op (OHJ2). 398
7.23. Liikunnan ohjaus (LOH). 398
Liikunnanohjauksen perusteet, 2 op (LOH01). 398
7.24. Tutortoiminta (TUT). 399
Tutortoiminnan perusteet, 2 op (TUT01). 400
7.25. Kansainvälisyysopinnot (KV-linja) (KVO). 402
Johdatus kansainvälisyysopintoihin, 2 op (YKA1). 402
Kansainvälisyyslinjan projektityö, 2 op (YKA2). 402
Ajankohtaiset kansainväliset kriisit, 2 op (YVA1). 403
Danzig/Gdansk - kaupunki Itämeren rannalla, 2 op (YVA3). 404
Erilaisten kulttuurien sosiaalipsykologinen tarkastelu, 2 op (YVA4). . . 405
International organizations and cooperation, 2 op (YVA5). 406
International voluntary work, 2 op (YVA6). 406

Kansainvälinen hanketyöskentely 1, 2 op (YVA7). 407
Kansainvälinen hanketyöskentely 2, 2 op (YVA8). 408
Kansainvälinen hanketyöskentely 3, 2 op (YVA9). 409
Yhteistyössä ystävyyskoulujen kanssa, 2 op (YVA10). 409
Kansainvälinen yritysyhteistyö, 2 op (YVA11). 410
Kulttuuri-identiteetin rakentuminen, 2 op (YVA12). 411
Opiskelijavaihto 1, 4 op (YVA134). 411
Opiskelijavaihto 2, 6 op (YVA136). 412
Opiskelijavaihto 3, 8 op (YVA138). 413
Academic and Business English, 2 op (KKU1). 413
Kulttuurimatka, 2 op (KKU2). 414
Maailmankirjallisuus, 2 op (KKU3). 415
Svenska på stan, 2 op (KKU5). 416
Kansainvälisyyspassi, 2 op (KKU6). 416
Fysiikan ja kemian kokeellinen kurssi, 2 op (TTE1). 417
Matematiikan ja fysiikan starttikurssi, 2 op (TTE2). 417
Terveysteknologia, 2 op (TTE3). 418
Ohjelmoinnin alkeet, 2 op (TTE4). 419
Tiedemiesten jalanjäljillä, 2 op (TTE5). 419
Kansainväliset ympäristöongelmat, 2 op (TTE6). 420
Kansainvälisyys ja jatko-opinnot, 2 op (KOP1). 420
7.26. Integraatio-opintojaksot. 421
Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41). 421
Kemian ja fysiikan kokeellisia töitä, 2 op (KEFY41). 422
Let me Hack It! - luovan teknologian kurssi, 4 op (KUMU41). 422
Musavideo - videomusaa, 4 op (MUKU42). 424
Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41). 426
8. Liitteet. 427
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 427
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 427

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä

koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja - menetelmät*
- *lukion toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako*
- *lukion kieliohjelma*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaamisen osa-alueet*
- *oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen*
- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *kansainvälinen yhteistyö*
- *työelämäyhteistyö*
- *opiskeluhuolto*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia,

vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

2.3. Opetuksen arvoperusta Liedon lukiossa

Lukion arvoperustaa syventävät näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet, jotka ovat arvokannanottoja ajankohtaisiin kasvatus- ja koulutushaasteisiin.

Lukio-opetuksen arvoperusta rakentuu suomalaiselle sivistyshistorialle, joka on osa pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä. Tätä kulttuuriperintöä Liedon lukio vaalii:

- pitämällä lukion sivistysihanteena pyrkimystä totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Tavoitteisiin kuuluu myös edistää avointa demokratiaa, tasa-arvoa ja hyvinvointia.
- kannustamalla opiskelijaa kehittämään omia persoonallisia vahvuuksiaan
- pitämällä tavoitteena, että opiskelija oppii tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa sekä kasvaa aikuisen vastuuseen omista valinnoistaan ja teoistaan
- kasvattamalla opiskelijoita suvaitsevaisuuteen, monikulttuurisuuden ymmärtämiseen, kansainväliseen yhteistyöhön sekä elämän ja yksilön ihmisoikeuksien kunnioittamiseen
- korostamalla kasvatustyössä yhteisöllisyyttä, yhteistyötä, kannustavaa vuorovaikutusta ja rehellisyyttä
- pyrkimällä antamaan opiskelijoille kokemuksia siitä, miten tulevaisuutta rakennetaan yhteisillä päätöksillä ja työllä
- kannustamalla tunnistamaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä ristiriitoja sekä pohtimaan kriittisesti suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen epäkohtia ja mahdollisuuksia
- tekemällä mahdolliseksi opiskelijalle saada lukioaikanaan jäsentynyt käsitys siitä, mitkä ovat kansalaisen perusoikeudet Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopan unionissa, mitä ne käytännössä merkitsevät sekä miten niitä ylläpidetään ja edistetään
- korostamalla kestävän kehityksen ja elämäntavan periaatteita
- antamalla valmiuksia kohdata muuttuvan ja digitalisoituvan maailman haasteet

Liedon lukiossa opiskelija ymmärretään oman oppimisensa, osaamisensa ja maailmankuvansa rakentajaksi.

2.4. Liedon lukion toiminta-ajatus

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa:

- laaja-alainen yleissivistys
- riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin
- valmius kriittiseen ajatteluun ja lukutaitoon sekä kirjalliseen ilmaisuun
- valmius kriittiseen lukutaitoon sekä kirjalliseen ilmaisuun
- hyvät kielelliset ja matemaattiset valmiudet sekä reaaliaineiden tiedot
- taidekasvatusta ja kiinnostusta liikuntaan ja terveellisiin elämätapoihin
- yhteistyövalmiuksia ja vuorovaikutustaitoja
- valmiudet suorittaa ylioppilastutkinto

Lukiossa osoitettuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.

Liedon lukio antaa opiskelijoille valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Liedon lukio antaa opiskelijalle tarvittavat valmiudet toimia vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen ja - menetelmien valinnan ja kehittämisen perustana ovat myös opiskelijoiden edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet.

Koska oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa aiemmin hankittuun osaamiseen, käytetään lukiossa monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä. Menetelmien valinnassa otetaan

huomioon eri oppiaineissa edellytetty käsitteellinen ja menetelmällinen osaaminen. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua. Menetelmällisillä ratkaisuilla voidaan rakentaa kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista.

Lukion opetus- ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijoiden aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijoita ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Heitä ohjataan myös käyttämään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Lisäksi opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä heidän kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijoita rohkaistaan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiossa opiskelijat toimivat turvallisissa ja terveellisissä opiskeluympäristöissä. Tavoitteena on, että opiskeluympäristöt ovat monipuolisia ja että ne rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja edistävät opiskelumotivaatiota. Opiskeluympäristöjen kehittämisellä tuetaan vuorovaikutusta ja yhdessä oppimista itsenäisen työskentelyn ohella. Opiskeluympäristöjä koskevissa ratkaisuissa otetaan huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä eri muodossa esitetyn informaation hankintaan ja arviointiin sekä uuden tiedon tuottamiseen ja jakamiseen.

Opiskelijoiden yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja verkko-opiskelutaitojen kehittymistä tuetaan tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös etäopiskeluna. Etäopiskeluna suoritettu Opintojakso koostuu opettajan ohjaamasta itsenäisestä opiskelusta, ja siinä käytetään monipuolisesti tietoverkkoja sekä muuta tieto- ja viestintäteknologiaa. Etäopiskelussa pyritään käyttämään myös yhteisöllisiä työtapoja. Opintojakso voidaan järjestää myös monimuoto-opetuksena, jolloin verkossa tapahtuvan etäopetuksen ja -opiskelun lisäksi opintojakso sisältää myös lähiopetusta ja -ohjausta.

3.3.1. Itsenäisen opiskelun periaatteet

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Itsenäinen opiskelu tapahtuu kokonaan tai osittain ilman lähiopetusta. Opintojakosn itsenäinen suorittaminen tarjoaa mahdollisuuden opiskella ajasta ja paikasta riippumattomasti.

Opintojakson itsenäiseen suorittamiseen anotaan lupa. Suorittamisesta ja suorittamisperiaatteista sovitaan aina kirjallisesti. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opintosuorituksen ehtona on hyväksytty arvosana.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on

oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

3.4.1. Liedon lukion toimintakulttuuri

Liedon lukiossa tavoitteena on opetussuunnitelmaan nojaten luoda toimintakulttuuri, joka korostaa koko yhteisön jäsenten vastuuta, on avoin yhteistyölle ja vuorovaikutukselle yhteiskunnan kanssa sekä maailmassa tapahtuville muutoksille.

Opiskelijoita kannustetaan toimimaan verkostoituneessa, globalisoituneessa ja digitalisoituneessa yhteiskunnassa tarjoamalla monipuoliset sähköiset oppimisympäristöt.

Liedon lukiossa opiskelijoita ohjataan aktiiviseen ja tavoitteelliseen opiskeluun, johon kuuluu eri oppiaineille ominaisen kielen ja käsitteistön hallinta.

Opiskelijoille verkossa jaettavasta opinto-oppaasta ja muissa tiedotteista selviävät mm. koulun vuosittaiset aikataulut, järjestyssäännöt ja opettajat.

Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti oman työyhteisönsä kehittämiseen mm. opiskelijakunta- ja tutortoiminnan kautta. Opiskelijakunnan hallituksen jäsenillä on mahdollisuus osallistua opettajainkokouksiin, joissa käsitellään yleisiä koulutyöhön liittyviä asioita.

Lukion toimintakulttuuriin pyritään sisällyttämään tapahtumia, vierailuja tai teemapäiviä, joiden tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja lisätä kulttuurista vuorovaikutusta.

Liedon lukio tekee kansainvälistä yhteistyötä ystävyyskoulutoiminnalla, sekä osallistumalla yhdessä ulkomaalaisten koulujen kanssa kansainvälisiin projekteihin.

Koulun toiminnassa on tärkeää kodin ja koulun välinen yhteistyö sekä koulun opiskelijahuoltotyö.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä,

millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaaliteknologian avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

3.6.1. Yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, lähialueenlukioiden ja muiden tahojen kanssa

Liedon lukiossa koetaan tärkeäksi yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on opetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistaminen, toiminnan avoimuuden lisääminen sekä opiskelijoiden oppimisen ja kasvun tukeminen. Yhteistyötä tarvitaan myös oppimisympäristöjen monipuolisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Liedon lukio pyrkii tekemään monipuolisesti yhteistyötä perusasteen, ammatillisen koulutuksen, muiden lukioiden ja korkea-asteen oppilaitosten kanssa sekä kotimaassa että ulkomailla. Oppilaitosten välisen yhteistyön tavoitteena on edistää opetuksen kehittämistä ja vahvistaa henkilöstön osaamista sekä tukea opiskelijoiden siirtymistä niin peruskoulusta lukioon kuin lukiosta jatko-opintoihin. Toiminta paikallisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa edistää pedagogiikan kehittämistä.

Yhteistyön muotoja on monenlaisia, muun muassa verkkoyhteistyötä, ja järjestelyt ovat joustavia. Opiskelijat voivat suorittaa erilaajuisia opintokokonaisuuksia yhteistyöoppilaitoksissa, ja Liedon lukio tarjoaa muiden oppilaitosten opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa lukiokursseja. Kurssisisältöjä elävöitetään tutustumiskäynneillä, ja oppitunneilla vierailee ulkopuolisia asiantuntijoita.

Pitkäaikaista ja nopeasti laajentunutta yhteistyötä tehdään erityisesti ulkomaisten oppilaitosten kanssa.

Lukiossa tehdään säännöllistä yhteistyötä paikallisten ja alueellisten yritysten ja yhdistysten kanssa. Kunnan sisällä yhteistyötä on eri toimialojen, kuten sosiaali- ja terveysalan sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimijoiden kanssa. Erityisesti kunnan nuorisotoimi ja kirjasto ovat lukiolle olennaisia kumppaneita.

Koko koulua koskevien yhteistyömuotojen lisäksi eri oppiaineilla on omaan alaansa liittyvää yhteistoimintaa mm. eri alojen yritysten ja viranomaisten kanssa.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Opiskeluhuolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhuolto.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

4.1.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan

yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhuollon ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista.

Opiskeluhuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

4.1.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhuoltoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhuoltoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhuoltosuunnitelmia.

Opiskeluhuolto opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhuoltolaissa (1287/2013) mainittua opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma. Opiskeluhuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhuollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhuoltohuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- *opiskeluhuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen*
- *opiskeluhuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhuollon kehittämiseen ja seurantaan.*

2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhuollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- *toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä*
- *toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi*
- *yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi*
- *yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi*
- *oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt*
- *opiskeluhuollon kokonaisuudesta tiedottaminen*
- *yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhuollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa*
- *terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö*

- *opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä*
- *tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa*
- *tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen*
- *yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa*
- *suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä*
- *toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.*

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- *kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen*
- *edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla*
- *yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta*
- *yhteistyö huoltajien kanssa*
- *yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa*
- *suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille*
- *suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.*

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- *kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa*
- *johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa*
- *sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet*
- *psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen*
- *suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille*
- *toimintavalmiuksien harjoittelu*
- *suunnitelman arviointi ja päivittäminen.*

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- *opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö*
- *monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet*
- *opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa*
- *opiskeluhuoltokertomuksen laatiminen ja säilytys*
- *sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa*
- *opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi*
- *tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoito, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).*

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- *opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa*
- *opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä*
- *opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa*
- *käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä*
- *käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta*
- *menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.*

5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhuollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- *seurattavat asiat*
- *tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho*
- *seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhuollon kehittämisessä*
- *seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.*

Liedon lukion opiskelijahuoltosuunnitelma (*oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma)* löytyy tämän opetussuunnitelman liitteenä.

Liedon lukion opiskelijahuoltosuunnitelma

Liedon lukion opiskelijahuoltosuunnitelma

1. Opiskelijahuollon tavoitteet ja toimintaperiaatteet

Opiskelijahuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Sitä toteutetaan koko oppilaitosyhteisöä tukevana monialaisena yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena opiskelijahuoltona opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen ja muiden tahojen kanssa.

1.1 Opiskelijahuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Opiskelijahuollon päämääränä on hyvinvoiva ja tasapainoinen nuori, joka etenee opinnoissaan kykyjensä ja tavoitteidensa mukaisesti hyvinvoivassa opiskeluyhteisössä. Opiskelukyky koostuu useista tekijöistä, jotka tulee huomioida opiskelijahuoltotyössä.

Opiskelijahuollon tavoitteena on

- edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää opiskelijoiden osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen, matalan kynnyksen tuki tarvitseville
- vahvistaa opiskelijahuollon suunnitelmallisuutta ja toteuttamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä
- siirtää painopistettä nykyistä enemmän yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön
- siirtää painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön
- tukea yksilöä yhteisöä kehittämällä
- tukea opettajan työtä.

1.2 Yhteys Liedon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on yksi Liedon kunnan strategisista asiakirjoista. Suunnitelman sisällöstä on määrätty lastensuojelulain 12 §:ssä ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain 12 §:ssä. Kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelman ja se on huomioitava kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

1.3 Liedon lukion opiskelijahuoltosuunnitelma

Tässä suunnitelmassa kuvataan opiskelijahuollon käytännöt. Täsmennykset laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Liedon lukion opiskelijahuollon suunnitelma on nähtävillä Liedon lukion internetsivuilla ja vuosittaiset täsmennykset näkyvät opiskelijahuollon vuosisuunnitelmassa.

2 Opiskelijahuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskelijahuoltopalvelut

Lukio tarjoaa opiskelijoilleen koulupsykologin, -kuraattorin ja -terveydenhuollon palveluja. Opiskelijoille on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulupsykologin ja koulukuraattorin kanssa ja päästä tarvittaessa terveydenhoitajan vastaanotolle. Mahdollisuus

henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä koulupsykologin tai koulukuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulutyöpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä.

Koulupsykologi hoitaa sekä lukion että perusopetuksen psykologin palvelut. Resurssit on jaettu niin, että koulupsykologi hoitaa vähintään puoli päivää viikossa lukion opiskelijoiden asioita. Koulukuraattorimme on koulussa yhtenä päivänä viikossa.

Lukiossa on oma terveydenhoitajansa kahtena päivän viikossa, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus välittömään yhteydenottoon kouluterveydenhuoltoon. Akuuteissa tapauksissa yhteydenotto Härkätien terveyskeskukseen.

Lukion opiskelijahuoltoryhmä vastaa opiskelijahuoltotyön suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän tehtävänä on myös opiskelijahuollon kehittäminen ja seuranta. Opiskelijahuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista on lukion henkilöstöllä ja se on kaikkien yhteisössä työskentelevien tehtävä. Opiskelijahuollosta muodostetaan toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus, joka järjestetään yhteisöllisenä opiskelijahuoltona ja yksilökohtaisena opiskelijahuoltona.

2.1 Kunnan opiskelijahuoltoryhmät

Kuntakohtainen opiskelijahuollon ohjausryhmä on yhteinen Liedon kunnan perusopetuksen sekä lukion ohjausryhmien kanssa. Se vastaa kuntatason yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

2.2 Opiskelijahuollon suunnittelu- ja ohjausryhmä

Lukion opiskelijahuoltoryhmä vastaa lukion yhteisöllisestä opiskelijahuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, psykologi ja kuraattori. Opiskelijahuoltoryhmää johtaa rehtori. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskelijahuollon toteuttaminen.

2.3 Opiskelijahuollon kokonaistarve

Lukion opiskelijahuoltoryhmä arvioi vuosittain keväällä seuraavaa lukuvuotta varten opiskelijahuollon kokonaistarpeen.

· tekee kokonaistarvekartoituksen ja määrittelee käytettävissä olevat opiskelijahuoltopalvelut · suunnittelee toimenpiteet yhteisöllisen opiskelijahuollon edistämiseksi ja tukitoimien järjestämiseksi

· ohjaa yhteistyön järjestämisen kodin ja koulun ja muiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

· päivittää suunnitelman väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä suojaamiseksi

· järjestää opiskelijahuollon toteutuksen seurannan (omavalvonta)

· huomioi Liedon kunnan hyvinvointisuunnitelman

· Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen opiskelijahuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

· ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita oppilaitoksen henkilöstön edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita

· yhteistyökumppaneita ovat mm. vapaa-aikatoimialan nuoriso-ohjaajat, etsivän nuorisotyön toimijat, poliisi ja erilaiset järjestöt

· suunnittelee, miten opiskelijoiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden tuloksia käsitellään lukiossa ja päättää tulosten pohjalta tehtävät toimenpiteet.

· Huoltajien kasvatustyön tukeminen sekä kodin ja koulun yhteistyön vahvistaminen kuuluvat yhteisölliseen opiskelijahuoltotoimintaan.

· kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa.

3. Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa. Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Koulussa moniammatillinen verkostotyö on tärkeä osa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Verkostotyötä tekevät koulun sisällä opinto- ja ryhmänohjaajat, terveydenhoitajat, psykologi, erityisopettaja, rehtorit ja aineenopettajat. Tarpeen mukaan tehdään yhteistyötä koulun ulkopuolella esimerkiksi nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä on myös yhteisöllisen opiskelijahuollon keskeinen tavoite. Turvallisuus on paitsi yksilöä koskevaa henkilökohtaista henkistä ja fyysistä turvallisuutta, myös koko yhteisön ja opiskeluympäristön laaja-alaista turvallisuutta. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Yhteisöllisyyteen ja aitoon osallisuuteen pyritään muun muassa tavoitteellisella ryhmäyttämisellä ja aktiivisella tutortoiminnalla erityisesti uusien opiskelijoiden tullessa kouluyhteisöön. Koulun arkeen kuuluvat yhteiset tapahtumat ja juhlat, jotka vahvistavat yhteisöllisyyttä. Myös aktiivinen oppilaskunta on oppilaitoksen vahvuus ja aidon osallisuuden ja vaikuttamisen kanava.

4. Yksilökohtainen opiskelijahuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella

suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

4.1. Yksilökohtainen opiskelijahuoltoprosessi

Sisältää yksittäiselle opiskelijalle suunnatut

- koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut
- opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- monialaiset yksilökohtaiset opiskelijahuollon palvelut
- erityislaitoksissa järjestettävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Yksilökohtainen opiskelijahuolto edellyttää aina opiskelijan ja tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumusta. Opiskelijan osallisuus, toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa opiskelijan iän, kehitystason ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti.

Ryhmään voi kuulua kulloisenkin tarpeen mukaan terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen opettaja.

Se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu tai se henkilö, jolle huoli herää, kutsuu ryhmän koolle, toimii puheenjohtajana ja hankkii opiskelijan ja/tai huoltajan suostumuksen. Useimmiten ryhmän kokoaa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri. Myös muut edellä mainituista voivat koota ryhmän.

Ryhmän kokoonpanosta sovitaan opiskelijan kanssa. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä.

4.2 Opiskelijahuoltokertomusten laatiminen

Opiskelijahuoltokertomukset sekä muut opiskelijahuoltotehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat tallennetaan opiskelijahuoltorekisteriin.

Rekisterin vastuuhenkilönä rehtori päättää tietojen luovuttamisesta ja määrittää käyttöoikeudet rekisteriin. Opiskelijahuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta opiskelijalta tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, hänen huoltajaltaan. Tiedon luovuttamiseen oikeuttavat myös eräät lait (Julkisuuslaki 24 § ja Lukiolaki 32§, 33§, 33a§).

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntiryhmässä laaditaan opiskelijahuoltokertomus, joka talletetaan opiskelijan wilmaan. Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja koulupsykologi kirjaavat yksilökohtaisen opiskelijahuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Kuraattori kirjaa asiakastiedot Aura –järjestelmän asiakaskertomukseen.

5. Opiskelijahuollon monialaiset palvelut

Opiskelijaa tukeva yhteisöllinen koulu arvostaa opiskelijoiden, opettajien, muiden kouluyhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden sekä perheiden merkitystä toiminnassaan. Koulu tekee yhteistyötä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, muiden perusopetusta antavien koulujen, jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden lasten kasvua ja kehitystä tukevien toimijoiden kanssa. Opiskelijahuollon toimijat tekevät tarvittaessa yhteistyötä myös Liedon kunnan muiden palvelualojen sekä järjestöjen ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

5.1. Ohjaussuunnitelma

5.1.1. Ohjauksen keskeiset käsitteet

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja vastaa ohjauksen kokonaisuuden koordinoinnista.

Lähiohjaaja

Ryhmänohjaajaa nimitetään lähiohjaajaksi.

Henkilökohtainen ohjaus

Ohjaaja ja opiskelija keskustelevat kahden kesken luottamuksellisessa ilmapiirissä. Henkilökohtainen ohjaus on tavoitteellista toimintaa, jossa on pyrkimyksenä vahvistaa opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä ja tarjota aineksia itsetuntemuksen lisääntymiseen. Henkilökohtaista ohjausta opiskelijalle tarjoavat opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, aineenopettaja, erityisopettaja sekä kuraattori tarpeen mukaan.

Pienryhmäohjaus

Luokkaa pienempi ryhmä kokoontuu valitun teeman ympärille yhdessä ohjaajan kanssa. tavoitteena on löytää vertaisuudesta voimaa.

Vertaisohjaus

Voidaan toteuttaa luokkaohjauksessa tai pienryhmäohjauksessa. Vertaisohjauksen tavoitteena on vahvistaa ohjattavan toimijuutta, kehittää vuorovaikutustaitoja ja peilata omaa elämäntilannetta vastaavassa tilanteessa olevien opiskelijoiden elämäntilanteisiin ja saada näin vahvistusta omien ratkaisujen tekemiselle.

Ryhmänohjaus

Jokainen lukiolainen kuuluu vuosiluokkansa yhteen ryhmään. Ryhmillä on ryhmänohjaajat. Ryhmänohjaajat toimivat ryhmiensä lähiohjaajina eli ovat opiskelijoiden lähiaikuisia lukio-opintojen aikana.

Sukupuolitietoinen ohjaus

Opiskelijoita kannustetaan tutustumaan laajasti opiskelu- ja uramahdollisuuksiin sukupuolestaan riippumatta.

Verkko-ohjaus

Erilaisista elämäntilanteista johtuen, voidaan tarjota myös etä- tai verkko-ohjausta.

Kansainvälinen ohjaus

Kansainvälistä ohjausta voidaan toteuttaa osana muita ohjausmuotoja. Toteutustavat voivat vaihdella kotikansainvälisyydestä mahdollisuuksien mukaan vierailijoiden kutsumiseen ja vierailujen järjestämiseen. Osa voidaan toteuttaa osana kansainvälisyyslinjan opintoja.

Korkeakouluyhteistyö

Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään korkeakoulujen maistiaiskursseja ja tutustumaan korkeakoulujen kanssa tehtäviin yhteistyömuotoihin.

Työelämäohjaus

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia tutustua työelämään ja yrittäjyyteen.

5.1.2. Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Lukion ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea opiskelijan kasvua, kehitystä ja hyvinvointia koko hänen lukio-opintojensa ajan. Ohjauksen tehtävänä on tarjota aineksia itsetuntemukseen ja kehittää opiskelijan valmiuksia tehdä valintoja opintopolkunsa ja elämänsä kysymyksissä. Ohjaustoiminnan ytimenä on opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraaminen sekä tukeminen.

5.1.3. Ohjauksen järjestäminen

Ohjausta voidaan toteuttaa osana luokkamuotoista opetusta ja ohjausta, pienryhmissä sekä henkilökohtaisena ohjauksena. Ohjaus voi olla myös verkko- tai etäohjausta. Ohjaukseen osallistuu koko kouluyhteisö.

5.1.4. Ohjauksen toimijat ja työnjako

Rehtori

- luvan myöntäminen yli 2 vuorokauden poissaoloihin
- muualla suoritettujen opintokokonaisuuksien hyväksyminen osaksi opiskelijan opintoja
- luvan myöntäminen suoritusohjeista poikkeamiseen
- ylioppilastutkintoon liittyvien asioiden ohjeistaminen
- ylioppilastutkintosuunnitelman tarkistaminen Ylioppilastutkintolautakunnan ohjeiden mukaisesti kokeisiin ilmoittautuessa
- opiskelijahuollon palvelujen pariin ohjaaminen
- kurinpitotoimet tarpeen vaatiessa

Opinto-ohjaaja

- opiskelijoiden henkilökohtainen ohjaus ja kannustaminen opinnoissa, ohjaaminen ainevalinnoissa (vaikutukset jatko-opintoihin)
- opiskelijan jatkokoulutuksen ja uravalinnan suunnittelun ohjaus
- Henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kuuluvien ylioppilastutkintosuunnitelman ja jatko-opinto- ja urasuunnitelman teossa tukeminen
- yhteistyön tekeminen peruskoulujen ohjaajien kanssa ja oppilaiden, heidän huoltajiensa ja lukiolaisten huoltajien tiedottaminen lukioasioista
- ohjaaminen opiskeluhuollon piiriin tarvittaessa
- ohjaaminen opintojen keskeyttämisen yhteydessä
- ohjaustyön koordinointi oppilaitoksessa

Ryhmänohjaaja eli lähiohjaaja

- oman ryhmän opiskelijoiden perehdyttäminen lukio-opintoihin
- ryhmänohjaustuokioiden pitäminen
- järjestyssääntöjen ja hyvien tapojen opettaminen
- poissaolojen seuraaminen
- luvan myöntäminen korkeintaan 2 vuorokauden poissaoloihin
- viikoittaisesta informaatiosta huolehtiminen omalle ryhmälle
- henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sisältyvän *opiskelusuunnitelman* laatiminen oman ryhmän opiskelijoiden kanssa ja sen toteutumisen jatkuva seuranta ja välitön ongelmista tiedottaminen (kertymä, keskeytykset ym.) opiskelijalle ja opolle/rehtorille
- opintojaksomuutosten kirjaaminen, Wilman päivittäminen
- esivalinnat, tarjotinvalinnat
- oman ryhmän opiskelijoihin tutustuminen, tutustumiskeskustelut
- onnistumisten huomaaminen, kannustus
- ensisijainen yhteydenpito koteihin

· yhteydenpito rehtoriin, opoon, terveydenhoitajaan, erityisopettajaan, psykologiin ja koulukuraattoriin tarvittaessa; mahdollisimman pikainen tiedottaminen todellisista ongelmista, syrjäytyvien havaitseminen ja tilanteeseen puuttuminen

Aineenopettaja

· ohjaaminen omaa ainetta/aineita koskien

· poissaolojen seuranta

· syrjäytyvien havaitseminen, tilanteeseen puuttuminen ja ro:lle tiedottaminen, tarvittaessa yhteys muihin tahoihin (rehtori, koulupsykologi, erityisopettaja, psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja)

· hyville tavoille opettaminen

· onnistumisten huomaaminen, kannustus; palautetta myös ryhmänohjaajalle

· oman oppiaineen ylioppilaskokeeseen valmentaminen ja ohjaus

· oman oppiaineen jatko-opinto – ja työmahdollisuuksien avaaminen opetustilanteissa

· ohjaaminen opiskeluhuollon tuen piiriin tarpeen vaatiessa

Erityisopettaja

· ohjaaminen vieraskielisyyslausuntoihin ja erityisjärjestelyihin liittyvissä asioissa ylioppilastutkintoa varten

· opiskeluvaikeuksissa ja oppimisen pulmissa ohjaaminen

· opiskelijoiden ja opettajakunnan pedagogisena tukena ja asiantuntijana toimiminen

· oppimaan oppimisen asioissa tukeminen

· kirjaa opiskelijan tarvitsemat tukitoimet opiskeluaikana, vastaa oppimissuunnitelmien laatimisesta yhdessä aineenopettajien kanssa

· ohjaaminen opiskeluhuollon palvelujen piiriin

5.1.5 Ohjaus siirtymävaiheissa

Nivelvaihe yläkoulusta lukioon toteutetaan oppivelvollisuuslain mukaisesti. Lukion opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä perusasteen oppilaanohjaajien kanssa ja tiedottaa yläkoulun päättäville oppilaille sekä heidän huoltajilleen lukioon hakeutumisesta ja lukio-opinnoista. Liedon lukio pyrkii järjestämään mahdollisuuksia tutustua lukio-opintoihin siirtymävaiheessa.

Lukion ja korkea-asteen nivelvaiheessa opiskelijoille pyritään tarjoamaan mahdollisuus tutustua korkea-asteen opintotarjontaan muun muassa vierailijoiden ja vierailujen kautta.

Liedon lukiosta valmistuneella ylioppilaalla on jälkiohjausmahdollisuus vuoden verran valmistumisestaan. Tällaisen ohjauksen tarvitsija on itse yhteydessä opinto-ohjaajaan ohjausta saadakseen.

5.1.6. Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

Ohjaus on koko koulun henkilökunnan yhteistä työtä, jonka tavoitteena on vahvistaa opiskelijan osaamista, hyvinvointia, kasvua ja kehitystä ja tarjota aineksia itsetuntemuksen lisääntymiseen. Ohjauksen sisältöinä ovat muun muassa opiskelutaidot, opiskeluvalmiuksien edistäminen, kasvun ja kehityksen tukeminen, elämänhallintataidot sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiudet.

Opiskelijan rooli on olla aktiivinen toimija, joka kantaa vastuuta oman opintosuunnitelmansa laatimisesta yhdessä ohjaavien tahojen kanssa.

Opintojaksojen aikana ohjausta toteutetaan luokkamuotoisena eri oppiaineissa tapahtuvana ohjauksena, ryhmänohjauksena sekä opinto-ohjauksena. Ohjaus voi olla muodoltaan

luokkaopetusta tai ohjausta, pienryhmässä tapahtuvaa ohjausta, vertaisohjausta tai henkilökohtaista ohjausta. Ohjaus voi olla myös verkko- tai etäohjausta.

5.1.7. Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Liedon lukio tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä myös oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kuten muiden kotimaisten tai ulkomaisten oppilaitosten, yrittäjien ja muiden työelämätahojen sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ulkopuoliset tahot voivat saapua koululle esittelemään toimintaansa tai lukiolaiset voivat tehdä yritys- ja oppilaitosvierailuja opintojaksojen aikana.

5.1.8. Ohjauksen arviointi

Koko koulun ohjaustoimintaa arvioidaan monipuolisesti. Mahdollisuuksien mukaan opiskelijoilta kerätään palautetta niin opintojaksojen aikana kuin koulussa toteutettavien kyselyjen avulla. Arviointia tapahtuu myös ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajan tai opiskeluhuollon henkilökunnan kanssa käytävien keskustelujen osana.

Koulun henkilökunta pyrkii kehittämään ohjaustoimintaa saadun palautteen pohjalta ja kannustaa avoimeen keskusteluun.

5.2. Erityisopetus lukiossa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

5.2.1. Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Lukio-opintojen alussa opiskelijoille kerrotaan oikeudesta erityisopetukseen ja muihin opiskelujen tukitoimiin. Huoltajille asiasta tiedotetaan vanhempainilloissa ja koulun kotisivuilla. Tuen tarpeessa olevaa opiskelijaa auttavat niin ryhmänohjaajat, aineenopettajat kuin opinto-ohjaajakin, ja tarvittaessa he ohjaavat opiskelijan esimerkiksi erityisopettajalle.

5.2.2. Tukitoimien tarpeen arviointi

Ensimmäisen lukiovuoden syksyllä opiskelijalla on mahdollisuus osallistua erityisopettajan järjestämään lukemis- ja kirjoittamisvaikeuksia seulovaan testiin, ja tulosten perusteella vielä yksilölukitestiin, jolla saadaan tietoa opiskelijan mahdollisesta lukivaikeudesta.

Lukitestin ja tuen tarpeen perusteella opiskelijalla on mahdollisuus saada erityisjärjestelyjä opinnoissaan sekä kokeissa. Tarvittaessa opiskelija ohjataan muiden asiantuntijoiden tutkimuksiin. Erityisjärjestelyjä voidaan myöntää myös esimerkiksi S2-taustan tai lääkärintodistuksen perusteella.

Tuen tarkoituksena on opiskelijan hyvinvoinnin ja jaksamisen lisääminen sekä lukio-opinnoista suoriutuminen.

5.2.3. Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Opiskelijan oppimisen tuen suunnittelussa toimivat yhteistyössä opiskelija, erityisopettaja sekä tapauskohtaisesti muut opettajat ja huoltajat. Wilmasta löytyvä sähköinen oppimissuunnitelmalomake täytetään yhdessä opiskelijan kanssa ja siihen voivat osallistua kaikki opiskelijaa opettavat opettajat. Lomakkeeseen kirjataan opiskelijan oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut, jotka on mahdollista toteuttaa lukion arjessa. Lomakkeen tiedot annetaan opiskelijan luvalla kaikkien opettajien nähtäville. Erityisopettaja auttaa opiskelijaa ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyhakemuksien täyttämisessä yhteistyössä muiden asiantuntijoiden (koulupsykologi, -kuraattori ja -lääkäri) kanssa.

5.2.4. Tuen toteuttaminen

Lukion erityisopetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan hyvinvointia ja itsetuntemusta sekä mahdollistaa opiskelijaa saavuttamaan omat henkilökohtaiset opintotavoitteensa. Opiskelijaa kannustetaan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja olemaan aktiivinen oppimisensa tarkastelija.

Erityisopetus voi olla jonkin oppiaineen kertaamista, opiskelutaitojen ja aikatauluttamisen opettamista, opiskelijan vahvuuksien tunnistamista ja niiden hyödyntämistä opiskelussa. Erityisopetuksen eri muotoja lukiossa voi olla esimerkiksi yksilö-, pienryhmä- tai samanaikaisopetus.

Pedagogisia tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen ja tehtävien eriyttäminen, tukiopetus, yksilölliset arviointimenetelmät ja opetusjärjestelyt.

5.2.5. Tuen toteuttamisen seuranta

Tukitoimien toimivuutta seurataan ja arvioidaan opiskelujen aikana ja niitä muokataan tarvittaessa vastaamaan opiskelijan tuen tarvetta. Tässä arvioinnissa opiskelijan oma näkemys ja itsearviointitaidot ovat tärkeässä roolissa. Seurantaan osallistuvat omalta osaltaan myös ryhmänohjaaja, aineenopettaja, opinto-ohjaaja ja erityisopettaja. Yhteistyötä huoltajien kanssa tehdään myös tarpeen mukaan.

5.2.6. Yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa

Rehtori

• Vastaa koulun tukijärjestelyjen organisoinnista

• Huolehtii lausuntojen ja hakemusten lähettämisestä Ylioppilastutkintolautakuntaan ja erityisjärjestelyjen toteutumisesta ylioppilastutkinnon kokeissa

Opinto-ohjaaja

• Huomioi opiskelijan tuen tarpeen kurssivalintoja tehtäessä, ylioppilastutkintoa suunniteltaessa ja jatko-opintoihin hakeutumiseen ohjattaessa

• Toimii lukiokohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jäsenenä ja tekee yhteistyötä opiskeluhuollon henkilöstön kanssa

• On tärkeä nivelvaiheeseen liittyvässä tiedottamisessa

Ryhmänohjaaja

• Seuraa lähiohjaajana oman ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja tuen tarvetta

• Välittää pyydettäessä tiedon tuen tarpeesta huoltajille, opettajille ja koulun muulle henkilöstölle

• On tarvittaessa yhteydessä opiskeluhuoltohenkilöstöön ja/tai huoltajiin esim. opiskelijan elämäntilanteen vaatiman tuen vuoksi

Aineenopettaja

• Ohjaa ja tukee opiskelijaa oman oppiaineensa käytänteissä ja oppimaan oppimisessa

• Välittää tiedon havaitsemastaan opiskelijan tuen tarpeesta ryhmänohjaajalle ja erityisopettajalle

• Vastaa sovittujen tukitoimien toteuttamisesta opetuksessaan ja arvioinnissaan

• Tekee tarvittaessa tiivistä opiskelijan pedagogiseen tukeen liittyvää yhteistyötä ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja opiskeluhuollon kanssa.

Erityisopettaja

• Osallistuu tuen tarpeen kartoituksiin lukion alkaessa (luki- ja muut mahdolliset seulat)

• Huolehtii opiskelijoiden tarvitsemien yksilöllisten lukitestauksien toteutuksesta sekä pedagogisen tuen suunnittelusta ja seurannasta yhdessä aineenopettajien kanssa

• Valmistelee mahdollisia lukemisen ja kirjoittamisen haasteisiin liittyviä YTL:n erityisjärjestelyhakemuksia

• Välittää tarvittaessa tiedon tuen tarpeesta opettajille, huoltajille ja koulun muulle henkilöstölle

• Osallistuu pedagogisen tuen suunnitteluun ja toteutukseen

• Ohjaa tukea tarvitsevaa opiskelijaa opiskelutaidoissa

• Tapaa tukea tarvitsevaa opiskelijaa säännöllisesti ja seuraa tuen tarvetta ja sen toteutumista lukio-opintojen aikana

• Osallistuu yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään ja tarvittaessa opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon

• Huolehtii pedagogisten asiakirjojen ylläpidosta ja kirjauksista

Terveydenhoitaja, koululääkäri, koulupsykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja ja kuraattori muodostavat lukiokoulutuksen opiskeluhuollon moniammatillisen henkilöstön. He tukevat tarvittaessa opetushenkilöstöä opiskelijoiden yksilöllisen tuen tarpeen tunnistamisessa ja sen toteutuksessa.

5.3. Opiskelijaterveydenhuolto

Terveydenhuollon tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja opiskelijoiden terveyden edistäminen sekä terveen kasvun ja kehityksen tukeminen. Työtä tehdään luottamuksellisesti yhdessä opiskelijoiden, vanhempien, opettajien ja muun opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa. Opiskelijaterveydenhuoltoon kuuluu myös opiskelijan työelämään tutustuttamisen aikainen terveydenhuolto.

Terveydenhoitaja ottaa vastaan opiskelijoita koulukohtaisesti sovittuina aikoina. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä ja varata ajan opiskelijan terveyttä ja hyvinvointia koskevissa asioissa. Terveydenhoitaja tapaa opiskelijoita ja huoltajia myös säännöllisten terveystarkastusten yhteydessä. Joskus opiskelijan terveysasiat tarvitsevat tarkempia tutkimuksia ja selvittelyjä, jolloin terveydenhoitaja tai lääkäri ohjaa opiskelijan muiden asiantuntijoiden jatkotutkimuksiin. Terveydenhoitajan tai lääkärin vastaanotolta voidaan ohjata myös esimerkiksi koulukuraattorin ja -psykologin vastaanotoille.

Opiskelijaterveydenhuoltoon sisältyvät joskus myös lääkehoidolliset toimenpiteet. Opiskelijalla voi olla lyhyt- tai pitkäaikaissairauksia, joita hoidetaan omalla terveysasemalla tai muussa hoitoyksikössä. Lukiossa annetaan ensiapua ja akuutisti sairastuneet tai tapaturmassa olleet opiskelijat ohjataan hoitoon.

Lukiossa lääkehoidon toteuttaminen on harvoin päivittäistä toimintaa. Lukion henkilöstö toteuttaa lääkehoitoa ainoastaan erityistapauksessa ja yhteisesti niin sovittaessa. Mahdollinen lääkehoidon käytännön toteuttaminen perustuu yksilölliseen lääkehoitosuunnitelmaan, joka tehdään yhdessä huoltajien ja asiantuntijoiden kanssa.

5.4. Psykososiaaliset palvelut — psykologi ja kuraattori

Liedon kunnan sivistyspalveluiden psykologit ja kuraattorit tukevat opiskelijan ja kouluyhteisön hyvinvointia koulussa. Psykososiaalisen opiskelijahuollon tehtävänä on auttaa opiskelijoita

erilaisissa koulunkäyntiin, kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Työn tavoitteena on pyrkiä ehkäisemään ongelmien syntyä ja vaikeutumista auttamalla varhaisessa vaiheessa.

Psykologiin voi ottaa yhteyttä, jos nuoren kehitykseen tai koulunkäyntiin liittyvä asia askarruttaa. Kuraattori voi auttaa, kun opiskelijalla on vaikeuksia esimerkiksi sosiaalisissa suhteissa, koulumotivaatiossa tai arjen hallinnassa. Useimmiten yhteydenotto psykologiin tai kuraattoriin tapahtuu huoltajan, opettajan tai kouluterveydenhuollon kautta. Myös opiskelija itse voi hakeutua psykososiaalisten palvelujen pariin.

Psykologi ja kuraattori kuuluvat koulun yhteisölliseen opiskelijahuoltoryhmään. Tarvittaessa he voivat osallistua myös yksittäisen opiskelijan asiaa käsittelevään monialaiseen asiantuntijaryhmään. He tekevät yhteistyötä opiskelijan, huoltajien, koulun henkilökunnan ja muiden lasten ja nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa.

Lukion kuraattori ja psykologi tekevät yhteistyössä rehtorin kanssa lukuvuosittain työjärjestyksen, jonka mukaan työskentelevät lukiolla. Opiskelijahuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskelijahuoltona.

5.5. Kouluruokailu

Opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty täysipainoinen maksuton ateria. Ruokailuhetki on opiskelijalle tärkeä. Kouluruokailulla tuetaan opiskelijoiden tervettä kasvua ja kehitystä.

Liedon kunnan kouluruokailu toimii noudattaen yleisiä ohjeita joukkoruokailulle (valtion komiteamietintö 1998/7). Kouluruokailu painottaa aterian terveellisyyttä, monipuolisuutta, taloudellisuutta ja kestävän kehityksen keskeisiä periaatteita.

5.6. Yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyökumppanien kanssa

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa opiskelijan ja/tai huoltajan kirjallisella luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan sosiaalipalvelujen, nuorisopalveluiden, erikoissairaanhoidon, poliisin tai muiden opiskelijan kanssa toimivien tahojen edustajia.

Lastensuojeluilmoituksen käsittelyssä lastensuojelun työntekijä kutsuu ilmoituksen tekijän mukaan ensimmäiseen istuntoon.

Äkillisissä tilanteissa, joissa poliisi tarvitaan välittömästi koululle, otetaan yhteyttä yleiseen hätänumeroon (112).

6. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

6.1. Opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet kouluyhteisössä

Koulun toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon opiskelijoiden mielipiteitä ja toiveita. Opiskelijan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee opiskelijan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla vastaavia haasteita ja ongelmia.

Lukiossa on oma opiskelijakunta. Opiskelijakuntaa kuullaan ennen opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä järjestyssääntöjen vahvistamista ja ennen muita opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä tehtäessä. Opiskelijat saavat näin mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista. Myös opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta selvitetään määräajoin.

6.2. Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Opiskelijahuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa / vanhempiensa kanssa. Koulutuksen järjestäjä ja lukiot tiedottavat Wilmassa yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskelijahuollon periaatteista ja menettelytavoista.

Tämä edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistyötä opiskelijan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan opiskelijantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Liedon lukion kodin ja koulun yhteistyö rakentuu koulun toimijoiden, huoltajien, opiskelijoiden ja eri sidosryhmien arvostavalle yhteistyölle. Keskeisiä toiminnan periaatteita ovat opiskelijalähtöisyys, yksilöllisyyden ja yhteisön huomiointi, vuorovaikutteisuus, ennakoitavuus ja säännöllisyys, ajantasaisuus ja kiinnostavuus sekä jatkuvuus.

Ryhmänohjaaja on aina tarvittaessa yhteydessä opiskelijoiden huoltajiin. Erityisesti poissaoloihin reagoiminen on ensiarvoisen tärkeää ennaltaehkäisevää opiskelijahuoltotyötä. Yhteys huoltajaan tulee ottaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Täysi-ikäinen opiskelija voi antaa oppilaitoksen edustajille luvan keskustella asioistaan vanhempiensa kanssa. Mikäli lupaa ei ole, voidaan täysi-ikäisen opiskelijan vanhemmille / nimetylle henkilölle antaa tietoa vain rajatusti.

6.3. Huoltajille tiedottaminen

Lukion opiskelijahuoltotyöstä tiedotetaan koulun kotisivuilla, lukuvuositiedotteiden avulla sekä koulun vanhempainiltojen yhteydessä.

Lukio käyttää Wilma -sovellusta opiskelijahuoltotyön tukena. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen opiskelijahuoltohenkilöstön välillä sekä kodin ja koulun väliseen viestintään.

6.4. Tiedonsaanti

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijahuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön opiskelijan tai muiden opiskelijoiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista opiskelijan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon.

Jos opiskelija siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskelijahuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskelijahuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

7. Opiskelijahuoltotyön toteuttaminen ja seuranta

7.1. Opiskelijahuoltoryhmän työn arviointi

Koulujen opiskelijahuoltoryhmät kehittävät ja arvioivat toimintaansa säännöllisesti. Opiskelijahuoltotyön arvioinnin tulee olla suunnitelmallista, monipuolista ja jatkuvaa. Opiskelijahuoltotyön laadun näkökulmasta on tärkeää, että työn tekemisen edellytykset ovat asianmukaiset ja toimintatavoissa voidaan aidosti ottaa huomioon opiskelijan etu.

Sivistystoimi ja terveydenhuolto vastaavat yhteistyössä opiskelijahuollon omavalvonnan toteutumisesta. Lukion opiskelijahuoltoryhmä arvioi yhteisen opiskelijahuoltosuunnitelman toteutumista ja tekee esityksen tarvittavista toimenpiteistä monialaiselle ohjausryhmälle. Lukion vuosisuunnitelmassa on kuvaus opiskelijahuollon toteutumisen arvioinnista. Ohjausryhmä vastaa lukion opiskelijahuollon vuosisuunnitelman toteutumisen arvioinnista.

Opiskelijahuoltopalveluiden hyvän laadun edellytyksiä voidaan pohtia esimerkiksi seuraavien kriteerien valossa:

· opiskelijahuoltoryhmän toiminta ja käytänteet, vuorovaikutus koulun opetushenkilöstön kanssa

- palveluiden resursointi/saatavuus
- työn hallinnollinen organisointi/esimiestyö
- palveluista tiedottaminen
- työtilat ja työvälineet
- täydennyskoulutus ja työnohjaus.

Wilman vuosikertomuksessa raportoidaan edellisen vuoden toimenpiteet.

7.2. Ennaltaehkäisevän opiskelijahuoltotyön arviointi koko kouluyhteisön tasolla

Koulun henkilökunnan yhtenä tärkeänä tehtävänä korostuu aiempaa selkeämmin lasten ja nuorten kehitykseen liittyvien vaikeuksien ennalta ehkäisemistä ja ongelmiin varhain puuttumista. Lisäksi henkilökunnan tehtävä on edistää lasten ja nuorten hyvää oppimista sekä opiskelijoiden psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Opiskelijan fyysinen ja psyykkinen hyvinvointi saavutetaan parhaiten ennaltaehkäisevällä työllä luomalla koulun arkityöskentely, toimintaympäristö ja -kulttuuri hyvinvointia tuottaviksi.

Suunnitelma opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta

Lukiolain (714/2018) 33 pykälässä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Lukion toimintaa arvioitaessa ja kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon opiskelijoiden mielipiteitä ja toiveita. Opiskelijan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee opiskelijan oppimismotivaatiota sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan.

Lukiossa on oma opiskelijakunta. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti oman työyhteisönsä kehittämiseen mm. opiskelijakunta- ja tutortoiminnan kautta. Opiskelijakunnan hallituksen jäsenillä on mahdollisuus osallistua opettajankokouksiin, joissa käsitellään yleisiä koulutyöhön liittyviä asioita. Opiskelijakuntaa kuullaan ennen opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä järjestyssääntöjen vahvistamista ja ennen muista opiskelijoiden arkeen olennaisesti vaikuttavia päätöksiä tehtäessä. Opiskelijat saavat näin mahdollisuuden asioiden valmisteluprosessin kautta kokemuksen osallisuuden ja demokratian toteutumisesta yhteiskunnassa ja kasvavat aktiiviseen kansalaisuuteen.

Tutortoiminnan kautta opiskelija osallistuu lukion markkinointiin. Toisin sanoen opiskelijat pääsevät vaikuttamaan julkisuuskuvaamme. Opiskelijan kokemus ja mielipide tulee näkyväksi osallisuuden ja yhteisöllisen toiminnan kautta.

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilas- ja opiskelijahuollon 13 pykälän mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhuoltosuunnitelmaan.

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä Liedon lukiossa

Jokaisella on oikeus turvalliseen työympäristöön, ihmisarvon loukkaamattomuuteen ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen.

Koulukiusaamisesta on kysymys silloin, kun opiskelija joutuu toistuvasti tai satunnaisesti toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi. Kiusaamista on myös kiusaamisen hiljainen hyväksyminen eli puuttumatta jättäminen.

Henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkaus voi olla epäasiallista koskettamista, mutta myös sanallista loukkaamista.

Kiusaaminen voi olla fyysistä väkivaltaa. Yhtä hyvin se voi olla esimerkiksi nimittelyä, opiskelijan vastauksiin ikävällä tavalla reagoimista, kaveriporukasta eristämistä, joukkueen tai ryhmätyötehtävän ulkopuolelle jättämistä tai kiusaamista netissä esimerkiksi luvattomasti kuvamateriaalin jakamista.

Toimintasuunnitelma

Liedon lukiossa ei hyväksytä minkään asteista henkilökohtaisen koskemattomuuden rikettä. Henkilökunnalla sekä kanssaopiskelijoilla on velvollisuus puuttua kiusaamiseen aina.

Kiusaamista ennalta ehkäistään vaikuttamalla opiskelijoiden tietoisuuteen, asenteisiin, tunnetaitoihin sekä kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen. Tuomme kaikessa toiminnassamme esiin, että jokaisella on vastuu yhteisömme hyvinvoinnista.

Opiskelijakunta edesauttaa toiminnallaan opiskelijoiden integroitumista kouluyhteisöön, jotta jokainen kokisi tulevansa hyväksytyksi omana itsenään.

Kun kiusaamista todetaan tapahtuneen, ryhdytään välittömästi toimenpiteisiin. Kiusaamisen havainnut henkilö ottaa yhteyden ryhmänohjaajaan ja rehtoriin. Tämän jälkeen ryhmänohjaaja ja rehtori keskustelevat asianosaisten kanssa, ja kiusaajalle/kiusaajille tehdään selväksi, että kiusaamisen tulee loppua.

Mikäli kiusaaminen jatkuu, kiusatun ja kiusaajien vanhempiin otetaan välittömästi yhteyttä ja yhteistyössä sovitaan, miten tilanteessa jatketaan. Opiskelijahuoltoryhmä käsittelee asiaa.

Jos koulun ja vanhempien yhteistyö ei poista kiusaamista, pyydetään apua koulun ulkopuolisilta asiantuntijoilta, kuten poliisilta, sosiaaliviranomaisilta tai terveysviranomaisilta.

Kiusaamisilmoitukset sekä toimenpiteet kirjataan aina ylös.

Tasa-arvosuunnitelma

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a pykälän mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaiseen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Tasa-arvotyön edistäminen on jokaisen lukiossa toimivan velvollisuus. Tasa-arvoinen kohtelu konkretisoituu henkilöstön ja opiskelijoiden välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä työolojen kehittämisessä.

Henkilöstön tulee kaikessa toiminnassaan edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja ennaltaehkäistä sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää. Henkilöstön tulee luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa sekä koulun arjessa.

Lukion tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstä ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. Suunnitelmalla viestitetään sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille lukion arvoista, jotka antavat suuntaa tasa-arvotyölle oppilaitoksessa. Liedon lukiossa tuetaan ja edistetään tasa-arvoa osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä.

Tasa-arvoisessa Liedon lukiossa kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Koulukohtaisen tasa-arvosuunnitelman ja toimintaohjeen laadinnan työryhmään on kutsuttava ryhmä, jossa on sekä henkilöstön että opiskelijoiden edustajia. Työryhmässä tulee olla edustettuina eri sukupuolen edustajia ja eri opiskeluvaiheessa olevia opiskelijoita.

Lukion tehtävät tasa-arvolain mukaan

Lukion tulee omilla toimillaan, yhdessä työnantajana toimivan Liedon kunnan kanssa, edistää opiskelijoiden ja henkilökunnan tasa-arvoa.

Lukio tukee kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia tehdä työtään ja tulla palkituksi siitä. Se kannustaa myös erilaisten ihmisten uravalintaa, rekrytoimista ja opiskelijavalintaa, jotta työ- ja opiskeluyhteisö muodostuisi mahdollisimman monipuoliseksi, innovatiiviseksi ja suvaitsevaksi.

Lukiossamme on kiellettyä asettaa henkilö opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen muussa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan.

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella, seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä on kielletty.

Tasa-arvon toteutumisen seuranta ja arviointi

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma sisältää kartoituksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta ja siihen liittyvistä mahdollisista ongelmista. Kartoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. On selvitettävä, miten opiskelijat kokevat tasa-arvon toteutuneen Liedon lukiossa.

Liedon lukiossa tehdään vuosittain kysely tasa-arvotilanteesta.

Tasa-arvon toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä, jolloin tasa-arvoa kuvaavat kyselytulokset raportoidaan. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdollisia epäkohtia, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta.

Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa

Opiskelijavalinnassa noudatetaan lukiolakia sekä Opetusministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa.

Tasa-arvon toteutuminen opetusjärjestelyissä

Tasa-arvolain mukaan oppilaitoksen on huolehdittava siitä, että sukupuolilla on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Koulun erilaisia kehitys- ja valmisteluryhmiä koottaessa huolehditaan mahdollisimman kattavasta edustuksesta. Opetustilanteiden lisäksi myös oppimateriaaleissa tulee ottaa huomioon tasa-arvonäkökohdat.

Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa

Opiskelijoiden arviointia säätelevät lukiolaki ja asetus. Arviointi suoritetaan aina niin, että se noudattaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatetta. Opiskelija, joka on tyytymätön arviointiin, voi hakea siihen oikaisua.

Sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy ja poistaminen Liedon lukiossa

Sukupuolisena häirintänä tai ahdisteluna pidetään kaikkea sellaista toimintaa, jota sen kohde pitää loukkaavana tai vastenmielisenä. Kaikkien Liedon lukiossa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää - henkistä eikä fyysistä, ei suvaita Liedon lukiossa. Myöskään ei toivottu kielenkäyttö - kuten haistattelu, kiroilu, nimittely, härskit puheet, ulkonäön arvosteleminen tai muu uhkaava käyttäytyminen - ei ole sallittua. Sukupuolisesti vihjailevat eleet ja seksuaalisesti värittyneet viestit kuuluvat toimintaan, jota ei voida hyväksyä. Jokaisella opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Epäasialliseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen puututaan välittömästi. Jos on joutunut sukupuolisen häirinnän kohteeksi, tulee tämä mahdollisuuksien mukaan ilmaista häiritsijälle ja mikäli tämä ei auta, asiasta tulee ilmoittaa opettajalle tai rehtorille. Tiedon saatuaan oppilaitos ryhtyy selvittämään ja poistamaan ongelmaa käytettävissään olevin keinoin. Esille tulleet häirintätapaukset kirjataan ja saatetaan rehtorin ja opiskelijahuoltoryhmän tietoon.

Opiskelijoiden väliset tapaukset käsitellään opiskelijahuoltoryhmässä. Opettajan/muun henkilöstön edustajan ja opiskelijan väliset tapaukset käsitellään opiskelijahuoltoryhmässä ja muun henkilöstön edustajan esimiehen kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tiedottaminen

Ryhmänohjaajat esittelevät tasa-arvosuunnitelman aloittaville opiskelijoille. Päivitetty suunnitelma esitellään kaikille opiskelijoille.

Yhdenvertaisuussuunnitelma

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 pykälän 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) kieltää syrjinnän ”iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella”. Syrjinnällä tarkoitetaan sitä, että henkilöä tai ihmisryhmää kohdellaan ilman hyväksyttävää syytä esimerkiksi sukupuolen vuoksi eri tavalla kuin muita samassa asemassa olevia ihmisiä.

Häirintä on yksi syrjinnän ilmenemismuoto. Häirintää on sellainen toiminta, joka synnyttää halventavaa tai uhkaavaa ilmapiiriä sekä loukkaa henkilön tai ihmisryhmän arvoa. Tällaista ovat esimerkiksi rasistiset tai sukupuoleen liittyvät vitsit.

Toimenpiteet yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Yhdenvertaisuuskysely

Liedon lukiossa toteutetaan yhdenvertaisuuskysely kolmen vuoden välein. Näin saadaan tietoa yhdenvertaisuussuunnitelman toimivuudesta.

Toimintamalli mahdollisissa syrjintä- ja häirintätapauksissa

Opiskelijalla pitää olla tieto siitä, kenen puoleen kääntyä mahdollisessa syrjintä- tai häirintätapauksessa. Luottamuksellisuuden säilyminen on ensiarvoisen tärkeää. Tällaisia henkilöitä ovat mm. rehtori, opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaaja.

Opettajille annetaan tietoa siitä, millaisen käytöksen tai puheen opiskelijat voivat kokea ahdistavaksi ja häiritseväksi tai syrjiväksi. Sellaisia ovat esimerkiksi:

- ulkonäköön kohdistuvat puheet
- sukupuoleen stereotyyppisesti kohdistuvat puheet (”pojat eivät osaa puhua tunteistaan”)
- kansallisuuteen tai uskontoon liittyvät huomautukset tai niihin huomion kiinnittäminen ilman syytä (”onpas erikoinen nimi”)
- sekstistiset ja rasistiset vitsit
- fyysinen koskeminen (voi tuntua ahdistavalta, vaikka olisi neutraali)
- seksuaalisten aiheiden ja/tai aineistojen turha käyttö ja liiallinen korostaminen
- henkilökohtaisten asioiden liiallinen kertominen
- oman poliittisen tai uskonnollisen vakaumuksen voimakas esillä pitäminen

Sekä opiskelijat että henkilökunta voivat luoda ilmapiiriä ja kulttuuria, jossa syrjintää ja häirintää ei hyväksytä ja siihen puututaan aktiivisesti.

Mahdollisuus olla osallistumatta uskonnon harjoittamiseen

Luodaan käytäntö, joka mahdollistaa sen, että opiskelijoiden ei tarvitse vastoin omaatuntoansa osallistua tilaisuuksiin, jotka katsotaan uskonnon harjoittamiseksi.

Joulu- tai kevätjuhlissa olevat yksittäiset uskonnolliset ohjelmanumerot, kuten suvivirsi, eivät ole uskonnon harjoittamista.

4.2. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettely

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussa pidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Opiskelija, joka häiritsee opetusta, rikkoo järjestyssääntöjä, käyttäytyy uhkaavasti tai vaarantaa turvallisuutta voidaan rangaista kurinpidollisesti:

- opiskelutilasta poistaminen jäljellä olevan oppitunnin ajaksi
- opetukseen osallistumisen epääminen enintään kolmen työpäivän ajaksi
- kirjallinen varoitus
- oppilaitoksesta erottaminen määräajaksi

Menettely kurinpitoasioissa

Kirjallisen varoituksen antaa koulutuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti lukion rehtori.

Oppilaitoksesta erottamisesta ja opiskelusta pidättämisestä enintään kolmen (3) kuukauden ajaksi päättää lukiolaisten osalta toimialajohtaja. Opiskelijan erottamisesta yli kolmeksi (3) kuukaudeksi, mutta enintään vuodeksi, päättää varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta.

Opiskelijan määräaikaista erottamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei koulutuksen järjestäjä tai hallinto-oikeus toisin päätä.

Päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään.

Oppilaitoksen tiloista tai alueelta poistaminen

Rehtorilla, vararehtorilla, opettajalla ja opinto-ohjaajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta, muusta opetustilasta ja oppilaitoksen tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata poistumismääräystä. Edellä mainituilla henkilöillä on myös oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäämisestä.

Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla, opettajalla ja opinto-ohjaajalla on oikeus käyttää opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Rehtori, vararehtori, opettaja ja opinto-ohjaaja voivat edellä mainituissa tilanteissa toimia yhdessä tai erikseen. Opiskelijan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen henkilön tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta rehtorille ja

opetuksen järjestäjälle. (Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä).

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Opiskelija ei saa tuoda oppilaitokseen eikä työpäivän aikana pitää hallussaan sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Rehtorilla, vararehtorilla, opettajalla ja opinto-ohjaajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla, vararehtorilla, opettajalla ja opinto-ohjaajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita. (Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä).

Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Jos opiskelijalla on hallussa esineitä tai aineita, joilla hän vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, on opettajalla työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa.

Rehtorilla, opettajalla, vararehtorilla ja opinto-ohjaajalla on oikeus esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jos on ilmeistä, että opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Opiskelijalle ilmoitetaan ennen tarkastusta syy. Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

Haltuun ottamiseen ja tarkastamiseen liittyvät toimenpiteet toteutetaan mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja opiskelijan tarkastamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen kirjataan opiskelijahallintojärjestelmään. Kirjaus esim. seuraavasti: Opiskelijan tavaroita otettu vararehtorin haltuun sekä lisätään päivämäärä.

Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

Opiskelijalta haltuun otetut esineet tai aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

Ennen luovuttamista esine tai aine säilytetään huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus järjestetään mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet,

aseen osat, patruunat, ammukset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet ja muut vastaavat esineet luovutetaan poliisille välittömästi. Opiskelijalle itselleen luovutettavat esineet ja aineet luovutetaan työpäivän päätyttyä.

Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa aineen tai esineen haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta huolimatta nouda esinettä tai ainetta, sen voi rehtori todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata. Rehtorilla tulee olla kirjaukset siitä mitkä aineet tai esineet on otettu haltuun sekä kenelle ne on luovutettu tai miten ne on hävitetty.

Korvausvelvollisuus

Opiskelijan saadessa käyttöönsä opiskeluun tarvittavia välineitä, tarvikkeita tai laitteita tulee opiskelijan käsitellä niitä huolellisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opiskelija on velvollinen korvaamaan tahallaan tai huolimattomuuttaan aiheuttamansa vahingot. Vahingosta on viipymättä ilmoitettava henkilökunnalle. Tahallinen rikkominen, vahingoittaminen ja omaisuuden kadottaminen tai palauttamatta jättäminen johtaa korvausmenettelyyn. Opiskelija on velvollinen ilmoittamaan henkilökunnalle kaikista opetusvälineissä tai kiinteistössä esiintyvistä puutteista. Omaisuuden vahingoittamisesta tai kadottamisesta aiheutuva korvausvelvollisuus määräytyy vahingonkorvauslain (412/74) mukaan.

Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Sinä aikana, jolloin opiskelijaa vastaan on syyte vireillä yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan saa samaan aikaan aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä. Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syytteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä, paitsi jos kyseessä on teko, joka ei ole rikos, mutta siitä voidaan kuitenkin rangaista kurinpidollisesti. Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitorangaistusta.

Opiskelija saadaan kuitenkin erottaa määräajaksi, jos se opiskelijan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.

Henkilökunnan osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

Henkilökunnan perehdyttäminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisestä toteutetaan vuosittain lukuvuoden alussa rehtorin toimesta. Henkilöstön osaamisen varmistamiseksi voidaan järjestää erillisiä koulutuksia. Tarvittaessa mahdollistetaan osallistuminen ulkopuoliseen koulutukseen.

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille

Tästä suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja muista opiskeluun liittyvistä asioista tiedotetaan opiskelijoille vuosittain lukuvuoden alussa ryhmänohjaajien toimesta. Rehtori huolehtii ryhmänohjaajien tiedottamisesta ja osaamisesta kurinpitoon liittyvissä asioissa.

Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa

Ennaltaehkäisevänä työnä tehdään yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Kokonaisuudessaan viranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä lain edellyttämällä tavalla.

Menettelytavat suunnitelman seurantaa sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Menettelytavat tämän suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten ovat lähinnä määrällisiä ja asiasisällöllisiä kokonaisuuksia. Lukiossa seurataan toimenpiteiden kokonaismäärää, toistuvuutta ja rikkeiden syitä. Kuinka paljon on tehty kurinpitotoimia hallintopäätösten mukaisesti ja mistä syistä ne on tehty. On myös tarpeellista

seurata sitä, onko kurinpitotoimilla ollut vaikutusta ko. henkilön käyttäytymiseen. Seurataan myös, onko yhdellä henkilöllä useita rangaistuksia vai riittääkö yksi kurinpidollinen keino ongelman ratkaisemiseksi ja rikkeen toistuvuuden ennaltaehkäisyksi.

Edellä mainitut seurantatiedot käsitellään lukion hallintotiimissä, jonka jälkeen ne käsitellään opiskeluhuoltoryhmässä.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Opiskelijan oppimisen arviointi antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukio-opintojen aikana että opiskelun päättyessä. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Opiskelijan opintojakson suorituksesta annetaan arvosana sen päätyttyä. Annettavan arvosanan tulee perustua monipuoliseen näyttöön oppiaineen ja opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Erilaisten tuotosten lisäksi käytetään opiskelijan oppimisen ja työskentelyn havainnointia. Arvosanan antamisen tukena voidaan käyttää opettajan ja opiskelijan välisiä keskusteluja sekä opiskelijoiden itsearviontia ja vertaispalautetta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot ja taidot. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Arvioinnin tulee olla niin luotettavaa ja oikeudenmukaista kuin mahdollista, ja sen tulee monipuolisesti pohjautua eri tavoin annettuun näyttöön. Opintojakson arvioivalla opettajalla on oltava riittävästi opiskelijan antamia erilaisia näyttöjä arvosanan määräämisen perustaksi . Opintojakson päätteeksi suoritettava summatiivinen koe ei ole minkään opintojaskon osalta ainoa osaamisen näyttö, vaan huomiota kiinnitetään jatkuvaan ja järjestelmälliseen oppimisen ja osaamisen arviointiin koko opintojakson ajan.

Liedon lukiossa toteutetaan jatkuvan arvioinnin periaatetta. Opiskelijan arviointi voi sisältää sanallista, kirjallista ja numeroarviointia. Kaiken arvioinnin ensisijainen tehtävä on edistää opiskelijan oppimista ja siksi opiskelijalle annetaan arviointitietoa koko oppimisprosessin ajan. Opettajan antaman palautteen sekä itsearvioinnin ja vertaispalautteen lähtökohtana on, että opiskelijat ymmärtävät, mitä heidän on tarkoitus oppia ja miten oppimista ja osaamista arvioidaan.

Arvioinnissa käytetään sekä formatiivista että summatiivista arviointia, jolloin formatiivisen arvioinnin tavoitteena on edistää oppimista ja summatiivinen arviointi puolestaan kuvaa lopputulosta eli osaamista.

Liedon lukiossa käytetään monipuolisesti arvioinnin eri lajeja ja keinoja esimerkiksi:

- summatiivinen / formatiivinen
- perinteinen / autenttinen arviointi
- tuotos / havainnointi
- itsearviointi / vertaisarviointi
- yksilön arviointi / ryhmän tai parin arviointi
- kirjallinen / suullinen / toiminnallinen
- tukeva ja auttava / vain muistinvarainen

Arvioinnin eri osia voidaan eri aineissa ja opintojaksoissa painottaa eri tavoin ja painotus on aina selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa. "Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukiolaki714/2018 37 § 1 mom.) Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opiskelijoiden ja opettajien oikeusturvaa ja tukee opiskelijaa työskentelyn suunnittelussa.

Opintojakson alussa opiskelijoille tulee ilmoittaa mitä näyttöjä vaaditaan arvioinnin edellytysten täyttämiseksi. Tästä syystä opettaja opintojakson alkaessa selostaa opintojakson sisällön ja keskustelee yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojaksosuunnitelmasta, jossa selvitetään esimerkiksi

- opintojakson painopistealueet
- pääpiirteittäinen ajankäyttö
- mahdollisesti itsenäisesti opiskeltavat osat
- käytettävät työmenetelmät
- opintojakson arviointiperusteet
- opintojakson aikana arvioitavien näyttöjen rakenne ja luonne.

Arvioinnin pohjana on oltava riittävästi opiskelijan antamia erilaisia näyttöjä oppimisestaan ja osaamisestaan. Arvioinnin pohjana ei saa olla siis pelkästään päättökokeessa annettu näyttö. Arviointi voidaan suorittaa vasta, kun arvioinnin edellytykset täyttyvät. Mikäli osa arvioinnin edellytyksistä täyttyy vain osittain (esim. tehtävien laiminlyönti), sillä on vaikutusta opintojakson arvosanaan ja se voi mitätöidä koko opintojakson suorituksen.

Opintojakso arvioidaan välittömästi opiskelun päätyttyä. Annettava arvosana perustuu siihen, miten opiskelija on saavuttanut opintojakson tavoitteet. Arvostelu on riippumatonta aineen aikaisemmista arvosanoista.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin

ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan arvosanaa.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Arvioimatta jätetty opintojakso

Mikäli opintojakson arvioinnin edellytykset eivät täyty ja opiskelija voi kyseisen opintojakson opettajan päätöksellä täydentää suoritustaan, opiskelijalle merkitään arvosanaksi X (=jätetty arvioimatta). Kesken jäänyttä suoritusta on täydennettävä seuraavan jakson loppuun mennessä esim. uusintakoepäiviä tai koeviikon tyhjiä päiviä hyödyntäen, muuten opintojakso mitätöityy ja se on käytävä uudelleen.

Poissaolojen vaiktuus arviointiin

Jos poissaolojen kokonaismäärä nousee 1 opintopisteen opintojaksolla yli 3 oppitunnin, 2 opintopisteen opintojaksolla yli 7 oppitunnin tai 3 opintopisteen opintojaksolla yli 11 oppitunnin, opintojakson arviointi keskeytyy ja opiskelijalle merkitään arvosanaksi K (= keskeytynyt opintojakso). Tällöin opiskelijan suoritusta ei voi täydentää, vaan opintojakso on käytävä uudelleen. Poissaolojen kokonaismäärään ei lasketa koulun muusta toiminnasta aiheutuvia poissaoloja.

Hylätyn arvosanan korottaminen

Hylättyä arvosanaa (4, H) saa korottaa opetukseen osallistumatta yhden kerran ilmoittautumalla uusintakokeeseen. Uusintakoepäivänä voi suorittaa pääsääntöisesti vain yhden kokeen. Uusintakokeen arvioinnin perustana ei saa olla pelkästään kokeessa annettu näyttö, vaan arvioinnissa on otettava huomioon opiskelijan muu näyttö oppimisestaan ja osaamisestaan. Mikäli

opiskelija tulee hylätyksi myös uusintakokeessa, ainoa tapa saada opintojaksosta hyväksytty suoritus on osallistua uudelleen opintojakson opetukseen.

Hyväksytyn arvosanan korottaminen

Hyväksyttyä arvosanaa opiskelija voi yrittää korottaa opetukseen osallistumatta yhden kerran osallistumalla korotuskokeeseen. Hyväksyttyä kurssiarvosanaa voi yrittää korottaa myös osallistumalla uudelleen opintojakson opetukseen. Korotuskoepäivänä voi suorittaa vain yhden opintojakson kokeen.

Korotuskokeen arvioinnin perustana ei saa olla pelkästään kokeessa annettu näyttö, vaan arvioinnissa on otettava huomioon opiskelijan muu näyttö oppimisestaan ja osaamisestaan. Parempi arvosana tulee kurssiarvosanaksi.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Opiskelijan on haettava kirjallisesti lupa itsenäiseen suoritukseen opintojakson opettajalta ja rehtorilta. Opintojakson opettaja ja opiskelija sopivat kirjallisesti mitä itsenäiseen suoritukseen sisältyy, pelkkä kirjallinen päättökoe ei riitä. Hylättyä (arvosana 4 tai H) tai kesken jäänyttä (arvosana K tai X) opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti eikä verkko-opintoina.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten suullisen kielitaidon arviointi

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen

ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Huoltajilla on mahdollisuus seurata opiskelijan opintojen etenemistä lukion käytössä olevista sähköisistä järjestelmistä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään

näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus - oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2- oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2- oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2- oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2- opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus - oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärästä, mutta ei molemmista.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Oppiaineen oppimäärän arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi paikallisten valinnaisten opintojaksojen suorittamisen avulla. Näiden opintojen vaikutus oppiaineen päättöarvosanaan määritellään oppiainekohtaisesti opetussuunnitelman perusteissa.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus - oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/ elämänkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus - kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja- kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

5.7.1. Oppimäärän vaihto

Matematiikan oppimäärän vaihto

Oppimäärää vaihdettaessa matematiikan pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään opintojaksoja luetaan hyväksi seuraavasti:

MAA2 --> MAB2

MAA3 --> MAB3

MAA6 --> MAB8

MAA8 --> MAB5

MAA9 --> MAB7.

Pitkästä matematiikasta lyhyeen vaihdettaessa moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot ovat lyhyen oppimäärän muita valinnaisia opintoja siten, että jokainen yli jäävä opintopiste vastaa lyhyen matematiikan opintopistettä.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, hänen edellytetään suorittavan ne pitkän matematiikan pakolliset moduulit, joilla ei ole vastaavuutta lyhyessä matematiikassa. Oppimäärän vaihdon yhteydessä tarkistetaan vastaavuudet ja määritetään suoritettavat moduulit. Toisiaan vastaavien moduulien arvosanat harkitaan uudelleen yhdessä opiskelijan kanssa ja opiskelijalle varataan mahdollisuus osoittaa osaamisensa.

Jos lyhyttä matematiikkaa suorittava opiskelija suorittaa hyväksytysti pitkän matematiikan moduuleja tai pitkän matematiikan opiskelija lyhyen matematiikan moduuleja, joilla ei ole vastaavuutta opiskelijan omassa matematiikan oppimäärässä, näin saadut opintopisteet ovat muita valinnaisia opintoja ja *n*e arvioidaan suoritusmerkinnällä, eivätkä ne vaikuta oppimäärän päättöarviointiin.

Toisen kotimaisen kielen, ruotsi, oppimäärän vaihto

Oppimäärää vaihdettaessa toisen kotimaisen kielen, ruotsi, pidemmästä A-oppimäärästä lyhyempään B1-oppimäärään opintojaksoja luetaan hyväksi seuraavasti:

RUA1 --> RUB11

RUA2 --> RUB12

RUA3 --> RUB13

RUA5 --> RUB14

RUA6 --> RUB15

RUA7 --> RUB17

RUA8 - -> RUB16.

Muut pidemmän oppimäärän opintojaksot ovat lyhyemmän oppimäärän muita suorituksia ja niistä annetaan suoritusmerkintä, eivätkä ne vaikuta oppimäärän päättöarviointiin.

Jos opiskelija pyytää, hänelle tulee järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä lyhyemmästä B1-oppimäärästä pidempään A-oppimäärään voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös opintojaksot arvioidaan uudelleen.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän opintojaksoja oppimäärää vaihtamatta, ja nämä opintojaksot luetaan varsinaisen oppimäärän muiksi suorituksiksi ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä, eivätkä ne vaikuta oppimäärän päättöarviointiin.

5.7.2. Kieliprofiili

Liedon lukiossa kieliprofiili laaditaan heti kun ensimmäisen pakollisen kielen (ENA1) opintojakso alkaa ja sen eri osa-alueisiin palataan myöhemmin muissa kielten opintojaksoissa.

Kieliprofiili on opiskelijan näytesalkku, joka koostuu opiskelijan omista kokemuksista, tavoitteista sekä omasta pohdinnasta, joiden avulla opiskelija voi laaja-alaisesti ja persoonallisesti esitellä omaa osaamistaan ja tavoitteitaan. Kieliprofiili tallennetaan sähköiselle alustalle ja se täydentyy jatkuvasti lukio-opintojen aikana.

Kieliprofiili koostuu neljästä, toisiinsa liittyvästä kokonaisuudesta:

1. kielitaidon kartoitus
2. kieltenopiskelutaitojen ja kielenopiskelustrategioiden kartoitus
3. näytteet omasta kielitaidosta
4. todistukset, kieli-CV

Opiskelija laatii kieli-CV:n osana kieliprofiiliaan. Kieli-CV on yhteenveto opiskelijan taidoista eri kielissä ja hänen kieliopinnoissa karttuvasta laaja-alaisesta osaamisestaan.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Teemaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Laaja-alainen osaaminen Liedon lukiossa

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus-ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä laaja-alainen osaaminen on lukion toimintakulttuuria jäsentävä toimintaperiaate ja oppiainerajat ylittävää, opetusta eheyttävää painotusta ohjaava tavoite. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueissa on kysymys koko elämäntapaa koskevista asioista. Laaja-alaista osaamista yhdistävänä tavoitteena on, että opiskelija osaa havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä, esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudestaa, arvioida omaa elämäntapaansa

ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta. Lukioille laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat:

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Laaja-alaisen osaamisen tarkemmat sisältökuvaukset ja toteutuminen kussakin aineessa on esitetty valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa. Kunkin oppiaineen omassa opetussuunnitelmakuvauksessa kerrotaan, miten laaja-alaista osaamista sovelletaan ainekohtaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Paikallisesti määritellään opintojaksoittain, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueita toteutetaan. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle.

Kuhunkin opintojaksoon sisällytetään niitä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita, jotka niihin mielekkäästi kuuluvat. Tällöin hyödynnetään perusteiden laaja-alaisen osaamisen sekä perusteiden oppiaineosuuksiin sisältyviä laaja-alaisen osaamisen kuvauksia. Kaikki osa-alueet otetaan huomioon jossakin kyseisen aineen opintojaksossa. Jotkut osa-alueet saavat luonnollisesti enemmän painoarvoa joissakin oppiaineissa kuin toisissa. Oppiaineiden ja koko lukion tasolla huolehditaan laaja-alaisen osaamisen kokonaiskoordinaatiosta eli tarkastellaan, että kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat tasapainoisesti mukana.

Laaja-alaista osaamista tulee arvioida myös summatiivisessa arvioinnissa. Opetussuunnitelman perusteet eivät kuitenkaan linjaa, mikä painoarvo laaja-alaisella osaamisella on arvioinnissa, kuten ei linjaa työskentelyn arvioinnin kohdallakaan. Arviointi suhteutetaankin näille kussakin opintojaksossa asetettuihin tavoitteisiin. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksoittain, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueita otetaan huomioon arvioinnissa. On luonnollista, että jotkut osa-alueet näyttäytyvät vahvemmin joissakin oppiaineissa kuin toisissa.

7. Oppiaineet

7.1. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*

- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*

- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kehittää päätöksentekotaitojaan, ongelmanratkaisukykyään ja oman elämänsä ja opintojensa suunnittelutaitoja.

Pyritään siihen, että opiskelija harjaantuu tiedon etsimisessä ja hyödyntämisessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija keskittyy omien vahvuuksiensa ja taitojensa tunnistamiseen, opintojensa suunnittelemiseen, lukion käytänteiden omaksumiseen ja opiskelutaitojensa sekä työelämävalmiuksiensa lisäämiseen. Opintojaksolla pyritään lisäämään tulevaisuudensuunnittelutaitoja ja lisäämään ymmärrystä omien valintojen vaikutuksiin opiskelijan tulevaisuuden kannalta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija harjoittelee opintojensa ja opiskelija-arkensa suunnittelua sekä ajankäyttöään omien tavoitteidensa ja tasapainoisen arjen saavuttamiseksi. Opiskelija harjaantuu hakemaan apua hyvinvointinsa lisäämiseksi lukioaikana.

Vuorovaikutusosaaminen

Ohjauksen opintojakson aikana opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja vertaistaitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opettajan ja opiskelijan vuorovaikutteiseen arviointiin ja määriteltyjen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen. Vertaispalaute on myös keskeinen osa arviointia.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*

- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kehittää yhteiskunnallista osaamistaan tutustumalla työelämän vaatimuksiin ja kehittämällä työelämätaitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan ja ottaa vastuuta jatko-opintosuunnittelun ja urasuunnittelunsa vaiheista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu sekä kotimaisiin että ulkomaisiin koulutusmahdollisuuksiin omien kiinnostuksenkohteidensa mukaisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla pyritään tutustumaan erilaisiin koulutusaloihin ja työelämään myös ympäristövaikutusten ja eettisesti kestävän tulevaisuuden näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opettajan ja opiskelijan vuorovaikutteiseen arviointiin ja määriteltyjen tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen. Vertaispalaute on myös keskeinen osa arviointia.

Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.2. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö-

ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.2.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstin tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kieli- ja tekstitietoisuus 1 ja vuorovaikutus 1, 2 op (ÄI2x)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kirjoittaminen 1 ja Vuorovaikutus 2, 2 op (ÄI6x)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*

- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kirjallisuuteen sekä kokonaisteosten että katkelmien avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kulttuuriosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10. Arviointi on monipuolista ja perustuu sekä opintojakson että päättöviikon aikaisiin suorituksiin.

Kielenhuollon syventäminen, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii havaitsemaan ja korjaamaan erilaisia kielen virheitä sekä oppii kirjoittamaan entistä paremmin ja virheettömämmin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa käydään läpi tärkeimmät kielenhuollon asiat, joita sovelletaan opiskelijoiden omaan kirjoittamiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saadakseen opiskelijan on tehtävä ne opintojaksoon kuuluvat harjoitukset ja suoritukset, jotka opettaja opintojakson alkaessa opintojaksoon kuuluviksi esittelee. Opintojakso ei vaikuta päättöarvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii havaitsemaan ja korjaamaan erilaisia kielioppivirheitä. Opintojaksossa käydään läpi tärkeimmät kielenhuollon asiat, joita sovelletaan opiskelijoiden omaan kirjoittamiseen.

Mediatekstit yo-kokeessa, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää medialukutaitoaan sekä harjaantuu tulkitsemaan mediatekstejä ja kirjoittamaan niistä yo-kokeessa vaadittavalla tavalla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää medialukutaitoaan. Opintojaksossa tarkastellaan pakollisia äidinkielen opintoja laajemmin esimerkiksi lehdistön, internetin ja television erilaisia mediailmiöitä. Opintojaksossa luetaan mediatekstejä, niistä keskustellaan ja kirjoitetaan yo-kokeessa vaadittavalla tavalla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kulttuuriosaamista tutustumalla monipuolisesti erilaisiin mediateksteihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saadakseen opiskelijan on tehtävä ne opintojaksoon kuuluvat harjoitukset ja suoritukset, jotka opettaja opintojakson alkaessa opintojaksoon kuuluviksi esittelee. Opintojakso ei vaikuta päättöarvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija kehittää medialukutaitoaan. Opintojaksossa tarkastellaan pakollisia äidinkielen opintoja laajemmin esimerkiksi lehdistön, internetin ja television erilaisia mediailmiöitä.

Opintojaksossa luetaan mediatekstejä, niistä keskustellaan ja kirjoitetaan esimerkiksi yo-kokeessa vaadittavalla tavalla.

Luova kirjoittaminen, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kehittyy kirjoittajana, löytää omaa ääntään ja oppii tuomaan sitä kirjallisesti esiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa harjoitellaan vaihtelevaa ja monipuolista kirjoittamista erilaisten virikkeiden pohjalta. Opintojakson sisällössä otetaan huomioon opiskelijoiden omat

  toiveet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saadakseen opiskelijan on tehtävä ne opintojaksoon kuuluvat harjoitukset ja suoritukset, jotka opettaja opintojakson alkaessa opintojaksoon kuuluviksi esittelee. Opintojakso ei vaikuta päättöarvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjoitellaan vaihtelevaa ja monipuolista kirjoittamista erilaisten virikkeiden pohjalta. Opintojakson sisällössä otetaan huomioon opiskelijoiden omat toiveet.

Kohti laudaturia, 1 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeinen tavoite on ymmärtää lukutaidon kokeen tehtävien vivahteet ja päästä yo-kokeessa erinomaiseen suoritukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla hiotaan kunnianhimoisten opiskelijoiden lukutaito huippuunsa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kulttuuriosaamista erilaisten yo-kokeeseen liittyvien tekstien ja tehtävien avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä asioita vaikuttavien tekstien tulkinnan ja tuottamisen avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saadakseen opiskelijan on tehtävä ne opintojaksoon kuuluvat harjoitukset ja suoritukset, jotka opettaja opintojakson alkaessa opintojaksoon kuuluviksi esittelee. Opintojakso ei vaikuta päättöarvosanaan.

Antiikista renessanssiin, 1 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan länsimaisen kirjallisuuden syntyvaiheita ja teoksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla syvennytään pakollisten kurssien ulkopuolelle jäävän länsimaisen kirjallisuuden syntyvaiheisiin ja suuriin nimiin Homeroksesta Shakespeareen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla kehitetään opiskelijan kulttuuriosaamista tutustumalla monipuolisesti kirjallisuuden klassikoihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään tekstejä tulkitsemisen ja tuottamisen näkökulmasta osana yhteiskunnallista osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan käsitystä teksteistä ilmaisun ja oppimisen välineinä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla toimitaan vuorovaikutuksessa opettajan, toisten opiskelijoiden ja tekstien kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan identiteetin kehittymistä vahvistamalla kielitietoisuutta, vuorovaikutusosaamista ja monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S). Suoritusmerkinnän saadakseen opiskelijan on tehtävä ne opintojaksoon kuuluvat harjoitukset ja suoritukset, jotka opettaja opintojakson alkaessa opintojaksoon kuuluviksi esittelee. Opintojakso ei vaikuta päättöarvosanaan.

7.2.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden

ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*

- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

7.3. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa- alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä.

Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.*

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään ryhmissä ja harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoja. Vuorovaikutus on monipuolista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilia laatimalla opiskelija vahvistaa kielitietoisuuttaan. Ruotsinkieliseen kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustutaan käyttämällä eri kanavia, myös sosiaalista mediaa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käytetään yhteisöllisiä työtapoja, kuten pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla edistetään myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista sekä omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja vuorovaikutusosaaminen, 4 op (RUA1X)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla edistetään myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä sekä käytetään yhteisöllisiä työtapoja, kuten pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään ryhmissä ja harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoja. Vuorovaikutus on monipuolista. Opintojaksolla myös harjoitellaan monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista sekä omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilia laatimalla opiskelija vahvistaa kielitietoisuuttaan. Ruotsinkieliseen kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustutaan käyttämällä eri kanavia, myös sosiaalista mediaa.

Opintojaksolla myös tutustutaan kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla pohditaan eri kulttuurien merkitystä opiskelijoiden omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla laaditaan oma luova tuotos joko itsenäisesti, pareittain tai ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan neuvottelemista ja argumentointia pareittain ja ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan median rooliin asenteiden muokkaajana sekä tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opetellaan viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoitellaan jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*

- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla mietitään ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin tai paikallisiin ongelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*

- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtävät ovat pääsääntöisesti pareittain tai ryhmissä tehtäviä suullisia harjoituksia, joissa opetellaan käytännön vuorovaikutustilanteissa selviämistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan kielen eri rekistereitä ja niihin vaikuttavia tekijöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Lisäksi arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Startti ruotsin opintoihin lukiossa, 1 op (RUA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään peruskielitaitoa ja vahvistetaan jo olemassa olevia ruotsin kielen kirjallisia ja suullisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisen sanaston ja kieliopin kertaus.
- Luetun- ja kuullunymmärtämisen harjoittaminen.
- Puhutun ja kirjoitetun kielen harjoittaminen.
- Harjoitetaan asioita monipuolisesti ja haetaan samalla itselle sopivia opiskelutekniikoita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään ryhmissä ja harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoja. Vuorovaikutus on monipuolista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käytetään yhteisöllisiä työtapoja, kuten pari- ja ryhmätyöskentelyä sekä edistetään myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti.

Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kieliopin kertaus, 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa kieliopin perusrakenteiden hallintaa sekä kirjallisessa että suullisessa tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten moduulien kielioppisisältöjä ja tehdään sekä kirjallisia että suullisia harjoituksia.
- Tehdään erilaisia kirjoitustehtäviä, kuten aineita ja tiivistelmiä, kieliopillista oikeakielisyyttä painottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kielen rakenteita viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kirjoittaminen ja tekstinymmärtäminen, 2 op (RUA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija parantaa sekä kirjoitetun että puhutun tekstin ymmärtämistään.
- Opiskelija kehittyy kirjoittajana ja uskaltaa tarttua haastaviinkin aiheisiin.
- Luovan kirjoittamisen taidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan ja analysoidaan erilaisia tekstejä (esim. lehtiartikkelit, novellit).
- Kirjoitetaan erilaisia tekstejä (esim. puhe, elokuva-arvostelu, tiivistelmä, novellianalyysi).
- Laajennetaan opiskelijan sanavarastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kirjallista tuottamista viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abien kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (RUA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena antaa opiskelijalle varmuus ylioppilaskirjoituksiin.
- Tavoitteena vahvistaa aiemmilla kursseilla omaksuttuja kielen eri osa-alueiden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeistä sanastoa, kielioppia ja rakenteita.
- Tutustutaan ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitellaan niitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kielen eri osa-alueiden taitoja viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kulturresa, 2 op (RUA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu matkakohteen kulttuuriin ja ymmärtää sen historiaa ja kehitystä osana omaa yhteiskuntaansa.
- Opiskelija kehittää käytännön kielitaitoaan.
- Opiskelija saa uusia näkökulmia omaan kulttuuriinsa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ennakkotehtävät, joiden avulla tutustutaan matkakohteeseen ja suunnitellaan ohjelma.
- Tutustumiskäynnit ja vierailut matkan aikana (esim. teatteri, konsertti, museot) sekä niihin liittyvät tehtävät.
- Matkan sisältö suunnitellaan ja toteutetaan kohteen ja ajankohtaisten

  kulttuuritapahtumien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan matkakohteen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina. Arviointiin vaikuttavat opiskelijan työskentely opintojakson aikana sekä sen alussa määritellyt arvioitavat tehtävät.

Suoritusmerkintä.

7.3.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan omien vahvuuksien tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla sekä vahvistetaan luottamusta itseen, jo olemassa olevaan kielitaitoon sekä kykyyn oppia lisää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita, mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja ruotsin kieli arjessani, 4 op (RUB11X)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita, mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen sekä harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan omien vahvuuksien tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla sekä vahvistetaan luottamusta itseen, jo olemassa olevaan kielitaitoon sekä kykyyn oppia lisää.

Opintojaksolla vahvistetaan myös yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään ruotsinkielisiä medioita kulttuuriin ja ajankohtaisiin aiheisiin keskittyen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ruotsinkielisiin medioihin ja kulttuurituotteisiin voidaan tutustua esimerkiksi laatimalla pienimuotoinen pari- tai ryhmätyö itseä kiinnostavasta aiheesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita kurssin aihepiirien näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla syvennetään opiskelijoiden ymmärrystä eri kulttuureista ja elinympäristöistä lukemalla erilaisia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla harjoittellaan yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumista kirjallisessa muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pohditaan kielitaidon merkitystä yhteiskunnassa sekä oman tulevaisuuden, jatko-opintojen ja työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoittellaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi hakemusten ja haastattelujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoittellaan monenlaisia suullisia vuorovaikutustilanteita mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen. Lisäksi harjoittellaan myös palautteen antamista ja vastaanottamista suullisten esitysten ja muiden suullisten harjoitteiden yhteydessä ja valmistautuessamme suulliseen kokeeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla harjoittellaan tunnistamaan eri kielenkäyttötilanteita ja niille tyypillisiä tapoja käyttää kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja

jatkuvaan näyttöön. Lisäksi arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa rooliaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa esimerkiksi lukemalla ja kirjoittamalla aiheeseen liittyviä tekstejä. Lisäksi tarkastellaan oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla harjoittellaan kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia aktiiviseen vaikuttamiseen paikallisella, yhteiskunnallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Startti ruotsin opintoihin lukiossa, 1 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään peruskielitaitoa ja vahvistetaan jo olemassa olevia ruotsin kielen suullisia ja kirjallisia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisen sanaston ja kieliopin kertaus.
- Luetun- ja kuullunymmärtämisen harjoittaminen.
- Puhutun ja kirjoitetun kielen harjoittaminen.
- Harjoitetaan asioita monipuolisesti ja haetaan samalla itselle sopivia opiskelutekniikoita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti.

Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson on tarkoitus motivoida opiskelijaa ruotsin opintoihin lukiossa vahvistamalla hänen peruskielitaitoaan.

Kieliopin kertaus, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa kieliopin perusrakenteiden hallintaa sekä kirjallisessa että suullisessa tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten moduulien kielioppisisältöjä ja tehdään sekä kirjallisia että suullisia harjoituksia.
- Tehdään erilaisia kirjoitustehtäviä, kuten aineita ja tiivistelmiä, kieliopillista oikeakielisyyttä painottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kielen rakenteita viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kirjoittaminen ja tekstinymmärtäminen, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija parantaa sekä kirjoitetun että puhutun tekstin ymmärtämistään.
- Opiskelija kehittyy kirjoittajana ja uskaltaa tarttua haastaviinkin aiheisiin.
- Luovan kirjoittamisen taidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan ja analysoidaan erilaisia tekstejä (esim. lehtiartikkelit, novellit)
- Kirjoitetaan erilaisia tekstejä (esim. puhe, elokuva-arvostelu, tiivistelmä, novellianalyysi).
- Laajennetaan opiskelijan sanavarastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kirjallista tuottamista viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abien kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena antaa opiskelijalle varmuus ylioppilaskirjoituksiin.
- Tavoitteena on vahvistaa aiemmilla kursseilla omaksuttuja kielen eri osa-alueiden taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeistä sanastoa, kielioppia ja rakenteita.
- Tutustutaan ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitellaan niitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kielen eri osa-alueiden taitoja viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.4. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuuristasyistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen.*

Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, A-oppimäärä	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, A-oppimäärä	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, B1-oppimäärä	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, B2-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, B2-oppimäärä	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, B3-oppimäärä	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, B3-oppimäärä	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*

- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.4.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*

- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään ryhmissä ja harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoja. Vuorovaikutus on monipuolista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilia laatimalla opiskelija vahvistaa kielitietoisuuttaan. Englanninkieliseen kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustutaan käyttämällä eri kanavia, myös sosiaalista mediaa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käytetään yhteisöllisiä työtapoja, kuten pari- ja ryhmätyöskentelyä. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista sekä omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla edistetään myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Opiskelutaidot, kieli-identiteetti ja englanti globaalina kielenä, 4 op (ENA1X)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista sekä omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan omien vahvuuksien tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla sekä vahvistetaan luottamusta itseen, jo olemassa olevaan kielitaitoon sekä kykyyn oppia lisää.

Opintojaksolla vahvistetaan myös yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilia laatimalla opiskelija vahvistaa kielitietoisuuttaan. Englanninkieliseen kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustutaan käyttämällä eri kanavia, myös sosiaalista mediaa. Lisäksi tutustutaan englannin kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla pohditaan eri kulttuurien merkitystä opiskelijoiden omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla laaditaan oma luova tuotos joko itsenäisesti, pareittain tai ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan neuvottelemista ja argumentointia pareittain ja ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan median rooliin asenteiden muokkaajana sekä tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmäss*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opetellaan viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoitellaan jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla mietitään ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin tai paikallisiin ongelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtävät ovat pääsääntöisesti pareittain tai ryhmissä tehtäviä suullisia harjoituksia, joissa opetellaan käytännön vuorovaikutustilanteissa selviämistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan tunnistamaan kielen eri rekistereitä ja niihin vaikuttavia tekijöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Lisäksi arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Startti englannin opintoihin lukiossa, 1 op (ENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään heikkouksia ja vahvistetaan jo olemassa olevia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeisen sanaston ja kieliopin kertaus.
- Luetun- ja kuullunymmärtämisen harjoittaminen.
- Puhutun ja kirjoitetun kielen harjoittaminen.
- Harjoitetaan asioita monipuolisesti ja haetaan samalla itselle sopivia opiskelutekniikoita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään ryhmissä ja harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoja. Vuorovaikutus on monipuolista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käytetään yhteisöllisiä työtapoja, kuten pari- ja ryhmätyöskentelyä sekä edistetään myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti.

Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kieliopin kertaus, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on vahvistaa kieliopin perusrakenteiden hallintaa sekä kirjallisessa että suullisessa tuottamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten moduulien kielioppisisältöjä ja tehdään sekä kirjallisia että suullisia harjoituksia.
- Tehdään erilaisia kirjoitustehtäviä, kuten aineita ja tiivistelmiä, kieliopillista oikeakielisyyttä painottaen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kielen rakenteita viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti.

Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kirjoittaminen ja tekstinymmärtäminen, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija parantaa sekä kirjoitetun että puhutun tekstin ymmärtämistään.
- Opiskelija kehittyy kirjoittajana ja uskaltaa tarttua haastaviinkin aiheisiin.
- Luovan kirjoittamisen taidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan ja analysoidaan erilaisia tekstejä (esim. lehtiartikkelit, novellit).
- Kirjoitetaan erilaisia tekstejä (esim. puhe, elokuva-arvostelu, tiivistelmä, novellianalyysi).
- Laajennetaan opiskelijan sanavarastoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla luodaan erilaisia luovia tuotoksia kirjoittamalla ja luetaan erilaisia luovia tekstejä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kirjallista tuottamista viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Abien kertaus ylioppilaskirjoituksiin, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena antaa opiskelijalle varmuus ylioppilaskirjoituksiin.
- Tavoitteena kehittää omia heikkouksia ja vahvistaa vahvuuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan keskeistä sanastoa, kielioppia ja rakenteita.

- Tutustutaan ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoitellaan niitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kielen eri osa-alueiden taitoja viestinnällisillä tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että absoluuttisesti. Absoluuttisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön ja siinä otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.4.2. Muu vieras kieli, A-oppimäärä (VKA11)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA12)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA13)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA14)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA15)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*

- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA16)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA17)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA18)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Numeroarviointi.

7.4.3. Ranska B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa

myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärässä pyritään huomioimaan erilaiset autenttiset tilanteet kielitaidon kehittämisessä.

Tavoitteet

Opiskelija huomaa kielitaidon moninaiset mahdollisuudet ja haluaa vahvistaa omaa kieli- ja kulttuuripersoonaansa.

Osaamisen arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa nähdään oman ja vieraan kulttuurin merkitys tärkeänä osana kielellisiä taitoja. Kielenoppimisen tavoitteena ei ole pelkästään kielellisten sääntöjen omaksuminen vaan kielitaidossa tulee huomioida myös kieleen liittyvä kulttuuri, jonka vaikutus näkyy eri kielenkäyttötilanteissa. Sekä oma lähtökulttuuri että globaali maailmanlaajuinen kulttuuri ovat tärkeä osa kielitaitoa.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan oman kieli-identiteetin kasvattamiseen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan henkilökohtaisen viitekehyksen huomiointi eri oppimistilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija lisää sosiaalisia taitojaan ja kielitietoisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa pyritään kannustamaan opiskelijan kielellistä kehittymistä seuraavalle tasolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kerrataan aiemmin opittuja aihepiirejä ja laajennetaan suullista ja kirjallista osaamista perustason tilanteissa..

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamisen lisääminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten tilanteiden ja kulttuuritietouden laajentaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja sinnikkyys uusien tilanteiden kohtaamiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kielitaidon osa-alueiden arvioinnin lisääminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostuvat kielellisten tilanteiden monipuolisuus ja kulttuurin merkitys.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen laajentaminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opitaan uutta hyödyntäen aiemmin opittua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa etsitään monipuolisia tapoja oppia kieltä hyödyntäen monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon eri osa-alueet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään maailmankansalaisuutta ja kielitaidon merkitystä.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen syventäminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittuun lisätään uutta ja laajennetaan sanallista osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan omaa kulttuuriperintöä suhteessa kansainvälisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen

oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kirjallisen tuottamisen arviointia lisätään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kulttuuria opiskelijan ja kielenkäyttäjän näkökulmasta.

Perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittujen taitojen vahvistaminen kielitaidon osa-alueet huomioiden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet, niiden vahvuudet ja heikkoudet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostuu kielitaidon merkitys opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmissa.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon vahvistaminen ja osaamisen hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tarkastellaan opiskelijan kieli-identiteettiä ja valmiuksia käyttää kieltä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kielitaidon merkitys osaamisessa ja vaikuttamisessa eettisesti ja kansainvälisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Opiskelijan kieli-identiteetin arviointi kokonaisuutena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon syventäminen ja oman kieli-identiteetin merkityksen korostuminen käytännössä.

Perustaso jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon osa-alueiden vahvistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon käytännön merkitys opiskelijan näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaidon hyödyntäminen globaalissa maailmankuvassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kielitaidon arviointia kokonaisuutena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon hyödyntäminen konkreettisesti opiskelijan asettaman tavoitteen mukaisesti.

Perustaso jatko 2, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija huomaa kielitaidon moninaiset mahdollisuudet ja haluaa vahvistaa omaa kieli- ja kulttuuripersoonaansa.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon merkitys käytännössä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaidon syventäminen globaalissa merkityksessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kielitaidon arviointi kokonaisuutena

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon vahvistaminen käytännössä esimerkiksi kansainvälisen hankkeen tai projektin muodossa.

7.4.4. Ranska B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärässä pyritään huomioimaan erilaiset autenttiset tilanteet kielitaidon kehittämisessä.

Tavoitteet

Opiskelija huomaa kielitaidon moninaiset mahdollisuudet ja haluaa vahvistaa omaa kieli- ja kulttuuripersoonaansa.

Osaamisen arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa nähdään oman ja vieraan kulttuurin merkitys tärkeänä osana kielellisiä taitoja. Kielenoppimisen tavoitteena ei ole pelkästään kielellisten sääntöjen omaksuminen vaan kielitaidossa tulee huomioida myös kieleen liittyvä kulttuuri, jonka vaikutus näkyy eri kielenkäyttötilanteissa. Sekä oma lähtökulttuuri että globaali maailmanlaajuinen kulttuuri ovat tärkeä osa kielitaitoa.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija huomaa kielellisen osaamisen merkityksen omassa viitekehyksessään.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Viestintätilanteiden käyttö mahdollisimman autenttisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa omaa kielitietoisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Opintojaksossa korostuu suullisen arvioinnin merkitys.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tärkeää ääntämisen ja suullisen kielitaidon korostaminen tutuissa arkisissa tilanteissa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisen osaamisen merkityksen lisääminen omassa viitekehyksessä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Autenttisten viestintätilanteiden hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kielitietoisuuden lisääminen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Opiskelijan taitoja arvioidaan erityisesti suullisen arvioinnin kautta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opitaan lisää jokapäiväisiä tilanteita huomioiden kielitaidon osa-alueet.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan oman kieli-identiteetin kasvattamiseen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa hahmottaa kielellisiä tilanteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija lisää sosiaalisia taitojaan ja kielitietoisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Kirjallisen arvioinnin merkitys kasvaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sanaston ja kielellisten rakenteiden käyttö perustason tilanteissa.

Perustaso 1, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamisen lisääminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten tilanteiden ja kulttuuritietouden laajentaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja sinnikkyys uusien tilanteiden kohtaamiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan.

Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Kielitaidon osa-alueiden arvioinnin lisääminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostuvat kielellisten tilanteiden monipuolisuus ja kulttuurin merkitys.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen laajentaminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opitaan uutta hyödyntäen aiemmin opittua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Etsitään monipuolisia tapoja oppia kieltä hyödyntäen monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon eri osa-alueet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään maailmankansalaisuutta ja kielitaidon merkitystä.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen syventäminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittuun lisätään uutta ja laajennetaan sanallista osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Oman kulttuuriperinnön tarkastelu suhteessa kansainvälisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Kirjallisen tuottamisen arviointia lisätään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kulttuuria opiskelijan ja kielenkäyttäjän näkökulmasta.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittujen taitojen vahvistaminen kielitaidon osa-alueet huomioiden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet, niiden vahvuudet ja heikkoudet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostuu kielitaidon merkitys opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmissa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon vahvistaminen ja osaamisen hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Tarkastellaan opiskelijan kieli-identiteettiä ja valmiuksia käyttää kieltä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kielitaidon merkitys osaamisessa ja vaikuttamisessa eettisesti ja kansainvälisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Opiskelijan kieli-identiteetin arviointia kokonaisuutena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon syventäminen ja oman kieli-identiteetin merkityksen korostuminen käytännössä.

7.4.5. Saksa B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärässä pyritään huomioimaan erilaiset autenttiset tilanteet kielitaidon kehittämisessä.

Tavoitteet

Opiskelija huomaa kielitaidon moninaiset mahdollisuudet ja haluaa vahvistaa omaa kieli- ja kulttuuripersoonaansa.

Osaamisen arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa nähdään oman ja vieraan kulttuurin merkitys tärkeänä osana kielellisiä taitoja. Kielenoppimisen tavoitteena ei ole pelkästään kielellisten sääntöjen omaksuminen vaan kielitaidossa tulee huomioida myös kieleen liittyvä kulttuuri, jonka vaikutus näkyy eri kielenkäyttötilanteissa. Sekä oma lähtökulttuuri että globaali maailmanlaajuinen kulttuuri ovat tärkeä osa kielitaitoa.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan oman kieli-identiteetin kasvattamiseen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan henkilökohtaisen viitekehyksen huomiointi eri oppimistilanteissa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija lisää sosiaalisia taitojaan ja kielitietoisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa pyritään kannustamaan opiskelijan kielellistä kehittymistä seuraavalle tasolle.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan aiemmin opittuja aihepiirejä ja laajennetaan suullista ja kirjallista osaamista perustason tilanteissa.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamisen lisääminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten tilanteiden ja kulttuuritietouden lisääminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja sinnikkyys uusien tilanteiden kohtaamiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kielitaidon osa-alueiden arvioinnin lisääminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksosa kororstuvat kielellisten tilanteiden monipuolisuus ja kulttuurin merkitys.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen laajentaminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opitaan uutta hyödyntäen aiemmin opittua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa etsitään monipuolisia tapoja oppia kieltä hyödyntäen monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen

oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon eri osa-alueet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään maailmankansalaisuutta ja kielitaidon merkitystä.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen syventäminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittuun lisätään uutta ja laajennetaan sanallista osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan omaa kulttuuriperintöä suhteessa kansainvälisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kirjallisen tuottamisen arviointia lisätään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kulttuuria opiskelijan ja kielenkäyttäjän näkökulmasta.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittujen taitojen vahvistaminen kielitaidon osa-alueet huomioiden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet, niiden vahvuudet ja heikkoudet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostetaan kielitaidon merkitystä opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmissa.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon vahvistaminen ja osaamisen hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tarkastellaan opiskelijan kieli-identiteettiä ja valmiuksia käyttää kieltä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaidon merkitys osaamisessa ja vaikuttamisessa eettisesti ja kansainvälisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Opiskelijan kieli-identiteetin arviointi kokonaisuutena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon syventäminen ja oman kieli-identiteetin merkityksen korostuminen käytännössä.

Perustaso jatko 1, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon osa-alueiden vahvistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon käytännön merkitys opiskelijan näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaidon hyödyntäminen globaalissa maailmankuvassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kielitaidon arviointia kokonaisuutena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon hyödyntäminen konkreettisesti opiskelijan asettaman tavoitteen mukaisesti.

Perustaso jatko 2, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kielitaidon vahvistaminen

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon merkitys käytännössä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kielitaidon syventäminen globaalissa merkityksessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita opiskelijan kieliminän kehittämiseen ja monipuoliseen kielitaidon eri osa-alueiden hallintaan. Opiskelijan roolia kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa pyritään vahvistamaan ja lisäämään opiskelijan ymmärtämystä kielen oppimisen eri osa-alueisiin. Arvioinnin muotoja voidaan mitata sekä kirjallisesti että suullisesti tilanteisiin soveltuen käyttäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kielitaidon arviointi kokonaisuutena

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon vahvistaminen käytännössä esimerkiksi kansainvälisen hankkeen tai projektin muodossa.

7.4.6. Saksa B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärässä pyritään huomioimaan erilaiset autenttiset tilanteet kielitaidon kehittämisessä.

Tavoitteet

Opiskelija huomaa kielitaidon moninaiset mahdollisuudet ja haluaa vahvistaa omaa kieli- ja kulttuuripersoonaansa.

Osaamisen arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Laaja-alaiset osaamiset

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa omaa kielitietoisuuttaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa nähdään oman ja vieraan kulttuurin merkitys tärkeänä osana kielellisiä taitoja. Kielenoppimisen tavoitteena ei ole pelkästään kielellisten sääntöjen omaksuminen vaan kielitaidossa tulee huomioida myös kieleen liittyvä kulttuuri, jonka vaikutus näkyy eri kielenkäyttötilanteissa. Sekä oma lähtökulttuuri että globaali maailmanlaajuinen kulttuuri ovat tärkeä osa kielitaitoa.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija huomaa kielellisen osaamisen merkityksen omassa viitekehyksessään.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Viestintätilanteiden käyttö mahdollisimman autenttisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa omaa kielitietoisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Opintojaksossa korostuu suullisen arvioinnin merkitys.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tärkeää ääntämisen ja suullisen kielitaidon korostaminen tutuissa arkisissa tilanteissa.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisen osaamisen merkityksen lisääminen omassa viitekehyksessä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- Autenttisten viestintätilanteiden hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Oman kielitietoisuuden lisääminen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Opiskelijan taitoja arvioidaan erityisesti suullisen arvioinnin kautta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa opitaan lisää jokapäiväisiä tilanteita huomioiden kielitaidon osa-alueet.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaa kannustetaan oman kieli-identiteetin kasvattamiseen.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa hahmottaa kielellisiä tilanteita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija lisää sosiaalisia taitojaan ja kielitietoisuuttaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Kirjallisen arvioinnin merkitys kasvaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sanaston ja kielellisten rakenteiden käyttö perustason tilanteissa.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamisen lisääminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten tilanteiden ja kultuuritietouden laajentaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja sinnikkyys uusien tilanteiden kohtaamiseen ja oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan.

Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Kielitaidon osa-alueiden arvioinnin lisääminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostuvat kielellisten tilanteiden monipuolisuus ja kulttuurin merkitys.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen laajentaminen

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opitaan uutta hyödyntäen aiemmin opittua.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa etsitään monipuolisia tapoja oppia kieltä hyödyntäen monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon eri osa-alueet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään maailmankansalaisuutta ja kielitaidon merkitystä.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielellisten taitojen syventäminen.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittuun lisätään uutta ja laajennetaan sanallista osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan omaa kulttuuriperintöä suhteessa kansainvälisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Kirjallisen tuottamisen arviointia lisätään.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kulttuuria opiskelijan ja kielenkäyttäjän näkökulmasta.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon hyödyntäminen käytännössä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- Aiemmin opittujen taitojen vahvistaminen kielitaidon osa-alueet huomioiden.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan kielitaidon merkitystä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon osa-alueet, niiden vahvuudet ja heikkoudet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa korostuu kielitaidon merkitys opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmissa.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kielitaidon vahvistaminen ja osaamisen hyödyntäminen käytännössä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tarkastellaan opiskelijan kieli-identiteettiä ja valmiuksia käyttää kieltä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kielitaidon merkitys osaamisessa ja vaikuttamisessa eettisesti ja kansainvälisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana. Opiskelijan kieli-identiteetin arviointi kokonaisuutena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kielitaidon syventäminen ja oman kieli-identiteetin merkityksen korostuminen käytännössä.

7.4.7. Muu vieras kieli, B3-oppimäärä (VKB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Muilla vierailla kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten venäjää, espanjaa, italiaa tai japania. Näitä kieliä voi suorittaa muissa oppilaitoksissa tai esim. verkko-opintoina.

Osaamisen arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään

huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustaso 1, 2 op (VKB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustaso 2, 2 op (VKB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustaso 3, 2 op (VKB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustaso 4, 2 op (VKB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

Perustaso 5, 2 op (VKB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomioita kielenopiskelutaitojen kehittämiseen ja kannustetaan kielenoppimisen tavoitteellisuuteen ja jatkuvuuteen. Kielitaidon eri osa-alueet pyritään huomioimaan monipuolisesti ja ohjaamaan opiskelijaa hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Opiskelijan itsearviointia kuten myös vertaisarviointia pidetään osana kielenoppimisprosessia ja niiden avulla pyritään vahvistamaan opiskelijan ymmärtämystä kielenoppijana.

7.5. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.5.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa keskitytään perusopetuksessa opiskeltujen sisältöjen kertaamiseen ja syventämiseen. Moduulin aikana kiinnitetään erityistä huomiota siirtymiseen luvuista symbolien käyttöön. Moduulin aikana voidaan keskittyä perusasioiden osaamisen vahvistamiseen tai osaamisen syventämiseen ja laajentamiseen. Moduulin aikana myös luodaan ne opiskelutottumukset, joihin myöhempien moduulien opiskelu perustuu sekä otetaan käyttöön niitä ohjelmistoja, joita tullaan hyödyntämään myöhemmissä opinnoissa.

7.5.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa tutustutaan polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin aikana on luontevaa harjaannuttaa opiskelijaa tekemään havaintoja ja etsimään säännönmukaisuuksia sekä omien tutkimusten pohjalta esittämään kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa perehdytään geometriaan tasokoordinaatistossa. Analyyttisen geometrian menetelmät luovat yhteyden geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille, kun geometrinen muoto (pistejoukko) ilmaistaan yhtälönä. Vektorilaskenta monipuolistaa geometrian menetelmiä ja tuo erilaista näkökulmaa geometristen ongelmien ratkaisemiseen. Osa moduulin keskeisistä sisällöistä voidaan käsitellä joko analyyttisen geometrian tai vektorilaskennan keinoin. Avaruuden vektorit, suorat ja tasot käsitellään moduulissa MAA10.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli täydentää moduulissa MAA2 tehtyjä tarkasteluja, kun tutustutaan sinija kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa. Moduuli antaa mahdollisuudet ohjelmistojen monipuoliseen käyttöön, mm. kuvaajien hahmottamisessa, mallintamisessa sekä yhtälöiden ratkaisemisessa.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*

- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeisenä päämääränä on ohjata opiskelija sisäistämään derivaatan käsite funktion muutosnopeuden mittana, hahmottamaan funktion ja sen derivaattafunktion välinen yhteys sekä harjaannuttaa opiskelija käyttämään derivaattaa monipuolisesti funktioiden tutkimisessa sekä

ääriarvo-ongelmien ratkaisemisessa. Jatkuvuus- ja derivoituvuustarkasteluihin (mm. epäjatkuviin funktioihin) perehdytään moduulissa MAA12.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeisenä päämääränä on, että opiskelija sisäistää integraalilaskennan peruskäsitteet: integraalifunktion ja määrätyn integraalin, ja ymmärtää niiden välisen yhteyden sekä tutustuu joihinkin integraalilaskennan sovelluksiin. Integraalilaskentaan liittyvät jatkuvat jakaumat käsitellään moduulissa MAA12.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa korostuu aikaisempaa enemmän tilastojen osuus kun todennäköisyyden osuutta on kevennetty. Uutena sisältönä opiskellaan korrelaatiota ja lineaarista regressiota. Jatkuvat todennäköisyysjakaumat (kuten normaalijakauma) on siirretty moduuliin MAA12.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli on yhtenevä moduulin MAB7 kanssa, mikä mahdollistaa opintokokonaisuuden muodostamisen yhteiskuntaopin taloustiedon moduulin YH2 kanssa. YH2-moduuliin voi yhdistää talousmatematiikan moduuleja sekä pitkän että lyhyen matematiikan oppimääristä. On mahdollista muodostaa näiden kaikkien kolmen moduulin yhteinen opintojakso tai kaksi eri opintojaksoa: YH2+MAB7 tai YH2+MAA9.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa täydennetään avaruusgeometrian sekä vektorilaskennan sisältöjä ja tutustutaan xyz-avaruuden suoriin, tasoihin ja pintoihin.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa käytetään ohjelmointia apuna, kun tutkitaan lukujen ominaisuuksia ja erilaisia algoritmeja. Keskeisenä päämääränä on kokonaisuuksien ymmärtäminen ja mielenkiinnon herättäminen.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa syvennetään ja laajennetaan analyysiin liittyvien käsitteiden hallintaa ja menetelmiä.

Talousmatematiikka 2, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Antaa valmiudet kaupallisen alan opinnoille tutustumalla talousmatematiikan käsitteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia, taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson aikana annettu monipuolisen osaamisen näyttö.

Algebrallisia menetelmiä, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ensimmäisen vuosikurssin pitkän matematiikan kurssien sisältöjen osaamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- itseisarvolausekkeet, itseisarvoyhtälöt, itseisarvoepäyhtälöt
- rationaalilausekkeet, rationaaliyhtälöt, rationaaliepäyhtälöt
- sanalliset sovellukset ja avaruuden suora ja taso

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson aikana annettu monipuolisen osaamisen näyttö. Suoritusmerkintä (S)

Matemaattisia tutkimusmenetelmiä, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lokoaa ja syventää pitkän matematiikan opinnoissa esille tulleita matemaattisia menetelmiä erilaisten ongelmien ratkaisemisessa
- Opiskelija rakentaa yhteyksiä matematiikan eri osien ja opintojaksojen välille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksojen MAA1 – MAA10 aihepiirien tietojen yhteensovittamista ja sovelluksia

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson aikana annettu monipuolisen osaamisen näyttö. Suoritusmerkintä (S)

Kertaava opintojakso, 2 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ja harjoittelee pitkän matematiikan ylioppilaskirjoituksiin
- Opiskelija harjaantuu tarttumaan vieraan näköiseen tehtävään ja pystyy löytämään

  järkevän ratkaisu-menetelmän

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskirjoitustehtäviä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvosana tunneilla tehtyjen tehtävien ja osoitetun aktiivisuuden perusteella. Menestyminen opintojaksolla vaikuttaa korottavasti päättöarvosanaan.

7.5.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin aikana vahvistetaan moduulissa MAY1 hankittuja yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemiseen sekä funktion tarkasteluun liittyviä taitoja. Lisäksi opitaan sieventämään polynomilausekkeita, osataan ratkaista moduuliin kuuluvia yhtälöitä graafisesti ja symbolisesti ja osataan määrittää ratkaisulle tarkka arvo ja likiarvo.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin aikana on luontevaa harjaannuttaa opiskelijaa tekemään havaintoja ja etsimään säännönmukaisuuksia sekä omien tutkimusten pohjalta esittämään kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.

- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin keskeinen päämäärä on perehtyä lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin ominaisuuksiin ja käyttöön ilmiötä mallinnettaessa. Moduulin aikana opiskelijaa ohjataan myös arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusalaa, kun tehdään ilmiötä koskevia tulkintoja ja ennusteita. Moduulin sisältöjä voi olla luontevaa yhdistää esimerkiksi maantieteeseen (mm. väestönkasvun mallit) sekä biologiaan (populaatiomallit).

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*

- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin aikana on luontevaa tutustua erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin digiajassa sekä vahvistaa monilukutaitoa. Moduuli voi olla esimerkiksi osa opintojaksoa, jonka aikana tutustutaan korkeakoulujen ja työelämän tapoihin käsitellä ja tuottaa tietoa mm. opintojaksoon yhdistetyn korkeakoulu- tai työelämävierailun yhteydessä. Moduulin sisältöjä voi olla luontevaa yhdistää esimerkiksi luonnontieteisiin (mm. tilastolliset kuvaajat).

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan osuus on jaettu kahteen moduuliin. Tämä ensimmäinen moduuli sisältää verotuksen, indeksit, valuutat ja rahan arvon sekä yksinkertaisen korkolaskennan. Toinen moduuli (MAB7) on yhtenevä moduulin MAA9 kanssa, mikä mahdollistaa opintokokonaisuuden muodostamisen yhteiskuntaopin taloustiedon moduulin YH2 kanssa.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousmatematiikan osuus on jaettu kahteen moduuliin. Tämä toinen moduuli sisältää korkolaskennan, talletukset, lainat sekä taloudellisiin tilanteisiin liittyvät mallit. Moduuli on yhtenevä moduulin MAA9 kanssa, mikä mahdollistaa opintokokonaisuuden muodostamisen yhteiskuntaopin taloustiedon moduulin YH2 kanssa. YH2-moduuliin voi yhdistää talousmatematiikan moduuleja sekä pitkän että lyhyen matematiikan oppimääristä. On mahdollista muodostaa näiden kaikkien kolmen moduulin yhteinen opintojakso tai kaksi eri opintojaksoa: YH2+MAB7 tai YH2+MAA9.

Talousmatematiikka, 2 op (MAB6X)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*

- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin aikana opiskelija oppii piirtämään funktion kuvaajalle sekantin ja määrittämään funktion keskimääräisen muutosnopeuden, oppii piirtämään funktion kuvaajalle tangentin ja määrittämään

funktion muutosnopeuden (graafinen derivointi) sekä havainnoimaan funktion kasvavuutta graafisesti (kuvaajalle piirretyn tangentin avulla) ja harjaantuu sujuvaan lausekkeiden käsittelyyn (sieventämiseen ja arvon laskemiseen).

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson sisältöjen osaamiseen perustuva numeroarviointi.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa vahvistetaan MAB5-moduulin sisältöjen hallintaa: todennäköisyyslaskennan periaatteita (erityisesti todennäköisyyden laskusäännöt binomitodennäköisyyden yhteydessä) sekä tilastojen käsittelytaitoja. Moduulissa voidaan keskittyä MAB5- moduulin sisältöjen vahvistamiseen ja täydentämiseen tai painottaa keskeisiä uusia malleja. Moduulin sisältöjä voi olla luontevaa yhdistää esimerkiksi psykologiaan (tilastollisen tutkimuksen periaatteet). Moduuli voidaan toteuttaa esimerkiksi tutkimus- ja projektitöiden muodossa.

Matemaattisten mallien ja menetelmien soveltaminen, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Matemaattisen ajattelun kehittyminen siten, että opiskelija osaa käyttää matemaattisia malleja ja menetelmiä tarkoituksenmukaisesti erilaisissa tehtävissä
- Matemaattisten ohjelmistojen tarkoituksenmukainen käyttö erilaisissa ongelmanratkaisutilanteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kokoaa ja syventää lyhyen matematiikan kursseilla esille tulleita matemaattisia menetelmiä erilaisten ongelmien ratkaisemisessa
- Opiskelija osaa rakentaa yhteyksiä matematiikan eri osa-alueiden välille
- Sovelletaan ja kerrataan valtakunnallisten opintojen sisältöjä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita

keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen oppitunneilla ja annettujen tehtävien suorittaminen oman itsearviointiin perustuvan tavoitetason mukaisesti.

Suoritusmerkintä

Kertausta, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lyhyen matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautuminen
- Opiskelija harjaantuu valitsemaan oikean laskutavan tai ohjelmiston ylioppilastehtävän ratkaisemiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan lyhyen matematiikan ylioppilaskokeeseen tekemällä monipuolisesti erilaisia lukiomatematiikan tehtäviä ja vanhoja ylioppilastehtäviä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.
- Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan. Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen sekä yhteistyöhön, yhdessä tutkimiseen ja oppimiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään ja uudistuvaan otteeseen suhteessa omaan uraan ja taloudenhoitoon sekä yrittäjämäiseen asenteeseen. Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä ja yrittäjämäistä toimintaa sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivinen osallistuminen oppitunneilla ja opintojakson aikana annettu näyttö. Suoritusmerkintä.

7.6. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää ***yhteiskunnallista osaamista*** *antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta.

Fysiikan opetus tukee näin ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****,* ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista****.*

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*

- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Fysiikalla on keskeinen merkitys tieteelliseen maailmankuvaan nojautuvan kulttuurin kehittymisessä. Moduulin aikana vahvistetaan opiskelijan taitoa hahmottaa, miten

luonnontieteellinen maailmankuva rakentuu kokeellisuuden pohjalta ja millaisia kulttuurisia rakenteita tämä edellyttää. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta rakenteesta on SI-järjestelmä eli kansainvälinen yksikköjärjestelmä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Moduulissa käsitellään energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastonmuutokseen. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulissa käsiteltävien sisältöjen pohjalta opiskelija saa valmiuksia perustella kantaansa energiantuotantoa koskevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa fysiikan avulla. Moduulissa voidaan tutustua kansalliseen energiantuotantoon ja -kulutukseen sekä energian käyttöön kotitalouksissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmastonmuutokseen liittyvien ongelmien ratkaisu edellyttää monitieteistä ja luovaa ajattelua. Moduulissa opiskelija harjaantuu ottamaan huomioon monipuolisesti eri näkökulmia arvioidessaan ratkaisuja ongelmiin. Energiantuotantoon ja ilmastonmuutokseen liittyvää tietoa hankitaan, tulkitaan ja tuotetaan esimerkiksi kirjoitettuna tekstinä, kuvina, videoina, taulukoina, kuvaajina ja kaavioina. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Fysiikka ympärillämme, 2 op (FY1X)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson pohjalta opiskelija saa valmiuksia perustella kantaansa energiantuotantoa koskevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa fysiikan avulla. Moduulissa voidaan tutustua kansalliseen energiantuotantoon ja -kulutukseen sekä energian käyttöön kotitalouksissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Fysiikalla on keskeinen merkitys tieteelliseen maailmankuvaan nojautuvan kulttuurin kehittymisessä. Moduulin aikana vahvistetaan opiskelijan taitoa hahmottaa, miten luonnontieteellinen maailmankuva rakentuu kokeellisuuden pohjalta ja millaisia kulttuurisia rakenteita tämä edellyttää. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta rakenteesta on SI-järjestelmä eli kansainvälinen yksikköjärjestelmä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa käsitellään energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastonmuutokseen. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmastonmuutokseen liittyvien ongelmien ratkaisu edellyttää monitieteistä ja luovaa ajattelua. Moduulissa opiskelija harjaantuu ottamaan huomioon monipuolisesti eri näkökulmia arvioidessaan ratkaisuja ongelmiin. Energiantuotantoon ja ilmastonmuutokseen liittyvää tietoa hankitaan, tulkitaan ja tuotetaan esimerkiksi kirjoitettuna tekstinä, kuvina, videoina, taulukoina, kuvaajina ja kaavioina. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*

- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen vahvistuu, kun opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (esimerkiksi energiantuotanto, rakentaminen ja energiankäyttö kodeissa). Perehtymällä kasvihuoneilmiöön liittyviin fysiikan ilmiöihin ja periaatteisiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ilmakehän lämpenemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tasaista ja tasaisesti kiihtyvää suoraviivaista liikettä voidaan tutkia liikeanturin avulla, jolloin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Turvallisuusnäkökohtia voidaan tarkastella esimerkiksi liikenteessä yhteiskunnan ja yksilön näkökulmista. Liikenneturvallisuuden kannalta keskeistä on ymmärtää renkaiden ja tien välisen kitkan sekä ajonopeuden vaikutus pysähtymismatkaan. Newtonin lakien avulla on mahdollista ymmärtää turvavöiden ja -tyynyn merkitys törmäystilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*

- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mekaaniseen värähtelyyn ja ääneen liittyvissä tutkimuksissa opiskelija harjaantuu käyttämään jaksollisen liikkeen fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä sekä mallintamaan värähtelyilmiöitä.

Hyvinvointiosaaminen

Mekaanisen värähtelyn ja aaltoliikkeen keskeisimpiä aihealueita on ääni. Opiskelija tutustuu äänen ominaisuuksiin ja siihen, miten mekaaninen aaltoliike synnyttää kuuloaistimuksen. Moduulissa voidaan tarkastella äänen fysikaalisten ominaisuuksien yhteyttä kuulovaurioihin. Tämän myötä opiskelijan on mahdollista esimerkiksi omaksua kestävästi hyvinvointiaan tukevia tapoja kuunnella musiikkia. Äänen intensiteettitason tarkastelu tuo samaan teemaan myös kvantitatiivista sisältöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipulinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*

- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutkiessaan sähköön liittyviä ilmiöitä opiskelija oppii huomioimaan sähköturvallisuutta. Sisäistäessään sähköturvallisuuden merkityksen opiskelija ymmärtää, mitkä sähkötyöt voi tehdä itse ja mihin tarvitaan ammattilaisen osaamista. Tällä turvataan sekä opiskelijan omaa että toisten hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*

- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeisten sisältöjen (generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla) hallitseminen mahdollistaa sähköenergian tuotantoon liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen. Kannan ottamista yhteiskunnallisiin kysymyksiin voidaan harjoitella esimerkiksi analysoimalla ja vertailemalla sähköenergian tuotantoon ja siirtoon liittyviä ajankohtaisia artikkeleita.

Hyvinvointiosaaminen

Säteilyn vaikutuksista on keskeistä ymmärtää, että ne riippuvat säteilyn taajuudesta ja intensiteetistä ja ettei kaikki sähkömagneettinen säteily ole vaarallista. Tuntiessaan sähkömagneettisen säteilyn lähteet ja niiden vaikutukset opiskelija oppii toimimaan aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*

- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman ja toisten hyvinvoinnin kannalta opiskelijan on tärkeä ymmärtää, miksi ionisoivalla säteilyllä on haitallisia vaikutuksia. Moduulissa voidaan tutustua esimerkiksi siihen, miten ionisoivaa säteilyä käytetään lääketieteessä sekä diagnostisissa että hoitotarkoituksissa. Samalla voidaan selvittää, miten näissä toimenpiteissä pidetään huolta potilaan ja henkilökunnan turvallisuudesta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeisten sisältöjen omaksumisen myötä opiskelijan on mahdollista osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ydinvoimasta ja radioaktiivisten lähteiden säteilystä sekä tulkita käytyä keskustelua fysiikan näkökulmasta ja faktoihin pohjautuen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointiperusteena monipuolinen osaaminen. Opintojakson tavoitteiden saavuttamiseen perustuva numeroarviointi.

Fysiikan kokonaiskuva ja merkitys yhteiskunnassa, 2 op (FY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on luoda jäsennelty kokonaiskuva klassisesta fysiikasta.
- Parannetaan valmiuksia menestyä ylioppilaskokeessa ja jatko-opinnoissa tekemällä monipuolisesti tehtäviä lukion fysiikan eri osa-alueilta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennetään valtakunnallisissa opinnoissa käsiteltyjä sisältöjä, jolloin opiskelija saa jäsennellyn kokonaiskuvan fysiikasta kokeellisena luonnontieteenä. Perehdytään fysiikan merkitykseen yhteiskunnassa ja jatko-opinnoissa. Kehitetään valmiuksia hyödyntää erilaisia fysiikan tehtävissä käytettäviä ohjelmistoja, ja valita aina tehtävän luonteen kannalta tarkoituksenmukaisin ohjelmisto.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Opiskelija harjaantuu käyttämään fysikaalisia ja matemaattisia malleja ja käsitteitä tarkoituksenmukaisesti sekä tuotosten laatimiseen oman osaamisen ja aineiston pohjalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjaantuu hahmottamaan kokonaisuuksia, mikä parantaa valmiuksia selviytyä jatko-opinnoissa ja yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän saamisen edellytys on aktiivinen osallistuminen oppitunneilla sekä opintojakson aikana annettava suullinen ja kirjallinen näyttö osaamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan kertausta, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana valmistaudutaan fysiikan ylioppilaskokeeseen kertaamalla valtakunnallisten opintojen oppisisältöjä. Tutustutaan sähköiseen ylioppilaskokeeseen mm. aikaisempien ylioppilaskokeiden tehtäviä ratkaisemalla. Vahvistetaan opiskelijan taitoa ratkaista erilaisia tehtävätyyppejä, mm. parantamalla fysiikkaan liittyvien laskutehtävien hallintaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käytetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Opiskelija harjaantuu käyttämään fysikaalisia ja matemaattisia malleja ja käsitteitä tarkoituksenmukaisesti sekä tuotosten laatimiseen oman osaamisen ja aineiston pohjalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä, jonka saamisen edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja kurssin aikana annettu näyttö.

Kemian ja fysiikan kokeellisia töitä, 2 op (KEFY41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.7. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

Kemian opetus vahvistaa ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*

- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.

- Opiskelija oppii arvioimaan yleisesti erilaisten aineiden turvallista käyttöä ja käsittelyä tutkittuun tietoon perustuen. Esimerkkejä arjen aineista voivat olla kemikaalit, elintarvikkeet, lääkeaineet ja puhdistusaineet.

Opiskelija osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.

- Hyvinvointiosaamiseen kuuluu turvallisuus, joka ilmenee kokeellisten töiden suunnittelussa ja toteutuksessa työturvallisuusnäkökulmien huomioimisessa. Opiskelija voi tutustua esimerkinomaisesti jonkin aineen käyttöturvallisuustiedotteeseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

- Yhteiskunnallista keskustelua voi herättää esimerkiksi siten, että opiskelija etsii kemiaan liittyvän, vapaasti netissä saatavilla olevan (lehti)artikkelin, analysoi sen sisältöä ja esittää näkökulmansa asiasta. Samalla opiskelija pohtii tietolähteen luotettavuutta ja kartuttaa ymmärrystään kemian merkityksestä yhteiskunnassa.
- Yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan tarkastelemalla kemian merkitystä työelämässä ja jatko-opinnoissa esimerkiksi tekemällä yritysvierailuja (myös virtuaalisesti) ja tutustumalla uratarinoihin (esim. MyTech – https://www.mytech.fi/) sekä jatko-opintoaloihin, joissa kemian osaamista tarvitaan.

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.

Opiskelija tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatkoopintomahdollisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustuminen ainemäärän käsitteeseen esittelee kemiasta kvantitatiivisen puolen. Kokeellisessa työssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä. Moduulissa korostuvat hyvinvointiosaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa.

- Aineen rakenteen eri malleihin tutustuminen johdattaa opiskelijan luonnontieteellisen tiedon kehittymiseen (esimerkiksi atomimallit, hiilen allotropia). Kemian kielen käyttöön harjaantuminen alkaa yhdisteiden ja kaavojen kirjoittamisella. Monitieteisen osaamisen ja monilukutaidon kehittymistä tuetaan käyttämällä opetuksessa videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia.
- Aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti, tutkimuksen suunnittelu ja tutkitun tiedon käyttäminen edistävät luovan ajattelun kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa

- Opetuksessa voidaan tutustua ajankohtaisiin artikkeleihin, uutisiin, dokumentteihin tai dataan (www.avoindata.fi), joissa käsitellään esimerkiksi ilmastonmuutosta, raaka-aineiden riittävyyttä, kiertotaloutta tai vesitaloutta. Edellä olevat aiheet voidaan sitoa globaali- ja kulttuuriosaamiseen käsittelemällä niitä myös kansainvälisestä näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää käsitystään kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista. Opinnoissa tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Moduulissa korostuvat monitieteisen ja luovan osaamisen sekä yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE1X)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.
- Opiskelija osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
- Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.
- Opiskelija tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatkoopintomahdollisuuksiin.
- Opiskelija ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson ensimmäisellä puoliskolla a vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Tutustuminen ainemäärän käsitteeseen esittelee kemiasta kvantitatiivisen puolen. Kokeellisessa työssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä. Moduulissa korostuvat hyvinvointiosaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Opintojakson toisella puoliskolla opiskelija syventää käsitystään kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan erityisesti johtopäätösten tekemistä havainnoista. Opinnoissa tutustutaan myös luonnontieteiden ratkaisuihin kestävän elämäntavan edistämisessä. Moduulissa korostuvat monitieteisen ja luovan osaamisen sekä yhteiskunnallisen osaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*

- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä.

- Moduulin keskeisiin sisältöihin kuuluvien yhdisteryhmien sekä isomerian havainnollistamisessa voidaan käyttää esimerkkeinä tunnettuja lääkeaineita, kosmeettisia aineita ja fysiologisesti vaikuttavia aineita (esim. talidomidi, kofeiini, ibuprofeiini, vitamiinit).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä.

- Hiiliyhdisteiden kemia on myös kansainvälistä (esim. molekyyli- ja rakennekaavat sekä reaktioiden esittäminen). Hiiliyhdisteiden käyttö etuineen ja haittoineen koskettaa kaikkia maanosia ja kulttuureita. YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita pohditaan kemian näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyylien mallintamisessa. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta. Moduulissa painottuvat myös yhteiskunnallisen osaamisen ja globaaliosaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa.

- Monitieteistä ilmiöiden tarkastelua voidaan vahvistaa tekemällä vierailuja korkeakouluihin tai yrityksiin tai hyödyntämällä asiantuntijavierailuja (myös virtuaalisesti, esim. https://nuortentiedeakatemia.fi/tutkija-tavattavissa).
- Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen.

- Työskentely pareittain ja pienryhmissä kehittää ja vahvistaa vuorovaikutustaitoja. Tuotosten (esim. tulos, johtopäätös, esitelmä) esittäminen koko ryhmälle tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa. Moduulin sisällöt mahdollistavat ryhmissä työskentelyn ja kokeellisen työtavan, joissa painottuvat monitieteisen ja luovan osaamisen sekä vuorovaikutusosaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*

- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista.

- Eettisyyden ja ympäristöosaamisen vahvistamiseksi tarkastellaan kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa (esim. YO S2019, T9). Opetuksessa esitellään Suomen kaivos- ja metalliteollisuutta pohtien sen hyötyjä ja toisaalta ympäristövaikutuksia.

Opiskelija tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen.

- Ympäristöosaamista vahvistetaan tarkastelemalla katalyyttien käyttöä kemiallisissa reaktioissa, esimerkiksi auton katalysaattorissa (esim. YO K2019, T9).

Opiskelija tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista.

- Erilaisten kemiaan liittyvien energiaratkaisujen pohtiminen esimerkiksi väittelyin, paneeli- tai opetuskeskusteluin (esim. auton käyttövoima – bensiini, vety, kaasu, etanoli, sähkö, hybridi) vahvistaa vuorovaikutusosaamista.
- Vuorovaikutusosaamiseen liittyy myös tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu yhteisöllisesti esimerkiksi pienryhmässä.

Opiskelija osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Siinä perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaisten tavoitteiden lisäksi moduulissa korostuvat vuorovaikutusosaamisen tavoitteet.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa.

- Hyvinvointiosaamisen sekä eettisyyden ja ympäristöosaamisen laaja-alaisten tavoitteiden toteutumista voidaan vahvistaa esimerkiksi tarkastelemalla hiilidioksidin pitoisuuteen vaikuttavia tekijöitä ilmassa ja vedessä. Lisäksi voidaan tarkastella happamoitumisen syitä ja seurauksia sekä sen vähentämistä (typen ja rikin oksidit, neutralointi sekä kvalitatiivisesti

että kvantitatiivisesti). Syventyvällä ymmärryksellä ja kestävillä ympäristöteoilla voidaan vaikuttaa ekosysteemin hyvinvointiin.

Opiskelija tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.

- Ammoniakkisynteesin tarkastelua voidaan käyttää esimerkkinä monitahoisesta, monitieteisestä prosessista (tasapaino, nopeus, lämpötila, paine, prosessiolosuhteet; YO K2018 T12).

Opiskelija osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia.

- Tieto- ja viestintäteknologisia taitoja harjoitetaan reaktionopeuden ja titrauskäyrien kuvaajien piirtämisessä ja tulkitsemisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen

- testeissä
- opintojakson päätteeksi annettavassa kokonaisosaamista kuvaavassa näytteessä
- kokeellisissa töissä sekä niistä kirjoitettavissa työselostuksissa

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppijan itsearviointi ja itsearviointitaitojen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia. Moduulissa painottuvat hyvinvointiosaamisen sekä eettisen ja ympäristöosaamisen laaja-alaiset tavoitteet.

Orgaaninen kemia, 2 op (KE7)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Biomolekyylit, soveltuvat ohjelmistot sekä orgaaniset yhdisteet ja niiden reaktiot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S). Suoritusmerkinnän ehtona on opintojakson aikainen aktiivinen osallistuminen opetukseen ja mahdollisten osaamisnäytteiden antaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan lukion opintojaksojen 1-6 orgaanisen kemian osuus sekä syvennetään orgaanisen kemian osaamista. Harjaannutaan käyttämään ylioppilaskirjoituksissa edellytettyjä ohjelmistoja erityisesti orgaanisen kemian näkökulmasta. Tutustutaan korkeakoulujen pääsykokeisiin. Lisäksi harjoitellaan soveltamaan orgaanisen kemian tuntemusta muiden oppiaineiden, kuten biologian, aiheiden tulkitsemiseen ja selittämiseen.

Kemian kertausta, 2 op (KE8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- YO-kokeeseen valmentavat tehtävät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S). Suoritusmerkinnän ehtona on opintojakson aikainen aktiivinen osallistuminen opetukseen ja mahdollisten osaamisnäytteiden antaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kerrataan keskeiset lukion opintojaksojen asiat sekä harjoitellaan ylioppilaskokeeseen vastaamista ja kokeessa edellytettyjen sovellusten käyttöä.

Kemian ja fysiikan kokeellisia töitä, 2 op (KEFY41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.8. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään

biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan ***hyvinvointiosaamista.*** *Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jaksolla perehdytään luonnontieteelliseen ajatteluun, biologian peruskäsitteisiin, ja niiden hallintaan. Luonnontieteellinen tapa luoda uutta tietoa perustuu tutkimuksiin ja erilaisiin kokeisiin: opetus harjaannuttaa tutkimuksellisuuteen ja monitieteelliseen ajatteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jakso antaa kuvan biologiasta osana luonnontieteiteitä, ja biologian asemasta yhteiskunnan eri sektoreilla kuten terveydenhuollossa. Biologian opetus ja biologian luonnontieteellinen ote osaltaan vahvistaa oppilaan kriittistä ajattelua ja medialukutaitoa: yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeitä kansalaistaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jaksolla keskeisin sisältö käsittelee luonnon monimuotoisuutta ja erilaisia ekologisia vuorovaikutussuhteita. Opetus auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkityksen tulevaisuuden kannalta. Eettiset ratkaisut ja arkielämän pienet valinnat edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä tuleville sukupolville.

Hyvinvointiosaaminen

Opetus korostaa monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien, ja samalla ihmisyhteisöjen toiminnan kannalta. Jakso antaa eväitä ymmärtää monimuotoisuuden biologista taustaa, ja biodiversiteetin suojelun merkityksen ekosysteemin toiminnan takaamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jaksolla keskeisin sisältö käsittelee luonnon monimuotoisuutta ja erilaisia ekologisia vuorovaikutussuhteita. Opetus auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkityksen tulevaisuuden kannalta. Eettiset ratkaisut ja arkielämän pienet valinnat edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä tuleville sukupolville.

Hyvinvointiosaaminen

Opetus korostaa monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien, ja samalla ihmisyhteisöjen toiminnan kannalta. Jakso antaa eväitä ymmärtää monimuotoisuuden biologista taustaa, ja biodiversiteetin suojelun merkityksen ekosysteemin toiminnan takaamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ekologiset vuorovaikutussuhteet, 2 op (BI2X)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*

- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Jaksolla keskeisin sisältö käsittelee luonnon monimuotoisuutta ja erilaisia ekologisia vuorovaikutussuhteita. Opetus auttaa ymmärtämään kestävän kehityksen merkityksen tulevaisuuden kannalta. Eettiset ratkaisut ja arkielämän pienet valinnat edistävät luonnon monimuotoisuuden säilymistä tuleville sukupolville.

Hyvinvointiosaaminen

Opetus korostaa monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien, ja samalla ihmisyhteisöjen toiminnan kannalta. Jakso antaa eväitä ymmärtää monimuotoisuuden biologista taustaa, ja biodiversiteetin suojelun merkityksen ekosysteemin toiminnan takaamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden

ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä oman kehon toiminnasta ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä, sekä terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Ihmisen biologisen toiminann ymmärtäminen lisää osaltaan myös oppilaan itsetuntemusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ihmisen biologian opetuksessa korostuu monitieteellisyys; aihepiirillä on suoria yhteyksiä muuan muassa terveystietoon ja yhteiskuntatieteisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten mahdollisuuksia tulevaisuuden ongelmien ratkaisijoina. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa eettisyyttä vaativissa pohdinnoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Bioteknologia ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Mikrobiologia, 2 op (BI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää tietämystä mikrobien rakenteesta ja toiminnasta
- Ymmärtää mikrobien käyttö elintarvike- ja lääketeollisuudessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mikrobien rakenteet ja toiminta

- Mikrobit tautien aiheuttajina
- Mikrobien hyötykäyttö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioitu muodostuu laboratoriotöiden ja tutkimusten kirjallisiin työselostuksiin sekä mahdolliseen kokeeseen. Osaamista voi osoittaa myös esitelmillä ja muilla mahdollisilla tuotoksilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakso syventää mikrobien rakenteiden ja elintoimintojen tuntemusta sekä niiden merkitystä ekosysteemissä ja ihmisen hyötykäytössä. Selvitämme mikrobien hyötyjä ja haittoja ihmisen näkökulmasta katsottuna. Opinnoissa tehdään erilaisia laborointeja ja tutkimuksia. Vierailuja teemme mahdollisuuksien mukaan.

Kasvien maailma, 2 op (BI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää tietämystä kasvien rakenteesta, toiminnasta ja merkityksestä ekosysteemissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kasvien rakenne ja toiminta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioitu muodostuu laboratoriotöiden ja tutkimusten kirjallisiin työselostuksiin sekä mahdolliseen kokeeseen. Osaamista voi osoittaa myös esitelmillä ja muilla mahdollisilla tuotoksilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla perehdytään kasvien rakenteeseen ja kasvien elintoimintoihin erilaisten laboratoriointien ja tutkimusten avulla. Jakso on käytännönläheinen, johon liittyy tutustumiskäyntejä; näitä voivat olla muuan muassa kasvititeellinen ja kaupallinen puutarha sekä yliopisto. Tutkimuskohteina ovat mm. kasvien lisääntyminen, yhteyttäminen ja evoluutio.

Biologian kenttätyöskentely, 2 op (BI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Biologian oppitunneilla opittu teoriatieto pyritään tuomaan konkreettisen esimerkein esille erilaisilla käytännön töillä maasto-olosuhteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ekologiset vuorovaikussuhteet
- Erilaisten tutkimusmenetelmien käyttö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään biologian kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu aktiiviseen työskentelyyn kurssin aikana maastossa, sekä kurssitöiden hyväksyttyyn suorittamiseen. Kurssista ei anneta numeroarvioita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kenttäkurssi suuntautuu muutaman päivän ajaksi pääasiassa saaristoon, jossa sovelletaan peruskurssien tietoja käytännön kenttätyöskentelyssa. Kurssi perustuu erilaisiin kokeisiin ja havointoihin, esimerkkinä mm eläinten käyttäytymiskokeet ja erilaiset ekologiset tutkimukset.

Biologian kertaus, 2 op (BI10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan biologian pakollisten ja syventävien kurssien keskeisimmät aiheet, ja niiden sisällöt. Kurssilla valmentaa opiskelijaa ylioppilaskokeisiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetus vahvistaa opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, tiedonhankintaa ja tietojen kriittistä arviointia. Jakson pyrkii vahvistamaan opiskelijan kykyä soveltaa tietojaan erilaisten ongelmian ratkaisuissa ylioppilaskokeessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, kokonaisuuksien hahmottaminen ja vuorovaikutussuhteiden oivaltaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Kurssista ei anneta numeroarvioita, vaan hyväksytty merkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi valmentaa yo-kirjoituksiin. Kertauskurssilla käydään läpi eri kurssien keskeisimmät sisällöt sekä perhdytään reaalin vastaamistekniikkaan ja yo-kirjoitusten tehtävätyyppeihin.

7.9. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa

opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan ***hyvinvointi-*** *ja* ***vuorovaikutusosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä ***monitieteelliseen ja luovaan*** *työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa ***yhteiskunnallista osaamista****.*

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan*

kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus ohjaa opiskelijaa kestävän kehityksen, ja globaalin vastuun ymmärtämiseen yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteen peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, karttojen luku- ja tulkintataidot, graafiset esittämis- ja geomediataidot sekä kokonaisuuksien hahmottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*

- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnonmaantieteen jakso vahvistaa opiskelijan ympäristöosaamista: luonnonympäristö, ja siellä tapahtuvat muutokset antavat pohjan kaikelle elämälle maapallolla. Opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kriittisesti kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen kestävän kehityksen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteen peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, karttojen luku- ja tulkintataidot, graafiset esittämis- ja geomediataidot sekä kokonaisuuksien hahmottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jakso vahvistaa yhteiskunnan moninaisuuden ymmärtämistä, sekä alueellisen identiteetin muodostumista. Globaaleja maantieteen ilmiöitä katsotaan paikallisesta näkökulmasta käsin, sekä toisin päin: paikalliset ilmiöt nähdään osana globaalia maailmaa.

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksen opiskelijalähtöiset työskentelytavat pyrkivät vahvistamaan opiskelijan itsetuntemuista ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteen peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, karttojen luku- ja tulkintataidot, graafiset esittämis- ja geomediataidot sekä kokonaisuuksien hahmottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*

- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Jakso keskittyy geomediataitoihin vahvistaen monilukutaitoa. Opetuksessa perehdytään maantieteen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tieto mm. oman tutkimuksen kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Yhteiskunnallinen osaaminen käsittää myös medialukutaidon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteen peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, karttojen luku- ja tulkintataidot, graafiset esittämis- ja geomediataidot sekä kokonaisuuksien hahmottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Ilmastonmuutoksen kourissa, 2 op (GE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osaa arvioida ilmastonmuutoksen paikallisia ja globaaleja vaikutuksia kriittisesti sekä analyyttisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ilmastonmuutoksen syyt ja syntymekanismi
- Ilmastonmuutokset vaikutukset ekosysteemissä

- Ilmastonmuutoksen vaikutukset ihmisen toimintaan
- Ilmastonmuutoksen hillitsiminen, ja yksilön vaikutusmahdollisuudet ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ilmastomuutosjakson opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä luonnonympäristön merkityksestä. Opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteen peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, karttojen luku- ja tulkintataidot, graafiset esittämis- ja geomediataidot sekä kokonaisuuksien hahmottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jaksolla perehdytään ilmastomuutoksen syihin ja seurauksiin niin paikallisella kuin globaalillakin tasolla. Pohdimme, miten ilmastonmuutosta voidaan hillitä henkilökohtaisella, että kansainvälisillä tasolla. Jakson materiaalina käytetään eri lähteistä saatua ajankohtaista tietoa: jaksolla ei ole oppikirjaa.

Maantieteen kertaus, 2 op (GE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan maantieteen pakollisten ja syventävien jaksojen keskeisimmät aiheet, ja niiden sisällöt.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnonmaantiede
- Kulttuurimaantiede
- Geomedia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten maantieteen peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Keskeisessä asemassa ovat syys-seuraussuhteiden ymmärtäminen, karttojen luku- ja tulkintataidot, graafiset esittämis- ja geomediataidot sekä kokonaisuuksien hahmottaminen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi näyttää osaamistaan erilaisilla töillä, tutkielmilla ja esitelmillä, sekä muilla vastaavilla tuotoksilla. Jaksosta ei anneta numeroarvioita, vaan hyväksytty merkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jakso valmentaa yo-kirjoituksiin. Kertausjaksolla käydään läpi maantieteen keskeisimmät sisällöt sekä perehdytään reaalin vastaamistekniikkaan ja yo-kirjoitusten tehtävätyyppeihin.

7.10. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

*Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa. Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*

- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.10.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt edistävät **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta ja antamalla aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy opintojaksossa opiskelijan valmiuksissa osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin ja katsomuksellisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kytkeytyy vahvasti opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Opintojaksossa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja rohkaisemalla opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Opintojakso antaa ja laajentaa tiedollisia valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen näkyy opintojaksossa monipuolisesti kun käsitellään uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään

monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisältö on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja vahvistaen näin **vuorovaikutusosaamista**.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja opintojakso edistää **yhteiskunnallista osaamista** ja antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Opintojaksossa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin ja edistää näin **hyvinvointiosaamista.**

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja näin se edistää **vuorovaikutusosaamista** antaen opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt rohkaisevat opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä lisäten näin **yhteiskunnallista osaamista.**

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy tässä opintojaksossa monipuolisesti. Opintojakson aikana opitaan tunnistamaan uskonnollista symboliikkaa ja perehdytään siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tämän opintojakson aikana perehdytään uskontoilmiön käsittelyyn mediassa, kuten uskontoihin liittyviin asenteisiin ja mielikuviin, uskontojen rooliin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa. Näin vahvistetaan ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta sekä lisätään **globaali- ja kulttuuriosaamista.**

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu opintojakson opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan medialukutaitoa ja rohkaistaan lähdekritiikkiin erityisesti median osalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Raamattutieto, 2 op (UE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on perehtyä Raamattuun eksegeettisen tutkimuksen näkökulmasta. Tutkitaan sekä Vanhan että Uuden testamentin kirjaryhmien sisältöä sekä

historiallista kontekstia. Olennaista on myös tutustuminen Raamatun tulkintatraditioihin ja niiden vaikutuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Temaattisesti tuodaan esiin Raamatun tekstin perusteella tehtyjä sovelluksia ja johtopäätöksiä historian ja eri tunnustuskuntien kannalta. Raamatun laajoja vaikutuksia tarkastellaan myös nykypäivän näkökulmasta. Opintojakso soveltuu kenelle tahansa länsimaisesta kulttuurista ja kristinuskosta kiinnostuneelle. Uskonnon ainereaaliin valmistuvalle kurssi on ehdottoman hyödyllinen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakossa tuodaan esiin Raamatun tekstin perusteella tehtyjä sovelluksia ja johtopäätöksiä historian ja eri tunnustuskuntien kannalta. Tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta ja lisätään **globaali- ja kulttuuriosaamista.**

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Valinnainen koulukohtainen opintojakso vaikuttaa oppiaineen päättöarviointiin samalla tavalla kuin valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot huomioiden opintojakson laajuus opintopisteinä.

Uskonto ja politiikka, 1 op (UE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö muokkautuu osallistujien mukaan. Opiskelija saa laajan käsityksen siitä, miten politiikka ja uskonto ovat eri aikoina ja eri paikoissa vaikuttaneet toisiinsa ja ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla. Opintojakson jälkeen opiskelija osaa analysoida uskonnonvapauteen ja uskonnon ja politiikan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö muokkautuu osallistujien mukaan. Opintojaksolla käsiteltäviä teemoja on muun muassa: Vatikaanivaltio, valtion ja uskonnon suhde Yhdysvalloissa, poliittinen islam, uskonnon ja politiikan suhde EU:ssa, buddhalaisuus ja politiikka, kastijärjestelmä ja Intialainen yhteiskunta jne..

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla opiskelijan tietoisuutta demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä toimimisesta. Opintojakso tukee opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja ja antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti tämän opintojakson tavoitteisiin. Opintojakson aikana tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Valinnainen koulukohtainen opintojakso vaikuttaa oppiaineen päättöarviointiin samalla tavalla kuin valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot huomioiden opintojakson laajuus opintopisteinä.

Uskonnon kertaus, 2 op (UE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kertausjakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaiskuva lukion uskonnon opintojaksojen sisällöistä ja tukea valmistautumista ainereaalikokeeseen. Erityisesti harjoitellaan pohdinnan, kriittisen arvioinnin ja soveltamisen taitoja. Lähtökohtana opintojaksolla on pohtia uskonnollisen ja tieteellisen selittämisen eroja ja samankaltaisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään aikaisempien uskonnon opintojaksojen teemoja. Syventäminen tapahtuu mm. yhdistämällä uskontojen pohdinta muiden oppiaineiden antamiin näkökulmiin. Opintojaksolla keskitytään katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, mikä tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opintojaksolla tutustutaan aikaisempiin yo-kokeisiin ja harjoitellaan esseevastausten kirjoittamista eri tyyppisiin tehtäviin sekä ainereaalin oppiainerajat ylittäviin kysymyksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskonnon kertausjakso edistää laaja-alaisista tavoitteista erityisesti opiskelijan hyvinvointiosaamista, antamalla lisää tukea ja aineksia opiskelijan itsetuntemuksen ja oman maailmankatsomuksen rakentamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Myös monitieteinen ja luova osaaminen ovat voimakkaasti läsnä opintojaksolla sillä kertauksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on lisätä opiskelija taitoja ja valmiuksia uskontoja koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin mm. perehtymällä ajankohtaisiin uskontoon liittyviin aiheisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kertausjaksolla ei ole päättökoetta, vaan opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus perustuu formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen. Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa.

Oppimista eteenpäin ohjaavia arviointikeskusteluja järjestetään vähintään kaksi kertaa opintojakson aikana. Arviointikeskustelujen osuus hyväksytystä suorituksesta on enintään 50%. Ohjaavaa vertais- ja itsearviointia toteutetaan jatkuvasti opintojakson aikana.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnättä (S=suoritettu, H=hylätty). Hyväksytty suoritus kertausjaksosta ei vaikuta oppiaineen päättöarviointiin. Hylättyä suoritusta ei lueta mukaan oppiaineen oppimäärään.

7.10.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*

- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovakutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*

- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

7.10.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*

- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*
- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (Uk4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntaukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*
- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*

- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä*
- *tutustuu uskontoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla*
- *katolisen kirkon ja tieteen suhde*
- *katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä*
- *katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti*

- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*

7.10.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinusko ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*

- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

7.11. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen,

jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on ***monitieteinen****, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan* ***luovasti*** *eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti ***eettisyyden*** *taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä.

Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*

- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*

- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*

- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

7.12. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*

- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pyritään lisäämään opiskelijan ymmärrystä filosofisesta ajattelusta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin hahmottaa maailmaa sekä historiassa että nykypäivänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu monipuolisiin näyttöihin kurssin aikana.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*

- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pyritään lisäämään opiskelijan ymmärrystä filosofisesta ja eettisestä ajattelusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla pyritään lisäämään opiskelijan ymmärrystä eettisesti kestävästä elämästä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin hahmottaa maailmaa sekä historiassa että nykypäivänä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin hahmottaa eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu monipuolisiin näyttöihin kurssin aikana.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pyritään lisäämään opiskelijan käsitystä oikeudenmukaisesta yhteiskunnasta ja siinä toimimisesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin hahmottaa maailmaa sekä historiassa että nykypäivänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu monipuolisiin näyttöihin kurssin aikana.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pyritään lisäämään opiskelijan ymmärrystä filosofisesta ajattelusta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin tapoihin hahmottaa maailmaa sekä historiassa että nykypäivänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla. Arviointi perustuu monipuolisiin näyttöihin kurssin aikana.

7.13. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja*

arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta ***eettisyyden ja ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*

- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu jo opintojakson aikana opiskelijalle annettuun suulliseen palautteeseen, hänen aktiivisuuteensa oppitunneilla, jakson lopussa mahdollisesti pidettävään kokeeseen sekä mahdolliseen opintojaksoon liittyvään kirjalliseen tai suulliseen työhön. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin (4 - 10).

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa huomioidaan opiskelijan aktiivisuus oppitunneilla ja kotitehtävien teko, mahdollinen jaksoon sisältyvä kirjoitelma sekä jakson päättävä mahdollinen koe. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin (4 - 10).

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan ottaa esille Liedon historiaan liittyviä asioita käsiteltävistä historian aihealueista (esim. elinkeinorakenteen muutos 1800-luvun loppupuolella tai vuoden 1918 sisällissota seurauksineen) ja siten lisätä opiskelijan kiinnostusta oman kotiseutunsa historiaa kohtaan.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*

- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Liedon historiaa opintojakson keskeisissä sisällöissä (esim. vuoden 1918 sisällissota)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jakson arvioinnissa huomioidaan mahdollisen koemenestyksen ohella opiskelijan tuntiaktiivisuus ja kotitehtävien tekeminen sekä siitä jo kurssin aikana annettu arviointipalaute. Mahdollinen kurssiin liittyvä kirjallinen työ tai suullinen esitelmä vaikuttavat osaltaan lopulliseen arvosanaan. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla (4 - 10).

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Historian oppiaineelle ominaisten keskustelevien ja vuorovaikutteisten työtapojen ohella mm. kurssin aikana tehtävä ryhmätyö edistää opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista niin omassa pienryhmässä kuin koko luokassa toisten ryhmien töiden esitysten arvioinnin kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eurooppalaisen kulttuurihistorian kehityksen pääpiirteisiin perehtyminen opintojakson aikana laajentaa opiskelijan kulttuurien ja oman eurooppalaisen kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistaen samalla hänen globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tehtävä ryhmätyö ja mahdollinen kirjoitelma kehittävät opiskelijan taitoja hyödyntää ja arvioida kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä tuottaa niiden pohjalta itsenäisesti omia historiallisia esityksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija saa jo opintojakson aikana suullista palautetta sekä ryhmätyöstään että tuntiaktiivisuudestaan, minkä lisäksi lopulliseen arvosanaan vaikuttavat mahdollisen kokeen ohella mahdolliset muut kurssin aikana annetut tehtävät ja mahdollinen kirjoitelma. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin (4 - 10).

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan opintojakson tavoitteena on herättää opiskelijan kiinnostusta oman kotiseutunsa historiaa kohtaan mm. Turun tai Liedon varhaisempiin historiallisiin nähtävyyksiin tutustumalla.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- Tutustumismatka Turun tärkeimpiin keskiajan ja uuden ajan alun nähtävyyksiin (mm.

  Turun tuomiokirkko ja Aboa vetus -museo).

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuminen oman kotimaansa varhaisempaan historiaan ja sen kytkeytymistä muuhun eurooppalaiseen historiaan edistää opiskelijan kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta ja syventää siten hänen omaa kansallista ja eurooppplaista identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu jatkuvaan näyttöön (mm. tuntiaktiivisuus ja kotitehtävien tekeminen) ja siitä annettuun suulliseen palautteeseen sekä jakson lopussa mahdollisesti pidettävään kokeeseen. Opintojaksoon voi sisältyä myös arviointiin vaikuttavina tekijöinä joko esitelmän tai kirjoitelman tekeminen jostakin opintojakson aihealueesta. Opintojakso arvostellaan numeroarvosanoin (4 - 10).

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*

- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuuri-käsitteen peruspiirteisiin perehtyminen sekä eurooppalaisen kulttuurin ja toisaalta keskeisten Euroopan ulkopuolisten ns. maailmankulttuurien tarkastelun avulla opiskelija syventää omaa kulttuuriosaamistaan niin kansallisella kuin globaalilla tasolla, mikä edesauttaa hänen kasvuaan moninaisuutta ja kansainvälisyyttä arvostavaksi suvaitsevaiseksi ihmiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu laajan lähdemateriaalin avulla johonkin Euroopan ulkopuoliseen kulttuurialueeseen ja tekee aiheestaan parityönä esitelmän muulle ryhmälle. Tämä puolestaan vahvistaa hänen kykyjään etsiä, valikoida ja tuottaa historiallista tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painottuu mahdollisen kokeen ohella parityönä tehtävä Euroopan ulkopuolista kulttuurialuetta käsittelevä esitelmä, josta opiskelija saa välittömästi esityksen jälkeen palautteen niin muilta opiskelijoilta kuin opettajaltakin. Lopullinen opintojakson arviointi tapahtuu numeroarvosanoin (4 - 10).

Toisen maailmansodan erikoiskurssi, 2 op (HI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuisi syvällisemmin toisen maailmansodan historiaan liittyviin tapahtumiin ja ilmiöihin, ja saisi tämän avulla pakollisia opintojaksoja laajemman ja perusteellisemman kuvan tästä 1900-luvun kansainvälisen politiikan yhdestä keskeisestä murroskaudesta. Näin opiskelija myös ymmärtäisi entistä paremmin sen, miten toiseen maailmansotaan liittyvät tapahtumat ovat osaltaan vaikuttaneet sotien jälkeiseen historiaan niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Opintojaksoon olennaisesti liittyvien opiskelijoiden omien esitelmien ja kirjoitelmien tavoitteena on kehittää opiskelijoiden taitoja etsiä, valikoida ja tuottaa suullisesti ja kirjallisesti historiallista tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toisen maailmansodan erikoiskurssi pohjautuu aikaisemmilla pakollisilla opintojaksoilla (HI 2 - Kansainväliset suhteet ja HI 3 - Itsenäisen Suomen historia) opittuihin asioihin. Opintojakso onkin tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet jo nämä pakolliset opintojaksot.
- Opintojakson sisältö käsittelee siis toista maailmansotaa niin yleismaailmallisesti kuin suomalaisestakin näkökulmasta. Perinteisen sotahistorian (sotatapahtumat, aseistus ym.) ohella opintojakson sisällössä painotetaan esimerkiksi tähän ilmiöön liittyviä erilaisia taloudellisia, etnisiä ja kulttuurisia tekijöitä, joiden tarkastelun avulla kuva toisesta maailmansodasta saa uusia vivahteita. Esille tulevia sisältöalueita voivat olla esimerkiksi sodan moninaiset taustatekijät, sodan päävaiheet, tärkeimmät yksittäiset taistelut, vastarintaliikkeiden toiminta miehitetyissä maissa, juutalaiskysymys, kehitys

kotirintamalla, rivisotilaan näkökulma, kirjallisuuden antama kuva sodasta, Itä-Karjalan miehityshallinto ja sodan moninaiset seuraukset.
- Ajallisesti opintojakso painottuu vuosiin 1939 - 1945, mutta sodan moninaisten taustatekijöiden ja seurausten tarkastelun myötä opintojakso saa myös ajallisesti laajemmat puitteet. Opintojakson tarkempi sisältö määräytyy kuitenkin osin opiskelijoiden esitelmien ja kirjoitelmien aiheiden myötä, joten käsitelteltävät aihealueet vaihtelevat jonkin verran vuosittain opiskelijoiden valintojen mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Toisen maailmansodan opintojaksolla käsitellään sotaan liittyviä tapahtumia, niiden taustoja ja moninaisia seurauksia niin kansallisesta kuin kansainvälisestäkin näkökulmasta, mikä edistää opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista hyvin monella eri tavalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisältöön kuuluvien esitelmien ja kirjoitelman tekemisen avulla edistetään opiskelijan kykyä etsiä, valikoida kriittisesti ja tuottaa historiallista tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Toisen maailmansodan erikoiskurssin arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky omaksua opintojakson keskeinen tietoaines, mutta toisaalta arvioinnin kohteena on myös se, miten opiskelija on opintojakson aikana omaksunut historiantutkimukselle tyypilliset taidot hankkia tietoa kriittisesti eri lähteistä ja tuottaa niiden pohjalta opintojakson aihealueeseen liittyvän suullisen tai kirjallisen työn. Opintojakson aikana opiskelija saa suullisesti arviointipalautetta aktiivisuudestaan sekä mahdollisesta opintojakson aikana esitetystä esitelmästä. Opintojakson lopullinen arviointi pohjautuu sen lisäksi opintojakson lopussa mahdollisesti tehtävään kokeeseen ja kirjallisen työn arviointiin. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin (4 - 10).

Historian kertauskurssi, 2 op (HI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys
- Historian kertauskurssi on tarkoitettu niille opiskelijoille, jotka aikovat kirjoittaa historian ainereaalikokeen.
- Opintojakson tavoitteena onkin valmistaa opiskelijaa tulevaa ainereaalikoetta varten eli opintojakson aikana mm. kerrataan aikaisemmin opittuja historian pakollisten opintojaksojen keskeisiä oppisisältöja ja käsitteitä sekä harjoitellaan esseetehtäviin vastaamista, jotta opiskelijalla olisi mahdollisimman hyvät edellytykset selvityä historian ainereaalikokeesta.
- Tavoitteena on siis kerrata sekä niitä tietoja että taitoja, joita historian ainereaalikokeen hyväksytty suorittaminen edellyttää.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys
- Opintojakson aikana kerrataan lähinnä historian pakollisten opintojaksojen (HI 1 - HI 3) oppisisältöjä, joiden yhteydessä perehdytään myös eri opintojaksojen keskeiseen käsitteistöön, minkä hallinta on ehdoton edellytys hyvän vastauksen kirjoittamisessa.

- Historiallisten tietojen ohella opintojaksolla painottuu taidollinen puoli eli opintojakson aikana tutustutaan tarkemmin erilaisiin dokumenttitehtäviin, dokumenttien analysointiin ja niiden pohjalta tehtyihin tehtäviin vastaamiseen. Harjoitusesseiden kirjoittaminen ja niiden arviointi kuuluvat olennaisena osana opintojakson sisältöön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisältöön kuuluvien harjoitusesseiden kirjoittaminen edistää opiskelijan kykyjä ja taitoja kriittisesti valikoida, yhdistellä ja tuottaa tietoa monialaisissa verkostoissa tarvittaessa oppiainerajat ylittäen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historian pakollisten opintojaksojen kertaus tämän opintojakson aikana edistää entisestään opiskelijan yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen samalla hänen globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana arvioidaan opiskelijan kykyjä omaksua historian opintojaksojen keskeisiä tietoja ja taitoja. Käytännössä arviointi tapahtuu opintojakson aikana suullisen palautteen (esim. kotitehtävien tekeminen) sekä käsitekokeiden ja harjoitusesseiden tekemisen ja niistä annetun palautteen avulla. Opintojaksosta ei ole varsinaista koetta vaan se arvostellaan suoritusmerkinnällä (S).

7.14. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan ***hyvinvointiosaamista*** *vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien* ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista.*

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*

- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suomalainen yhteiskunta opintojakson nimenä kertoo jo heti, että opintojaksossa on hyvin keskeisellä sijalla opiskelijan yhteiskunnallisen osaamisen edistäminen mm. vahvistamalla hänen demokratiataitojaan ja kannustamalla opiskelijaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä kansallisella että globaalilla tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointivaltion ja siihen läheisesti liittyvän sosiaalipolitiikan eri osa-alueiden käsittely vahvistaa osaltaan opiskelijan oman elämän hallinnan taitoja, joita jokainen nuori tarvitsee arjessa selvitymiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa mitataan sitä, miten opiskelija jo opintojakson aikana ja toisaalta opintojakson päätyttyä on omaksunut ne yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeiset tiedot ja taidot, joita tämän opintojakson keskeisissä sisällöissä tuodaan esille. Suullinen arviointipalaute kurssin aikana esim. kotitehtävien tarkistamisen tai puolueseurannan käsittelyn yhteydessä kehittää osaltaan opiskelijan oppimisprosessia haluttuun suuntaan. opintojakson mahdollisesti päättävä koe ja muu tuntiaktiivisuus antavat taas osaltaan lopullisen kuvan opiskelijan oppimisprosessin tuloksista. Opintojakson arvioinnissa on käytössä numeroarviointi (4 - 10).

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- Mahdollisuuksien mukaan opintojakson tavoitteena on lisätä opiskelijan tietämystä ja kiinnostusta myös paikallista yritystoimintaa kohtaan esim. yritysten edustajien kouluvierailujen avulla (esim. paikallisen pankin edustajan vierailu lukiolla).

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

- Paikallisen yrityksen edustajan vierailu lukiolla, mikäli se ajallisesti mahdollista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taloustiedon opintojakso edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ja monipuoliseen talouselämän ilmiöiden tarkasteluun ja arviointiin. Taloustieteessä ei useinkaan ole olemassa yhtä totuutta esim. oikeasta talouspolitiikan linjasta, mikä korostaa monipuolisen yhteiskunnalisen ajattelun ja osaamisen tärkeyttä.

Hyvinvointiosaaminen

Kansalaisen perustaitoihin ja -tietoihin kuuluvat esim. oman talouden hallintaan liittyvät asiat, joiden tuntemus helpottaa osaltaan opiskelijan omaa hyvinvointia ja arjessa selviytymistä. Siten talouden perusasioiden hallinta edistää myös opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Taloustiedon opintojakson arvioinnissa painottuu se, miten opiskelija on sisäistänyt ne keskeiset talouselämään liittyvät käsitteet ja ilmiöt, joita opetussuunnitelmassa on tuotu esille. Tästä oppimisprosessista opiskelija saa suullista palautetta jo kurssin aikana esim. tehtävien yhteydessä. Mahdollisen kirjallisen työn tekeminen kurssin aikana vaikuttaa tuntiaktiivisuuden ohella osaltaan arviointiin, johon liittyy mahdollisesti myös kurssikoe. Opintojakso arvioidaan lopullisesti numeroarvoinnin (4 - 10) avulla.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintajakson yhtenä keskeisenä teemana on globalisaation käsittely niin Suomen, Euroopan kuin koko maailman nakökulmasta. Globalisaation ja kurssin toisen keskeisen teeman Euroopan unionin syvällinen tarkastelu vahvistaa opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta, mikä puolestaan edesauttaa hänen globaali- ja kulttuuriosaamisensa kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globalisaatio ja Euroopan unioni ovat molemmat ilmiöitä, joihin liittyy sekä hyviä että huonoja puolia. Siten opintojakso antaa opiskelijalle aineksia kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin, mikä kehittää ja syventää hänen yhteiskunnallista osaamistaan. Opintojakso antaa täten opiskelijalle aineksia myös yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja vaikuttamiseen niin Suomen, Euroopan unionin kuin koko maailman tasolla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana toteutettava Euroopan unionin toimintaa käsittelevä ryhmätyö vahvistaa opiskelijan kykyjä valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa moninaisista lähteistä peräisin olevaa EU:ta koskevaa tietoa. Siten se myös vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallisia ja kriittisiä argumentointitaitoja, jotka ovat yhä tärkeämpiä voimakkaasti digitalisoituvassa maailmassa, jossa tiedon luotettavuus joutuu yhä useammin koetukselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön, johon kuuluvat tuntiaktiivisuuden, tehtävien ja mahdollisen kokeen ohella myös ryhmätyön tekeminen eli tarvittavan ajankohtaisen yhteiskunnallisen tiedon etsintä, kriittinen analysointi ja uuden tiedon

tuottaminen annetusta aiheesta. Ryhmätyön esityksen yhteydessä opiskelijat saavat myös välittömän palautteen tuotoksestaan niin muulta ryhmältä kuin opettajalta. Opintojakson arvioinnissa käytetään numeroarvointia (4 - 10).

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan tutustuttaa opiskelija

  konkreettisesti käräjäoikeuden työhön sekä lakimiehen ammattiin.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

- Vierailu Varsinais-Suomen käräjäoikeuteen Turkuun ja siellä ohjelmassa rikosasioiden käsittelyn seuranta.
- Lakimiehen vierailu oppitunnilla, aiheena mm. lakimiehen moninaiset tehtävät.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso laajentaa ja syventää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista oikeustieteen osa-alueella, mikä osaltaan mm. helpottaa häntä arkipäivän oikeudellisten asioiden hoitamisessa joko omatoimisesti tai koulutetun juristin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu säännöllinen kotitehtävien tekeminen ja siihen liittyvä tuntiaktiivuus, mikä helpottaa tunnilla käsiteltävien asioiden oppimista. Tästä opiskelija saa myös välitöntä palautetta koko opintojakson ajan. Opintojakson arvioinnissa huomioidaan myös osallistuminen käräjävierailulle sekä opintojakson mahdollisesti päättävä koe. Koko opintojakson arvioinnissa käytetään numeroarviointia (4 - 10).

Yhteiskuntaopin kertauskurssi, 2 op (YH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Yhteiskuntaopin kertauskurssin tavoitteena on monipuolisesti valmentaa yhteiskuntaopin ainereaalikokeeseen valmistautuvia abiturientteja tulevia ylioppilaskirjoituksia varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla keskitytään erityisesti yhteiskuntaopin pakollisten opintojaksojen (YH1 - Suomalainen yhteiskunta, YH 2 - Taloustieto ja YH 3 - Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma) oppisisältöjen ja keskeisten käsitteiden kertaamiseen.
- Lisäksi harjoitellaan erityyppisiin yo-tehtäviin vastaamista mm. harjoitusesseiden avulla, mikä kehittää opiskelijoiden taidollisia valmiuksia.
- Mahdollisuuksien mukaan opintojakson aikana voidaan käsitellä myös juuri ajankohtaiseksi nousseita yhteiskunnallisia asioita ja ilmiöitä, joita ei ole aikaisempien opintojen yhteydessä tarkasteltu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Nimensä mukaisesti yhteiskuntaopin kertauskurssi kertaa ja syventää sitä opiskelijan laajaa yhteiskunnallista osaamista, jonka hän on hankkinut itselleen jo aikaisempien opintojen yhteydessä ja jonka hallinta mahdollistaa hänelle hyvän menestyksen ylioppilaskirjoitusten ainereaalikokeessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Yhteiskuntaopin kertauskurssin arvioinnissa mitataan sitä, miten opiskelija hallitsee ne yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeiset tiedot ja taidot, joita myös ylioppilaskoe mittaa. Opintojakson aikana tehtävien harjoitustehtävien, käsitekokeiden ja harjoitusesseiden avulla opiskelija saa välittömän palautteen jo opintojakson aikana oppimisensa tasosta ja pystyy siten myös tarvittaessa parantamaan oppimisprosessiaan.

Lopullisesti opiskelijan suoritus arvioidaan suoritusmerkinnällä (S) opintojakson päätyttyä, kun hän on suorittanut opintojakson aikana annetut tehtävät, käsitekokeet ja harjoitusesseet hyväksytyllä tavalla.

7.15. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija tietää ja uskoaltaa käyttää lähiyliopiston (Turun yliopisto) mahdollistamia kimmokkeita psykologiaopinnoilleen

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan siihen, miten kehityspsykologian tietoutyta hyödynnetään kunnan tarjoamissa palveluissa 2vauvasta vaariin".

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Ei paikallista tarkennusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Toisen asteen opiskelijoiden identiteetin kehittyminen saa tukea nuoruusiän kehityspsykologian opiskelusta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Itsetuntemuksen vahvistaminen ja identiteetin selkiytyminen tukevat nuoria tavoitteelliseen toimintaan niin yksilö- kuin yhteiskuntatasoilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Tunneosaaminen hyötyy lisääntyvästä kehityspsykologiatietämyksestä. Samoin omakohtainen kehityspsykologiatietoon perustuva toiminta konkretisoituu laaja-alaisesti taitavuutena esimerkiksi omien lasten kasvatuksesta aina työelämään saakka.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehityspsykologisen tietämyksen ansiosta opiskelijat kykenevät ymmärtämään monikulttuurista yhteiskuntaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opitaan ymmärtämään, että eettiset valinnat ja ympäristöasaamisen ovat yhteydessä sekä yksilön kunkin ikäkauden kehitystason että kasvatuksen kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Psykologiatieteen anteja opitaan soveltamaan arkeen. Tieteellisen tietämyksen monipuolisuus ja korkea vaatimustaso auttavat ymmärtämään tieteen ja erityisesti psykologitieteen ajattelu- ja toimintatapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Psykologian kurssi "Kehittyvä ihminen" (PS 2) arvioidaan monipuolisten näyttöjen avulla. Keskeistä on opikelijoiden tekemät esitelmät ja niiden esittäminen. Muu tuntiaktiivisuus ja itsearvioinnit kuuluvat arviointimenetelmiin. Myös formatiivisia ja summatiivisia kokeita voidaan käyttää. Tämän kurssin arvioinnissa kokeiden käyttäminen ei ole keskeistä.

Kurssi arvioidaan numeroarvosanoin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijoiden oma toiminta korosteista. Laajahkot esitelmät joita opiskelijat toteuttavat valintansa mukaan joko yksin , työpareina tai pienryhminä. Kehityspsykologian teoriat opiskellaan laajasti, koska niiden osaamisella on ylioppilaskirjoituksissa tulostasoa korottava vaikutus. Isommassa kuvassa mainittujen klassikkojen hallinta lisää opiskelijoiden kykyä toimia eri ammateissa sekä myös kasvattajina.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Oppimisen ja muiden kognitiivisten tekijöiden ymmärtäminen lisää opiskelijoiden opiskelutaitoja ja metakognitiota
- Opiskelutaitojen kehittyminen lisää minäpystyvyyttä ja opiskelijan roolissa pärjäävyyttä
- Opiskelijoiden oma hallinnantunne , minäpystyvyys sekä psyykkinen hyvinvointi saavat tukea kurssin opiskelemisesta

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*

- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

- Turun yliopiston maantieteellinen läheisyys, ja Turun yliopiston psykologian laitoksen pitkä perinne kognitiivisen psykologian tutkimuksessa pyritään hyödyntämään tämän kurssin opiskelussa
- Kognitiivinen tietämys ja tutkimus liitetään opiskelijoiden opiskelutaitoihin ja metakognitioon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hyötyy ihmisen, ja laajemmin ottaen koko yhteiskunnan tarkastelusta kognitiivisesta näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan kyky ymmärtää ja osallistua ryhmien toimintaan lisääntyy. Monipuolisen ja monimuotoisen viestinnän suhteen tieto ihmisen rajallisesta kapasiteetista informaatiokanavana auttaa opiskelijaa tuottamaan ja ymmärtämään "ihmisen kokoista" viestintää.

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisen tiedonkäsittelyn perustan ymmärtäminen tukee nuorta hänen nykyisissä ja tulevissa opinnoissaan, harrastuksissaan sekä sosiaalisissa suhteissaan. Esimerkiksi kyky taitavaan opiskeluun vahvistaa opiskelijan psyykkistä hyvinvointia ja tulevaisuuden haasteiden kohtaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää, että ihmisten taustalla, ja hänen kognitionsakin taustalla, on perimän lisäksi sosiokulttuuriset tekijät. Oman ponnistuksen merkitys kirkastuu. Samoin erilaisuuden ymmärtäminen ja hyväksyminen niin ryhmä kuin yksilötasoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maailmankuva (kaikki yksilön sisäiset mallit) muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. Opiskelija liittää eettisyyden ja ympäristöosaamisen siihen, että sisäiset mallit kehittyvät jatkuvasti niin laadullisesti kuin määrällisesti. Tässä muutoksessa ovat mukana myös ihmisen kulloinenkin ikäkausi, hänen sosiokulttuurinen taustansa sekä koulutuksensa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kognitiivisen psykologian tietämys tukee ja edistää oppijan metakognitiota. Tästä seurauksena minäpystyvyyden mielikuvat ja hallinnantunne luovat itsetuntoa ja rohkeutta ajatella joustavasti. Psykologiatieteen moninaisuus ja monitieteisyys kannustavat rohkeaan ja analyyttiseen ajatteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Arviointi perustuu sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin. Tuntiaktiivisuus ja muut sisäisen motivaation ilmentymät vaikuttavat kurssiariointiin merkittävästi.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kognitiivisen ja tieteellisen tarkastelunäkökulman opiskeleminen vahvistaa ensiksikin opiskelijoiden omaa metakognitiota ja opiskelutaitoa . Toisekseen opiskelijat voivat yhdistää oppimaansa teoriapohjaa arkielämään. Lisääntynyt tietämys sekä kehittyvä opiskelutaito, joita

kurssilla tavoitellaan, tukevat nuoren opiskelijan, identiteettiä, itseluottamusta ja psyykkistä hyvinvointia.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan Liedon kunnan mikelenterveyspalveluihin, niin ennaltaehkäisyn kuin korjaavankin mielenterveystyön näkökulmista.
- Tutustutaan erityisesti siihen , iten toisen asteen opiskelijoiden mielenterveyttä tuetaan koulun, kunnan laajempien alueellisten toimijoiden puolelta

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*

- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pyritään oppimaan ja lisäämään opiskelijoiden omaa itseymmärrystä. Tässä vaativassa ikävaiheessa mielenterveyttä tukevien tekijöiden ymmärtäminen kirkastaa ja vahvistaa heidän identiteetinsä muodostumista

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Paikallinen lisäys

- Painotetaan psykologisen tutkimuksen periaatteiden tuntemista.
- Tutustutaan Turun yliopiston psykologian laitoksen toimintaan ja erityispainotuksiin
- Pyritään saamaan psykologia-tieteen asiantuntijakontakteja, sekä vierailujen että nettiyhteyksien kautta

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

- Psykologia-tieteen empiirisen luonteen kirkastaminen.
- Tutkimuksen tekeminen tutuksi.
- Tutkimustiedon ymmärtäminen ja soveltaminen käytännössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun

osaamiseen ja tavoitteiden omaksumiseen. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe. Erityisesti laajahkojen kirjallisten esitelmien tekeminen osana ylioppilaskokeeseen valmistautumista, niin yksilö- kuin ryhmätöinä on osa opintojaskon arviointia.

Lisäksi opintojaksolla on käytössä sekä vertaisarviointi että itsearviointi niin, että opiskelijat ymmärtävät opiskelunsa päätavoitteet ja myös sen, mitä heidän tulee tehdä saavuttaakseen tavoitteensa. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Psykologia-tieteen sateenvarjokäsitteenä persoonallisuus ja persoonallisuuspsykologia edustavat vaativinta tämän oppiaineen vaativinta tasoa. Opiskelijoiden kykyä ja rohkeutta psykologisen tietämyksen hankkimiseen ja sen soveltamiseen vahvistetaan.

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ihmisen tulevan ihmiseksi vain olemalla vuorovaikutussuhteessa ihmisten kanssa ja hahmottaa millaisia tekijöitä liittyy yksilön ja ympäristön välisiin suhteisiin. Opintojakson aikana opiskelija saa kokonaisnäkemyksen ryhmästä ja ryhmäkäyttäytymisestä ja niihin liittyvistä monenlaisista lainalaisuuksista. Opiskelija saa myös välineitä itsetuntemuksensa lisääntymiseen, monipuoliseen viestintään ja turvallisten ihmissuhteiden rakentamiseen sekä tuntee sosiaalipsykologian tutkimusta ja tutkimusmenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana perehdytään minuuden käsitteeseen ja sen syntyyn vuorovaikutuksessa toisiin. Pohditaan myös miten asenteet ja arvot vaikuttavat sosiaaliseen toimintaan sekä sosiaaliseen havaitsemiseen ja viestintään. Selvitetään ryhmän muodostumista, ryhmän tavoitteita sekä ryhmädynamiikkaa ja ryhmäsuhteita, ryhmien merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Perehdytään myös uusimpaan sosiaalipsykologiseen tutkimukseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sosiaalipsykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden ja yhteisöjen välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sosiaalipsykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Se antaa valmiuksia ymmärtää

esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että opiskelija ymmärtää ja osaa muokata tietoa kokonaisuuksiksi yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Syitä ja seurauksia osataan tarkastella eri näkökulmista. Ilmiöiden yleisperiaatteet ja perustelut nivotaan psykologiseen tutkimustietoon ja teorioihin. Tiedot ja taidot omaksutaan itsenäisesti ja opiskelijalla on kykyä liittää hankkimansa tiedot laajempiin asiayhteyksiin.

Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten esimerkiksi erilaisia kirjallisia tehtäviä, läksynkuulusteluja, ryhmätöitä ja/tai tarvittaessa opintojaksoon kuuluu myös päättökoe. Hyväksytty suoritus perustuu sekä normatiiviseen että formatiiviseen arviointiin, eli opettajan ja oppilaan väliseen vuorovaikutteiseen arviointiin ja erilaisten kirjallisten tehtävien hyväksyttyyn suorittamiseen.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Valinnainen koulukohtainen opintojakso vaikuttaa oppiaineen päättöarviointiin samalla tavalla kuin valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot huomioiden opintojakson laajuus opintopisteinä.

Psykologian kertauskurssi, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa kokonaiskuvan lukion psykologian oppimäärästä ja syventää aikaisemmin opiskelemaansa. Opintojakson aikana tutustutaan ylioppilaskirjoitusten reaalikokeen psykolo¬gian tehtäviin ja harjoitellaan ja analysoidaan psykologian edellyttämää vastaustekniikkaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan psykologian kurssien keskeiset kohdat ja ylioppilaskirjoitusten reaalikokeen psykologian tehtävien tehtäväalueet. Harjoitellaan esseetyyppisen kirjoitelman tekemistä: vastausten analysointi, arvioinnin kriteerit, tehtäväharjoitukset jne. Erityisesti tutustutaan psykologisen tutkimuksen olemukseen ja tutkimuksen suunnitteluun sekä toivottavan ja tavoiteltavan vastauksen tuottamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen ja työskentelyyn. Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä

Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.16. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

*Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

*Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.*

*Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.*

Eettisyys ja ympäristöosaaminen *näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Terveyskäsitteen pohdinnassa on aina läsnä terveyteen vaikuttavat yhteiskunnan eri sektorit/tasot. Terveyden edistäminen on kaikkien yhteinen asia. Promootion sekä prevention käsitteiden kautta tätä yhteistä vastuuta pohditaan opintojen edetessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten

tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista kehittämällä lisätään opintojakson aikana ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä. Ihmisen seksuaalisuus, sukupuoli sekä psyykkinen hyvinvointi on erityisesti läsnä tämän opintojakson sisällöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.**

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Terveystiedon aihepiireissä on läsnä eettinen pohdinta niin omien valintojen, yhteiskunnallisten kuin globaalien kysymysten kohdalla. Opintojaksolla pohdimme yksilön toiminnan ja valintojen merkitystä ympäristön hyvinvointiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opintojaksolla opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuka minä olen? Miten huolehdin hyvinvoinnistani sekä läheisteni hyvinvoinnista? Mikä on osuuteni globaalista hyvinvoinnista? Miten terveyttä selitetään? Tällä opintojaksolla käymme erityisesti läpi *kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeisiä perusteita, seksuaalisuutta sekä sukupuolta sekä hahmotamme yksilön, yhteisön ja globaalin hyvinvoinnin rakenteita.*

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**. Opintojakson sisältöjen mukaisesti yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan myös terveysviestintään sekä tieteelliseen tutkimusmaailmaan tutustumalla, jota tarkastellaan terveystutkimuksen näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla mielihyvä sekä riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset sekä sosiaaliset mekanismit käsittelevät yksilön, yhteisön sekä yhteiskunnan hyvinvointia. Terveys- sekä hyvinvointiin liittyvän tiedon hankinta, arviointi sekä tulkinta ja kriittinen terveysviestinnän tarkastelu, vahvistavat opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson teemoista ympäristön terveellisyys ja turvallisuus ovat sekä paikallisia että globaaleja teemoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijan ympäristön osaamista sekä eettistä ajattelua vahvistetaan opintojakson aikana, koska rakennetun ympäristön, luonnonympäristön sekä psykososiaalisen ympäristön tarkastelu on opintojakson keskeinen teema.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Terveystieteen monitieteisyyttä tarkastellaan opintojakson aikana erityisesti terveyteen liittyvän tiedon hankinnan, arvioinnin sekä tulkinnan kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Miten osata erottaa arkitieto tai jopa valheellinen tieto tieteellisestä tiedosta? Millä tavoin terveysviestintä meihin vaikuttaa? Mistä mielihyvämme rakentuu ja miksi mielihyvää haetaan myös riippuvuutta aiheuttavilla aineilla tai toiminnoilla? Millainen on turvallinen ympäristö sekä mitä tarkoitetaan terveellä ympäristöllä? Näihin ja moniin muihin kysymyksiin haemme opintojakson aikana yhdessä vastauksia.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *• osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *• pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*
- *• osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *• osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla perehdytään sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen, tuottamiseen sekä käyttämiseen. Niin ikään pohditaan monien eettisten kysymysten kautta yhteiskunnan rakenteita sekä toimivuutta, velvollisuuksia sekä rooleja. Terveyden edistäminen sekä sairauksien ehkäisy eri aikakausina vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista.**

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten eettisten kysymysten ratkomisena. Eettisen analysoinnin näkökulmien kautta opiskelija tarkastelee yksilön, yhteisön, yhteiskunnan sekä globaalin terveyden ja hyvinvoinnin toteutumista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana käsittelemme mielenkiintoisia eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä, kuten hedelmöityshoitoja, aborttia, geeniteknologian tulevaisuutta, eutanasiaa sekä elintapoihimme liittyviä vastuuta ja vapautta. Jotta ymmärrämme, mihin suuntaan sairaudet ja niiden hoito kehittyvät, kurkistamme myös terveyden edistämiseen sekä sairauksien ehkäisyyn eri aikakausina.

Terveystiedon kertaus, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- valmentaa opiskelijaa terveystiedon yo-kokeeseen tarjoten hänelle monipuolisia työskentelytapoja edetä kohti mahdollisimman hyvää koesuoritusta
- valmentaa opiskelijaa itse koetilanteeseen, jotta koetilanteesta tulisi mahdollisimman tuttu
- kannustaa opiskelijaa pitkäjänteiseen työskentelyyn
- rohkaista opiskelijaa luottamaan osaamiseensa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- painotetaan terveystiedon luonnetta monitieteisenä oppiaineena
- kerrataan pakollisen ja syventävien opintojaksojen asioita
- haetaan vastauksia ajankohtaisiin terveyskysymyksiin
- käydään läpi erilaisia terveystiedon reaalikoetehtävätyyppejä
- harjoitellaan vastaustekniikkaa
- varmistetaan tietotekninen osaaminen terveystiedon yo-kirjoituksissa pärjäämisen osalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Terveystiedon ylioppilastutkintoon valmistautuminen tukee joka tavalla opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ja tätä kautta valmentaa häntä jatko-opintokelpoiseksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana hyödynnämme tiiviissä vuorovaikutuksessa toisemme vahvuuksia ja osaamista ja samalla kehitämme vuorovaikutusosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen on läsnä kaikessa opintojaksolla toimimisessa, koska terveystieto oppiaineena perustuu hyvinvointiosaamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Terveystiedon ylioppilaskokeessa menestyminen perustuu opiskelijan kykyyn hahmottaa sekä hallita terveyden eri ulottuvuuksia eri tasoilla, kuten yksilön, yhteisön, yhteiskunnan sekä globaalin terveyden ja hyvinvoinnin tasoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Terveystiedon ylioppilaskokeessa menestymisen edellytyksenä on hallita terveyden ja hyvinvoinnin eettistä pohdintaa. Kykyyn tarkastella eettisiä kysymyksiä eri näkökulmista ja laaja-alaisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle. Näitä kaikkia edellä mainittuja vahvistetaan opintojakson aikana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana käytetään sekä vertaisarviointia, itsearviointia että opettajan suorittamaa arviointia. Arvioinnin kohteena ovat kirjoituksissa pärjäämiseen valmentavat tehtävät. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkintä edellyttää kaikkien jakson aikana toteutettujen tehtävien hyväksyttyä suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso valmentaa opiskelijaa terveystiedon yo-kokeeseen tarjoten hänelle monipuolisia työskentelytapoja edetä kohti mahdollisimman hyvää koesuoritusta. Niin ikään opintojakso valmentaa opiskelijaa itse koetilanteeseen, jotta koetilanteesta tulisi mahdollisimman tuttu sekä turvallinen. Haemme vastauksia ajankohtaisiin terveyskysymyksiin, harjoittelemme vastaustekniikkaa, varmistetaan vaadittava tietotekninen osaaminen sekä kertaamme monitieteisen oppiaineen teemoja. Jakso on välttämätön terveystiedon kirjoittajille.

Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.17. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin*

perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös ***monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.*

Yhteiskunnallista osaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

Globaali- ja kulttuuriosaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla painotetaan seuraavia arvoja: eettisiä eli oikeaan ja väärään sekä hyvään ja pahaan liittyviä, ekologisia eli ympäristöön ja luontoon liittyviä, esteettisiä eli kauneuteen ja kauneuskäsityksiin liittyviä.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen*

  työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnalllinen osaaminen näkyy siinä, kuinka kulutamme ja tuotamme kuvia.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy kuva-analyysin pohdinnassa, mitä merkityksiä kuvalla on kun sanat eivät riitä. Kurssilla pohditaan, miten kuvia rakennetaan ja miten valta sekä vallan kuvat vaikuttavat kulttuurissa.

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen näkyy taidehistorian tyylisuunnissa sekä nykytaiteen muodoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy kuvan vallan pohtimisessa kuvajournalismin ja mainonnan kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy kuvan rakentamisen ja tutkimisen muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10

Portfolio

Kurssin aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla painotetaan seuraavia arvoja: eettisiä eli oikeaan ja väärään sekä hyvään ja pahaan liittyviä, ekologisia eli ympäristöön ja luontoon liittyviä, esteettisiä eli kauneuteen ja kauneuskäsityksiin liittyviä.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen*

  työskentelyn lähtökohtana

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

- Tavoitteet. Kurssilla opit havainnoimaan ja ymmärtämään erilaisia tila -ja paikkakokemuksia. Oppimistavoitteena on, että – tarkastelet ympäristöä sekä luonnonvaraisena että rakennettuna ilmiönä, jolla on sosiaalisia ja psykologisia merkityksiä ihmisille – tunnet muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita ja historiaa – osaat tulkita visuaalista ympäristöäsi: maisemaa, rakennuskulttuuria ja muotoilutuotteita eri näkökulmista – ymmärrät yhteisö- ja ympäristötaiteen perusteita – tiedostat omat vaikutusmahdollisuutesi ympäristön kestävän kehityksen suhteen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy kurssin arvioitavassa tehtävässä, miten se sopii rakennettuun ja / tai muotoiltuun ympäristöön.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen näkyy kurssin arvioitavan tehtävän luovassa ajattelussa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy kurssin suunnittelutehtävän totetuksessa suhteessa rakennettuun ja / tai muotoiltuun ympäristöön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy portfolion sisällössä, miten visuaalisia ratkaisuja on perusteltu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Kurssin aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla suunnitellaan yksi työ, joka voi olla:

- unelmien kotitalo, linna tai kartano
- digitaalinen pelitaso
- WAU-arkkitehtuurimainen museo
- lavastus teatteriin tai elokuvaan
- kauppakeskus
- huvipuisto
- tulevaisuuden leijuva kaupunki
- uusi risteilylaiva
- ajoneuvosuunnittelu
- kaupunkisuunnittelu kaavasuunnitteluna
- tai muu opiskelijaa kiinnostava itse keksimä suunnitteluprojekti.

Työn voi toteuttaa piirtämällä käsin, 3D mallintamalla tietokoneella tai rakentelemalla pienoismallin.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla painotetaan seuraavia arvoja: eettisiä eli oikeaan ja väärään sekä hyvään ja pahaan liittyviä, ekologisia eli ympäristöön ja luontoon liittyviä, esteettisiä eli kauneuteen ja kauneuskäsityksiin liittyviä.

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen näkyy esimerkiksi seuraavissa vapaasti valittavissa tehtävissä:

- Suunnittele infografiikka tai juliste
- Valokuva ja kuva-analyysi
- Aikamatka-video
- Interaktiivinen esitys tai peli
- Vastamainos
- Syventävä mediatehtävä

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy esimerkiksi seuraavissa vapaa valintaisissa tehtävissä:

- Suunnittele aikakausilehden kansi
- Suunnittele infografiikka tai juliste
- Aikamatka-video
- Interaktiivinen esitys tai peli
- Vastamainos
- Syventävä mediatehtävä

Hyvinvointiosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen näkyy esimerkiksi seuraavissa vapaavalintaissa tehtävissä:

- Kirjoita luonnospäiväkirjaan käyttämästäsi mediasta
- Suunnittele aikakausilehden kansi
- Valokuva ja kuva-analyysi
- Aikamatka-video
- Interaktiivinen esitys tai peli
- Vastamainos
- Syventävä mediatehtävä

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy esimerkiksi seuraavissa vapaavalintaisissa tehtävissä:

- Suunnittele infografiikka tai juliste
- Valokuva ja kuva-analyysi
- Aikamatka-video
- Interaktiivinen esitys tai peli
- Syventävä mediatehtävä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Kurssin aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla perehdytään kuvan käyttöön mediassa ja syvennetään kuvallisen viestinnän sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamista. Kurssin aiheita ovat muun muassa kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, graafinen suunnittelu sekä www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisu. Myös median käsitteistö, tulkinnan keinot, kuvatyypit ja kuvastot tulevat kurssin aikana tutuiksi.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla painotetaan seuraavia arvoja: eettisiä eli oikeaan ja väärään sekä hyvään ja pahaan liittyviä, ekologisia eli ympäristöön ja luontoon liittyviä, esteettisiä eli kauneuteen ja kauneuskäsityksiin liittyviä.

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*

- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen näkyy esimerkiksi taidekäsitysten ja taidehistorian pohdinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy esimerkiksi taiteeseen vaikuttavien voimien sekä taiteen vaikuttavien voimien pohtimisena.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen näkyy esimerkiksi taidekokemuksissa taidenäyttelyihin tutustumisen kautta. Luovuuden pohtimisena inspiraation sekä intuition kautta. Kuinka luovuutta voidaan ruokkia omassa luovassa toiminnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen näkyy esimerkiksi luovien alojen ja toimeentulon aihekokonaisuuksien opiskelussa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy esimerkiksi taiteen eri ulottovuuksien jaottelussa ja yhdistelyssä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy luovassa työskentelyssä pintana, tilana, materiaaleina sekä aikana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Kurssin aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa

työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä taide on? Mitä luovuus on? Miten ne liittyvät toisiinsa?

Tällä kurssilla pääset sukeltamaan taiteen, taidehistorian ja luovuuden maailmaan sekä teoriassa että käytännössä!

Kurssi tarjoaa esimerkiksi erilaisia taidekäsityksiä, taidehistoriaa, nykytaiteen ominaispiirteitä, erilaisia näkökulmia luovuuteen.

Ilmiö ja media, 1 op (KU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jonkin ilmiön tutkiminen mediatekstin / mediateoksen keinoin osana lukion muita kursseja.
- Tehtävän mediataitotavoitteet. Tehtävän aikana tutkit, tarkastelet, käytät, osallistut, vaikutat ja ymmärrät mediaa läpi historian ja/tai luot itse oivaltavaa sisältöä omista näkökulmistasi käsin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mediateos osana muita kursseja. Voit mainiosti yhdistää tehtävän myös muiden lukion kurssien tehtäviin. Keskustele yhdistämismahdollisuudesta kuitenkin etukäteen sen kurssin opettajan kanssa, johon haluaisit tämän tehtävän yhdistää. Visuaalinen esitys voisi olla esimerkiksi historian oppiaineessa aikajanallinen sarjakuva tai animoitu esitys. Kemian, fysiikan tai matematiikan ilmiöiden esittäminen kuvallisesti. Pieni, itse visuaalisesti ohjelmoitu peli taas voi selittää hyvinkin jonkin matemaattisen kaavan. Digitaalinen valokuvaportfolio on oiva keino visualisoida äidinkielen, psykologian, uskonnon tai kulttuurihistorian pohdintoja. Näin syvennät kuvallisen ajattelun kautta kirjoittamaasi ja toisinpäin. Tai sitten keskityt ihan rauhassa vain median vaikuttamisen keinoihin ja luot oman mediakanavasi syventävässä lopputyössäsi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Opintojakson aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan opintojakson aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana suunnittelet ja luot yhden (1) mediatekstin / mediateoksen. Mediateos voi olla yhdistelmä monista medioista, jonkin tietyn ilmiön tutkimista digitaalisen kuvankerronnan keinoin tai vapaa taiteellinen mediateos. Se voi olla mitä tahansa, kunhan se on digitaalisessa muodossa ja jaettavissa.

Mediateoksesi voi olla esimerkiksi

- digitaalinen maalaus
- valokuvaus + kuvan käsittely = valokuvaajan portfolio
- visuaalinen ohjelmointi, kuten digitaalinen peli tai interaktiivinen animaatio
- blogi tai vlogi
- julkaisu, juliste tai kuvitus
- sarjakuva
- infografiikka

Mediateos osana muita opintojaksoja.

Voit mainiosti yhdistää tehtävän myös muiden lukion opintojaksojen tehtäviin. **Keskustele yhdistämismahdollisuudesta kuitenkin etukäteen sen opintojakson opettajan kanssa, johon haluaisit tämän tehtävän yhdistää.**

Visuaalinen esitys voisi olla esimerkiksi historian oppiaineessa aikajanallinen sarjakuva tai animoitu esitys. Kemian, fysiikan tai matematiikan ilmiöiden esittäminen kuvallisesti. Pieni, itse visuaalisesti ohjelmoitu peli taas voi selittää hyvinkin jonkin matemaattisen kaavan. Digitaalinen valokuvaportfolio on oiva keino visualisoida äidinkielen, psykologian, uskonnon tai kulttuurihistorian pohdintoja. Näin syvennät kuvallisen ajattelun kautta kirjoittamaasi ja toisinpäin.

Tehtävän mediataitotavoitteet.

Tehtävän aikana tutkit, tarkastelet, käytät, osallistut, vaikutat ja ymmärrät mediaa läpi historian ja/tai luot itse oivaltavaa sisältöä omista näkökulmistasi käsin.

Taide ja luova ilmaisu, 2 op (KU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa keskitytään taiteeseen ja luovuuteen sekä luovaan ilmaisuun. Opintojaksossa pohditaan sitä, mitä taide ja luovuus ovat, sekä miten ne liittyvät toisiinsa. Luova ilmaisu voi olla esimerkiksi piirrustusta tai maalausta, valokuvausta, videotaidetta, pelisuunnittelua, ympäristö- ja yhteisötaidetta tai suunnitteluprojekti julkiseen tilaan. Lisäksi tutustutaan taidemuotojen eri ulottuvuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi erilaiset taidekäsitykset, taidehistoria ja nykytaide, luovat alat, erilaiset taiteen tekemisen tekniikat sekä taiteilijat teoksineen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakossa perehdytään taiteeseen vaikuttaviin voimiin ja toisaalta siihen, miten taide vaikuttaa yhteiskuntaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on tutustua siihen, miten taide ja luovuus sekä niitä yhdistävät ammatit toimivat osana suomalaista yhteiskuntaa.

Luovuutta voi harjoittaa muutenkin kuin työskentelemällä luovan alan ammatissa. Luovuus ei ole sidottu ammattiin tai alaan vaan liittyy kaikkeen tekemiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan luovuuden määrittelyyn ja erilaisiin näkökulmiin siitä mitä käsitetään luovuudeksi. Tavoitteena on pohtia, miten itse määrittelet ja koet luovuuden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Opintojakson aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Taide ja luova ilmaisu

Kurssilla keskitytään taiteeseen ja luovuuteen sekä luovaan ilmaisuun. Kurssilla pohditaan sitä, mitä taide ja luovuus ovat, sekä miten ne liittyvät toisiinsa. Luova ilmaisu voi olla esimerkiksi piirrustusta tai maalausta, valokuvausta, videotaidetta, pelisuunnittelua, ympäristö- ja yhteisötaidetta tai suunnitteluprojekti julkiseen tilaan. Lisäksi tutustutaan taidemuotojen eri ulottuvuuksiin.

Kurssi tarjoaa sinulle esimerkiksi erilaisia taidekäsityksiä, nykytaiteen ominaispiirteitä, erilaisia näkökulmia luovuuteen sekä vinkkejä, joilla voit ruokkia omaa luovuuttasi. Lisäksi tutustut taiteilijoihin ja muihin luovien alojen ammattilaisiin sekä teet itse teoksia, jotka liittyvät erilaisiin taiteen ulottuvuuksiin.

Kurssi on paikallinen syventävä eli valinnainen kurssi.

Let me Hack It! - luovan teknologian kurssi, 4 op (KUMU41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Musavideo - videomusaa, 4 op (MUKU42)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.18. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen ***hyvinvointiosaamista*** *sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.*

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija asettaa itselleen tavoitteita sekä tunti- että lajikohtaisesti ja itsearvioi tavoitteidensa saavuttamista. Tämän lisäksi kurssilla on läsnä vertaisarviointia sekä opettajan suorittamaa jatkuvaa arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelija asettaa kurssin alussa itselleen 2-3 tavoitetta, joiden saavuttamista hän seuraa kurssin aikana. Tavoitteet liittyvät fyysisten ominaisuuksien kehittämiseen. Näiden tavoitteiden saavuttamisessa haetaan motivaatiota vertaistuesta ja hyödynnetään vertaisarviointia, itsearviointia sekä opettajan arviointia. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Uudet mahdollisuudet - monipuolisesti liikkuen, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- Tarjota opiskelijoille virkistäviä liikuntatuokioita haastavan, teoreettisen koulutyön vastapainoksi
- Mahdollistaa urheilijoille lajikohtaisen harjoittelun osana kouluviikkoa
- Hyvinvointia lisää yhdessä liikkuen

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Hiki pintaan fiilistellen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana tapahtuvalla arvioinnilla pyritään kannustamaan opiskelijaa saavuttamaan asettamiaan tavoitteita. Arviointi on monipuolista vertais- ja itsearviointia sekä opettajan suorittamaa arviointia. Opiskelijoita kannustetaan asettamaan itselleen 2-3 tavoitetta kurssin aikana, joihin pyrkiä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tarkoitus on tarjota opiskelijoille virkistäviä liikuntatuokioita haastavan, teoreettisen koulutyön vastapainoksi. Opintojakso mahdollistaa urheilijoille lajikohtaisen harjoittelun osana kouluviikkoa. Tällä opintojaksolla saat itsellesi lisää hyvinvointia yhdessä liikkuen. Tutustumme uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin. Kehitämme ja ylläpidämme monipuolisesti liikuntataitoja sekä fyysisiä perusominaisuuksia.

Yhdessä liikkuen - retkeillen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Paikallinen lisäys

- oppii luontoretkeilyn perustietoja sekä -taitoja (mm. jokamiehen oikeudet, ensiapu, retkivarustus, ruoanlaitto luonnossa, leiriytyminen, kartan ja kompassin käyttö...)
- oppii suunnittelemaan - osana pienryhmää - kahden yön retken joko vesillä, pyörillä tai vaeltaen

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

- toteutamme yhdessä 2 yön retken, joko vaeltaen, pyöräillen tai meloen
- harjoittelemme retkeilyn perustietoja sekä -taitoja sekä ennen retkeä että retken aikana

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Perustuu ryhmän yhteiseen arviointiin, itsearviointiin sekä opettajan suorittamaan arviointiin retken suunnittelu-, toteutus- että loppuvaiheessa. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tällä opintojaksolla opiskelija oppii luontoretkeilyn perustietoja sekä -taitoja (mm. jokamiehen oikeudet, ensiapu, retkivarustus, ruoanlaitto luonnossa, leiriytyminen, kartan ja kompassin käyttö) sekä oppii suunnittelemaan - osana pienryhmää - kahden yön retken joko vesillä, pyörillä tai vaeltaen. Toteutamme kahden yön retken.

Virkisty liikunnasta - sisäistä ja ulkoista hyvinvointia tavoittelemassa, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Paikallinen lisäys

- syvennetään erityisesti psyykkisen hyvinvoinnin tietoja ja taitoja
- tukea opiskelijan jaksamista
- lisätä opiskeluvireyttä

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- tutustumme itseemme monipuolisten rentoutusharjoitusten, hengitysharjoitusten sekä keskittymisharjoitusten kautta
- hyödynnämme taiteen eri keinoja sekä mahdollisesti eri ympäristöjä harjoituksissa
- rakennamme jokaiselle henkilökohtaista ideapankkia, josta ammentaa hyvinvointia sekä vireyttä arjen kiireen vastapainoksi

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan kykyyn avoimesti tutustua eri harjoitustekniikoiden avulla itseensä sekä motivoituneisuuteen. Opiskelija toteuttaa itsearviointia kehittymisestään sekä opettaja antaa palautetta edistymisestä. Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tällä opintojaksolla ensisijaisena tavoitteena ei ole hiki. Pienikin elämys voi olla mullistava elämys. Syvennetään erityisesti psyykkisen hyvinvoinnin tietoja ja taitoja. Keskitytään eri harjoitteiden avulla opiskelijan jaksamisen sekä opiskeluvireyden lisäämiseen. Tämä on erityisesti sinua varten, jos jännität erilaisia tilanteita tai koet koulutyön erityisen kuormittavaksi. Löydät tapoja valmentautua henkisesti koetilanteisiin.

Palloillen, 2 op (LI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Motoristen perusominaisuuksien monipuolinen haastaminen sekä eri palloja että mailoja hyödyntäen
- Tutustumme laajasti eri palloilulajeihin
- Sisällytämme kurssiin lajitutustumisia
- Energiaa ja onnistuneita pelihetkiä koulupäivään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tällä kurssilla opiskelijat saavat vaikuttaa kurssisisältöön.
- Kurssi on tarkoitettu kaiken tasoisille palloilijoille.
- Hyödynnetään koulumäen loistavat palloilumahdollisuudet sekä valitaan lisäksi muutama lajitutustumiskohde opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Kurssin suorittaminen edellyttää jatkuvaa aktiivista osallistumista tuntityöskentelyyn.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla pääset monipuolisesti pelaamaan sekä tuttuja että vieraampiakin pallopelejä. Opintojakson aikana hyödynnämme koulumäen loistavat palloilumahdollisuudet sekä toteutamme myös muutamia lajivierailuja, ryhmän toiveita kuunnellen. Näillä energisillä tunneilla tavoitellaan hyvää fiilistä onnistuneiden pelihetkien parissa. Opintojakso on tarkoitettu kaiken tasoisille palloilijoille. Jakso mahdollistaa myös oman lajiharjoittelun.

Vanhat tanssit, 2 op (LI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustua seuratanssien historiaan keskiajalta 1900-luvulle
- tutustua tanssietiketin mukaiseen tapakulttuuriin
- tarjoaa opiskelijalle ikimuistoisia elämyksiä merkityksellisten lukiovuosien aikana
- vaikuttaa positiivisesti ikäluokan yhteenkuuluvuuden kokemukseen
- tarjota oppimismahdollisuus suurtapahtuman organisoimisesta
- oppia tanssimaan monta pari- sekä kuviotanssia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi tarjoaa ikimuistoisen mahdollisuuden olla osa ikäluokan merkityksellistä traditiota. Yhteenkuuluvuuden tunne, ilo ja sosiaalisten taitojen kehittyminen ovat läsnä jokaisella tunnilla. Tällä kurssilla huomaat myös osaavasi järjestää suuren tapahtuman. Ja mikä tärkeintä, opit kuin varkain myös tanssimaan!

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista toimintaa sekä tanssitunneilla että Vanhojen tanssien -juhlan järjestämisessä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ilman tätä opintojaksoa, lukioaikasi jää laimeaksi muistoiltaan. Opintojakso tarjoaa ikimuistoisen mahdollisuuden olla osa ikäluokan merkityksellistä traditiota. Yhteenkuuluvuuden tunne, ilo ja sosiaalisten taitojen kehittyminen ovat läsnä jokaisella tunnilla. Tällä kurssilla huomaat myös osaavasi järjestää suuren tapahtuman läheisillesi. Ja mikä tärkeintä, opit kuin varkain myös tanssimaan! Osallistuminen tälle opintojaksolle ei vaadi tanssitaitoja. Opettajien tehtävä on opettaa sinut tanssimaan.

Valmennuksen perusteet, 2 op (LI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syvennetään fyysisen toimintakykyyn liittyviä tietoja ja taitoja
- tutustutaan fyysisen kunnon testaamiseen sekä suunnitelmalliseen harjoittelemiseen
- treenata yksin sekä ryhmässä asetetun tavoitteen suuntaisesti
- lisätä henkilökohtaista hyvinvointia systemaattisen harjoittelun avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- laktaattitestiin osallistuminen osana alkutestausta
- fyysisten ominaisuuksien harjoittelua yksin ja ryhmässä
- kehonhuollollisiin asioihin perehtymistä
- teknologian hyödyntämistä harjoittelun seurannassa sekä dokumentoinnissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Kurssin suorittaminen edellyttää osatehtävien suorittamista sekä aktiivista osallistumista kurssin ohjelmaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kiinnostaako sinua treenaaminen hyväkuntoiseksi tai jopa huippukuntoiseksi, mutta et ole ihan varma, miten tämä tulee tehdä? Oletko mahdollisesti jo urheilija, mutta toteutat annettua suunnitelmaa, mutta haluaisit ymmärtää valmennuksen perusteita itsekin? Tällä kurssilla perehdymme fyysisten ominaisuuksien valmennukseen teoriassa sekä käytännössä. Opintojakso alkaa Paavo Nurmi keskuksen (urheilulääketieteellinen klinikka) laktaattitesteillä, josta saat itsellesi henkilökohtaiset harjoitteluohjeet. Sen jälkeen kaikki on sinusta kiinni. Harjoittelemme yksin, pienryhmissä sekä koko porukalla kohti toukokuun Holmenkollstafettenia. Matkustamme siis Norjan Osloon osallistumaan maailman suurimpaan katujuoksuviestiin.

Get fit! - lihasvoimaa ja kehonhuoltoa, 2 op (LI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuttaa monipuolisesti treenaten erilaisiin lihasvoimaa ja kehon hyvinvointia lisääviin tekniikoihin
- madaltaa kynnystä osallistua vapaa-ajan ryhmätreenitunneille
- kiinnittää erityistä huomiota sekä treenaus- että kehonhuoltotekniikoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tällä kurssilla tulevat salitreenimuodot (esim. kuntosalityöskentely, spinning, aerobic) sekä kehonhuoltotekniikat (rentousharjoitukset, venyttely, hieronta) tutuksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Edellyttää aktiivista osallistumista tunneilla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tällä opintojaksolla tulevat salitreenimuodot (esim. kuntosalityöskentely, spinning, aerobic) sekä kehonhuoltotekniikat (rentousharjoitukset, venyttely, hieronta) tutuksi. Hyödynnämme koulumäen loistavia olosuhteita sekä tutustumme lähialueen treenikohdetarjontaan. Kuin varkain, huomaat kehosi kiinteytyvän ja olosi energisoituvan. Tämän jakson jälkeen ei tunnu enää vieraalta osallistua eri ryhmäliikuntatunteihin tai vierailla uudella salilla. Tule mukaan!

Laskettelua ja lautailua, 2 op (LI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tarjota oman taitotason mukaista lautailu- ja/tai lasketteluopetusta
- tarjota mahdollisuus monipuolisiin rinneharjoitteluolosuhteisiin viikonlopun ajan
- lisätä varmuutta ja onnistumisen elämyksiä lautailussa ja/tai laskettelussa
- lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä me-henkeä 'lilulaisten' joukossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- laskettelu- ja/tai lautailuopetusta
- ratalaskua
- vapaata laskua
- yhdessä viihtymistä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Edellyttää laskettelu- ja lautailumatkan ohjelmaan aktiivista osallistumista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso toteutetaan Ellivuoren rinnekeskuksessa, perjantaista sunnuntaihin kestävällä reissulla. Saat mahdollisuuden omatasoiseen opetukseen suksilla ja/tai laudalla, ratalaskuun, vaihtuviin rinteisiin vapaalaskien sekä olla osa LILU-henkeä. Tällä reissulla tutustut ihan uusiin tyyppeihin yhdessä viihtymisen kautta.

Golfia ja tennistä, 2 op (LI11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Oletko haaveillut golfin green cardista ja upeista kentistä tai haluatko saavuttaa tenniksessä taidot, joilla pelata lähikentillä kaverin kanssa? Opintojakso tutustuttaa sinut sekä tennikseen että golfiin perustekniikoiden kautta. Sinulla ei tarvitse olla aiempaa lajikokemusta, mutta motivaatiota lajien haltuunottoon kylläkin.

Minun tanssini - minun elämykseni, 2 op (LI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustua omaan liikkeeseen monipuolisten harjoitusten avulla
- tutustua eri tanssitekniikoihin
- tutustua liikeimprovisaatioon
- tutustua lähialueiden nykytanssitarjontaan
- mahdollisesti toteuttaa pienimuotoinen esitys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikeimprovisaatiota
- eri tanssitekniikoita
- kehonhallintaharjoituksia
- kehonhuoltoa
- katsojakokemuksen harjoittelua

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista kurssisisältöihin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustumme liikkeen ja musiikin avulla omaan liikkeeseen, joka on meissä. Se odottaa vain löytämistä. Osallistuminen ei edellytä aikaisempaa tanssin opiskelua. Riittää ennakkoluulottomuus sekä rohkeus kokeilla uutta. Tutustumme samalla lähialueen nykytanssitarjontaan.

LILU -selviytyjät, 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena tarjota opiskelijalle mahdollisuuksia omien psyykkisten, fyysisten että sosiaalisten kykyjen äärimmäiseen testaamiseen turvallisessa ympäristössä
- Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuus monipuolisten kokemusten kautta vahvistaa realista minäkuvaansa sekä uskoa omiin kykyihinsä
- Opiskelija oppii selviytymään vaikeista tilanteista löytämällä niihin ratkaisukeinoja sekä tätä kautta itseluottamus kasvaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla toteutetaan 4-6 erisisältöistä selviytymistä vaativaa tehtävää kolmen vuosittain vaihtuvan elementin (maa, vesi, ilma, tuli) parissa
- Yksittäisen tehtävän sisältö selviää kurssilaisille vain hieman ennen tehtävää
- Tällä kurssilla me-henki on välttämätöntä, koska vain sillä tavalla tehtävistä selviää - toisiamme tsempaten sekä auttaen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä. Kurssin läpipääsy edellyttää jokaisen tehtävän suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mihin uskalluksesi riittää? Haluatko testata sekä henkisen että fyysisen selviytymisesi rajoja turvallisessa ympäristössä? Haluatko saavuttaa endorfiinimyrskyn? Jos vastauksesi on kyllä, valmistaudu siinä samalla väsymykseen ja epätoivoon. Tällä opintojaksolla me-henki pitää saavuttaa, koska ilman sitä ei pärjää. Tehtävät liittyvät elementteihin maa – vesi – tuli –ilma ja tämä on kaikki, mitä saat etukäteistietona itsellesi. Otatko haasteen vastaan? Kurssista syntyy vähäisiä kustannuksia opiskelijalle.

7.19. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.*

*Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*

- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*

- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen:

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii vähitellen tunnistamaan vahvuutensa ja näin lisäämään itsetuntemustaan. Yhdessä muiden kanssa musisoidessaan opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojansa. Opiskelija huomaa myös sinnikkyyden merkityksen harjoittelussa. Opiskelija harjaantuu myös ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita. Opiskelija ymmärtää turvallisen ääniympäristön merkityksen ja musiikin positiiviset vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin.

Sisällöt ja työtavat esimerkiksi:

- eritasoiset soitto- ja laulutehtävät sekä monenlaiseen musiikkiin tutustuminen
- kuulonhuoltoon liittyvä informaatio
- musiikin merkityksien pohdinta
- keskittymisen ja harjoittelurutiinien vahvistaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen:

Opiskelija käyttää luovuutta ja mielikuvitusta musiikillisissa tehtävissä. Opiskelija oppii myös ymmärtämään musiikin vaikutuksen elämän eri osa-alueilla, kuten ongelmaratkaisussa ja voimavarana kestävämpiin elintapoihin. Opiskelija tietää, miten toimia eettisesti globaalissa media- ja teknologiamaailmassa sekä vastuullisena musiikin kuluttajana.

Sisällöt ja työtavat esimerkiksi:

- monipuoliset luovaan ilmaisuun sekä musiikillisten elementtien uudenlaiseen yhdistelemiseen rohkaisevat tehtävät
- tekijänoikeuskysymyksiin ja Teoston toimintaan tutustuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4–10. Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, sekä oppilaitoksen arvioinnin yhteisiä periaatteita.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

- erityisesti suomalaiseen musiikkikulttuuriin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikkiteollisuudella olevan myös yhteiskunnallisia, taloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia sekä alueellisesti että kansainvälisesti. Musiikki on jokaiselle merkityksellinen vuorovaikutuksen väline, kuten esimerkiksi uskonnollisissa seremonioissa, poliittisen vaikuttamisen välineenä tai yhteisöllisyyden luojana.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on tunteita sisältävää kommunikaatiota. Yhteismusisointi kehittää opiskelijan omaa muusikkoutta, ja musiikin luoma yhteishenki ja yhteenkuuluvuuden tunne lisäävät opiskelijoiden välistä sosiaalista kanssakäymistä ja positiivista yhteisöllisyyttä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään ja henkilökohtaista suhdettaan musiikkiin osana musiikillista maailmankuvaansa. Musiikilla on konkreettisia vaikutuksia mielialaan, tunteisiin ja motivaatioon. Opiskelija kokee musiikin kautta koetut tunteet palkitsevina ja merkityksellisinä kasvun, kehittymisen sekä emotionaalisen säätelyn tukina.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikissa käytetyt työskentelytavat kehittävät opiskelijan omaa keskittymiskykyä, pitkäjänteisyyttä ja tarkkaavaisuutta, ja opiskelija pystyy hyödyntämään niitä myös muissa opinnoissaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomessa esiintyviin musiikkikulttuureihin sekä paikalliseen musiikkitarjontaan osana eurooppalaista sekä globaalia musiikkimaailmaa ja oppii ymmärtämään niiden välisiä yhteyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikissa käytetyt työskentelytavat kehittävät opiskelijan omaa keskittymiskykyä, pitkäjänteisyyttä sekä tarkkaavaisuutta ja opiskelija pystyy hyödyntämään niitä myös muissa opinnoissaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4–10. Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, sekä oppilaitoksen arvioinnin yhteisiä periaatteita.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Paikallinen lisäys

- tutustutaan erilaisiin musiikkikulttuureihin sekä genreihin

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu uusien kappaleiden, tyylilajien ja äänimaailmoiden kautta aktiivisempaan ja monipuolisempaan musiikinkuunteluun, mikä lisää äänten erottelukykyä ja kielellisiä kykyjä ja vaikuttaa positiivisesti myös uuden oppimiseen ja opiskelijan omaan hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Musisointi ja musiikin kuunteleminen lisäävät opiskelijoiden välistä vahvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Opiskelijan musiikilliset taidot sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikilla on positiivisia vaikutuksia opiskelijan keskittymiskykyyn ja luoviin ongelmanratkaisutaitoihin. Varsinkin musiikin psykologiset tekijät saavat mielialan nousemaan ja vähentämään oppimisen kannalta haitallista stressiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, että musiikki on yhteinen kieli kulttuurista riippumatta. Sitä on kuunneltu, soitettu, laulettu ja tanssittu joka puolella maailmaa koko ihmiskunnan historian ajan

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4–10. Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, sekä oppilaitoksen arvioinnin yhteisiä periaatteita.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu uusien kappaleiden, tyylilajien ja äänimaailmoiden kautta aktiivisempaan ja monipuolisempaan musiikilliseen toimintaan, mikä lisää äänten erottelukykyä ja kielellisiä kykyjä ja vaikuttaa positiivisesti myös uuden oppimiseen ja opiskelijan omaan hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan musiikilliset taidot sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kommunikaatiota.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikilla on positiivisia vaikutuksia opiskelijan keskittymiskykyyn ja luoviin ongelmanratkaisutaitoihin. Musiikin opiskelu tarjoaa elämyksiä, kokemuksia, taitoja ja tietoa sekä tilaisuuksia mielikuvituksen käyttöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikin opiskelu syventää opiskelijan oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikkiteollisuudella olevan myös yhteiskunnallisia, taloudellisia ja työllistäviä vaikutuksia sekä alueellisesti että kansainvälisesti. Musiikki sen erilaisissa rooleissa on jokaiselle hyvin merkityksellinen vuorovaikutuksen väline, kuten esimerkiksi uskonnollisissa seremonioissa, poliittisen vaikuttamisen välineenä, ostoskäyttäytymisen muokkaajana tai yhteisöllisyyden luojana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4–10. Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisia arviointimenetelmiä, sekä oppilaitoksen arvioinnin yhteisiä periaatteita.

Yhteissoitto, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija kehittää osaamistaan jonkin tietyn instrumentin tai useamman instrumentin hallinnassa ja osaa hyödyntää taitojaan yhteismusisoinnissa. Hän ottaa vastuuta ryhmän jäsenenä ja oppii hahmottamaan sekä sitä myötä jalostamaan toimintaansa osana ryhmää.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi on tarkoitettu kaikille yhteissoitosta tai laulamisesta kiinnostuneille. Kurssilla harjoitellaan erityylisiä kappaleita kukin omia taitojaan hyödyntäen ja niitä kehittäen. Musisointi tapahtuu erilaisin kokoonpanoin. Opiskelijat voivat paneutua halutessaan yhteen tai useampaan instrumenttiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kokee musiikin kautta koetut tunteet palkitsevina ja merkityksellisinä kasvun, kehittymisen sekä emotionaalisen säätelyn tukina. Opiskelija tutustuu uusien kappaleiden, tyylilajien ja äänimaailmoiden kautta aktiivisempaan ja monipuolisempaan musiikinkuunteluun, mikä lisää äänten erottelukykyä ja kielellisiä kykyjä ja vaikuttaa positiivisesti myös uuden oppimiseen ja opiskelijan omaan hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi edistää opiskelijan ryhmässä toimimisen taitoja. Ryhmässä jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus kokea osallisuutta. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kommunikaatiota. Jokaisella opiskelijalla tulisi olla kykyä ja halua osallistua yhteiseen toimintaan

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu musiikin eri tyylilajien fuusioitumiseen ja globalisoitumiseen. Musiikin opiskelu syventää opiskelijan oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa osana lukion juhlia ja muita tapahtumia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamista arvioidaan viikottaisella suullisella palautteella. Arvioinnissa painotetaan tuntiaktiivisuutta, kehittymisen etenemistä omaan lähtötasoon nähden sekä ryhmässä toimimisen taitoja. Opiskelijat suorittavat myös vertaisarviointia. Kurssiarvosana hyväksytty - hylätty.

Yhteissoitto, jatkokurssi, 2 op (MU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että opiskelija kehittää osaamistaan jonkin tietyn instrumentin tai useamman instrumentin hallinnassa ja osaa hyödyntää taitojaan yhteismusisoinnissa. Hän oppii ottamaan vastuuta ryhmän jäsenenä ja oppii hahmottamaan sekä sen myötä jalostamaan toimintaansa osana ryhmää. Kurssilla edetään vaativampiin kappaleisiin, ryhmässä sovitaan harjoiteltavien kappaleiden lista. Kukin opiskelija hyödyntää ja kehittää omia taitojaan. Musisoidaan erilaisilla kokoonpanoilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi on tarkoitettu kaikille yhteissoitosta tai laulamisesta kiinnostuneille. Kurssilla harjoitellaan erityylisiä kappaleita kukin omia taitojaan hyödyntäen ja niitä kehittäen. Musisointi tapahtuu erilaisin kokoonpanoin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kokee musiikin kautta koetut tunteet palkitsevina ja merkityksellisinä kasvun, kehittymisen sekä emotionaalisen säätelyn tukina. Opiskelija tutustuu uusien kappaleiden, tyylilajien ja äänimaailmoiden kautta aktiivisempaan ja monipuolisempaan musiikinkuunteluun, mikä lisää äänten erottelukykyä ja kielellisiä kykyjä ja vaikuttaa positiivisesti myös uuden oppimiseen ja opiskelijan omaan hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi edistää opiskelijan ryhmässä toimimisen taitoja. Ryhmässä jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus kokea osallisuutta. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kommunikaatiota. Jokaisella opiskelijalla tulisi olla kykyä ja halua osallistua yhteiseen toimintaan

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikissa käytetyt työskentelytavat kehittävät opiskelijan omaa keskittymiskykyä, pitkäjänteisyyttä ja tarkkavaisuutta ja opiskelija pystyy hyödyntämään niitä myös muissa opinnoissaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu musiikin eri tyylilajien fuusioitumiseen ja globalisoitumiseen. Musiikin opiskelu syventää opiskelijan oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa osana lukion juhlia ja muita tapahtumia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssin arvioinnissa painotetaan jatkuvaa näyttöä. Arviointi annetaan suullisena palautteena kunkin harjoiteltavan kappaleen aikana ja sen päättyessä. Huomio kiinnitetään opiskelijan lähtötason mukaiseen kehittymiseen. Opiskelijat tekevät myös vertaisarviointia. Kurssiarvostelu: hyväksytty - hylätty.

Kitarakurssi, 2 op (MU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on harjoiteltavien kappaleiden mahdollisimman hyvä sujuvuus. Opiskelija osaa tulkita sointumerkkejä ja tabulatuurikirjoitusta. Hän oppii säestämään kappaleita sekä soittamaan sooloja ja melodioita oma lähtötasonsa huomioiden

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laatii yhdessä opettajan kanssa erityylisten harjoiteltavien kappaleiden listan. Kurssilla tutustutaan kitaran käyttöön sekä säestys- että melodiasoittimena.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle. Opiskelijalla on mahdollisuus kehittää myönteistä minäkuvaa ja tervettä itsetuntoa ja kykyä tunnistaa omia musiikillisia vahvuuksiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opettajan suullinen palaute jokaisen opeteltavan kappaleen harjoittelun aikana sekä suorituksen loppuvaiheessa. Käydään yhdessä läpi onnistuneet sekä mahdolliset lisäharjoittelua vaativat asiat. Vertaisarviointia pareittain ja koko ryhmän kesken. Kurssiarvosana hyväksytty - hylätty.

Laulukurssi, 2 op (MU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänen hallintaansa ääniharjoitusten sekä erityylisten laulujen avulla. Hän oppii käyttämään ääntään sekä melodia- että stemmalaulussa, ja hän perehtyy

  mikrofonin käyttämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Laulukurssilla lauletaan erityylisiä kappaleita, laulut sovitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Harjoitellaan yhtye- sekä soololaulamista akustisesti ja mikrofonin kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle. Opiskelija kokee musiikin kautta koetut tunteet palkitsevina ja merkityksellisinä kasvun, kehittymisen sekä emotionaalisen säätelyn tukina. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan musiikilliset taidot sekä luovan ja kriittisen ajattelun taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Olennaista toimintakulttuurin kehittymiselle on avoin, rakentava ja jokaisen hyvinvointia edistävä vuorovaikutus.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, että musiikki on yhteinen kieli kulttuurista riippumatta. Musiikin opiskelu syventää opiskelijan oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Taideaineena musiikki luo koulun kulttuuritoimintaa osana lukion juhlia ja muita tapahtumia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioinnissa painotetaan jatkuvaa näyttöä. Äänen käytön kehittymistä arvioidaan suullisella palauteella opettaja - opiskelija akselilla sekä opiskelijoiden keskinäisellä vertaisarvioinnilla. Kurssiarvostelu hyväksytty - hylätty.

Musavideo - videomusaa, 4 op (MUKU42)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Let me Hack It! - luovan teknologian kurssi, 4 op (KUMU41)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.20. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista

todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7)

Opintojakson moduulit

- Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7), Valinnainen

Tavoitteet

Tanssin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa*
- *kehittää tanssillisen tehtävän myötä tanssillista osaamistaan edelleen*
- *kuvaa kirjallisesti tanssin opiskelupolkuaan ja tanssillista kehitystään.*

Keskeiset sisällöt

Tanssin lukiodiplomi

- *tanssillisena tehtävänä soolo- tai ryhmäteos, jonka opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian*
- *tanssilliseen tehtävään liittyvä kirjallinen työ*
- *tanssin lukiodiplomiin sisältyvä tutkielma*

7.21. Kansainvälisyyskasvatus (KVK)

Opintojaksot

Kansainvälinen yhteistyö 1, 2 op (KVK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen hanketyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteistyötä yhden tai useamman ulkomaisen partnerikoulun kanssa. Yhteistyön aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteistyön aikana tutustutaan partnerikoulujen ja niiden maiden kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyön aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Kansainvälinen yhteistyö 2, 2 op (KVK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen yhteistyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yhteistyötä yhden tai useamman ulkomaisen partnerikoulun kanssa. Yhteistyön aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteistyön aikana tutustutaan partnerikoulujen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyön aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Kansainvälinen hanketyöskentely 1, 2 op (KVK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen hanketyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hankemuotoista yhteistyötä yhden tai useamman partnerikoulun kanssa. Hankkeen aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hankkeen aikana tutustutaan partnerikoulujen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hankkeen aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Kansainvälinen hanketyöskentely 2, 2 op (KVK04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen hanketyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hankemuotoista yhteistyötä yhden tai useamman partnerikoulun kanssa. Hankkeen aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hankkeen aikana tutustutaan partnerikoulujen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hankkeen aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Opiskelijavaihto 1, 4 op (KVK054)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia toimimiseen kansainvälisessä ympäristössä ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opiskelijan tiimityö- ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijavaihto ulkomaisen yritys- tai oppilaitospartnerin kanssa.
- Vaihdon kieli- ja kulttuurivalmennus.
- Kommunikaatio vaihto-organisaation kanssa ennen ja jälkeen vaihdon.
- Kommunikaatio omaan oppilaitokseen vaihdon aikana.
- Vaihdon sisällöt vaihtelevat, ne sovitaan erikseen jokaisen osallistujan kanssa.
- Vaihdon raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vaihdon aikana tutustutaan partnerikoulun ja kohdemaan kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihdon aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Opiskelijavaihto 2, 6 op (KVK056)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia toimimiseen kansainvälisessä ympäristössä ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opiskelijan tiimityö- ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijavaihto ulkomaisen yritys- tai oppilaitospartnerin kanssa.
- Vaihdon kieli- ja kulttuurivalmennus.
- Kommunikaatio vaihto-organisaation kanssa ennen ja jälkeen vaihdon.
- Kommunikaatio omaan oppilaitokseen vaihdon aikana.
- Vaihdon sisällöt vaihtelevat, ne sovitaan erikseen jokaisen osallistujan kanssa.
- Vaihdon raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vaihdon aikana tutustutaan partnerikoulun ja kohdemaan kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihdon aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Opiskelijavaihto 3, 8 op (KVK058)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia toimimiseen kansainvälisessä ympäristössä ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opiskelijan tiimityö- ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijavaihto ulkomaisen yritys- tai oppilaitospartnerin kanssa.
- Vaihdon kieli- ja kulttuurivalmennus.
- Kommunikaatio vaihto-organisaation kanssa ennen ja jälkeen vaihdon.
- Kommunikaatio omaan oppilaitokseen vaihdon aikana.
- Vaihdon sisällöt vaihtelevat, ne sovitaan erikseen jokaisen osallistujan kanssa.
- Vaihdon raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vaihdon aikana tutustutaan partnerikoulun ja kohdemaan kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihdon aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

7.22. Ohjelmointi (OHJ)

Opintojaksot

Ohjelmoinnin perusteet 1, 2 op (OHJ1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- yhden ohjelmointikielen perusteiden omaksuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmointikielen tietotyypit
- Ohjelmointikielen ohjausrakenteet
- Ohjelmointikielen toistorakenteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikana osoitettuun osaamiseen sekä arvioitaviin näyttöihin.

Numeroarviointi 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opitaan jonkin yleisesti käytetyn ohjelmointikielen esimerkiksi Python- tai Java-kielen perusteet (tietotyypit, ohjaus- ja toistorakenteet). Opintojaksolla on mahdollista edetä omassa tahdissa.

Ohjelmoinnin perusteet 2, 2 op (OHJ2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu olio-ohjelmointiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Olio-ohjelmointi ja ohjelmointitaitojen harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä (S). Suoritusmerkinnän edellytyksenä on opintojakson aikana osoitettu osaaminen, aktiivinen osallistuminen opetukseen sekä mahdolliset arvioitavat näytöt.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija jatkaa ohjelmointitaitojen harjoittelua. Tavoitteena on tutustua olio-ohjelmointiin. Jokainen opiskelija etenee itsenäisesti oman taitotasonsa mukaisesti.

7.23. Liikunnan ohjaus (LOH)

Opintojaksot

Liikunnanohjauksen perusteet, 2 op (LOH01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjaannuttaa opiskelijaa ryhmäohjaustilanteiden hallintaan
- valmentaa sekä liikunta- että opetusalan jatko-opintoihin

- tarjota käytännön kokemuksia hyvin erilaisten ryhmien ohjauksista
- tarjota mahdollisuuksia työllistymiseen jo lukioaikana
- vastuunottamista Liedon lukion kouluarjen hyvinvoinnista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikunnanohjauksen perusteet sekä teoriassa että käytännössä
- henkilökohtaisen materiaalipankin rakentaminen
- erilaisten ryhmien liikuntahetkien seuraamista
- erilaisten ryhmien liikuntahetkien ohjaamista
- ammatinvalinnan ohjausta
- Liedon lukion hyvinvoinnin vuosikellon suunnittelua ja toteutusta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana vuorovaikutustaitojen paranemisen lisäksi kiinnitetään huomiota niihin tekijöihin, jotka vaikuttavat vuorovaikutustilanteiden syntymiseen. Ohjaajalla on keskeinen rooli ryhmähengen mahdollistamisessa. Opintojakson opiskelijat kantavat osavastuuta myös Liedon lukion yhteisöllisistä tapahtumista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisällöt kehittävät osallistujien hyvinvointiosaamista kokonaisvaltaisesti. Opintojakso pyrkii tekemään osallistujista tulevaisuuden hyvinvointiosaajia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarviointi. Arviointia tapahtuu myös ohjaustilanteiden yhteydessä käytävin suullisin palautekeskusteluin. Vertaisarviointia toteutetaan koko opintojakson ajan. Opintojakson opettaja käy säännöllisin väliajoin pienryhmäkeskusteluja onnistumisista sekä epäonnistumisista, joiden palautteen kautta omaa oppimista voi kehittää.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suunnitteletko tulevaisuudessa toimivasi esim. opetusalalla, liikunta-alalla tai muuten vain tarvitset ohjaustaitoja harrastustesi parissa? Nyt sinulla on mahdollisuus yhdistää alan koulutusta lukiokoulutukseesi. Teemme yhteistyötä Lieto-opiston, lietolaisten urheiluseurojen sekä kunnan eri sektorien (mm. koulut, liikunta- ja terveystoimi) kanssa. Opintojaksolla perehdytään liikunnanohjauksen perusteisiin sekä teorian että käytännön harjoitteiden kautta. Pääset tutustumaan liikunnanohjaukseen hyvin erilaisissa ryhmissä. Opintojakson aikana pääset toteuttamaan Liedon lukion hyvinvoinnin vuosikelloa.

7.24. Tutortoiminta (TUT)

Oppiaineen tehtävä

Tutortoiminnan tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus aktiiviseen kansalaisuuteen. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijan toimijuutta ja kannustaa kohti sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoitteet

Tutorit ovat aktiivisesti mukana yhdeksäsluokkalaisille ja heidän huoltajilleen järjestettävissä tempauksissa ja lukiomme esittelytilaisuuksissa. He tuottavat myös materiaalia tähän toimintaan. Opintokokonaisuus opettaa yhteistyötaitoja ja vastuunkantamista. Lisäksi se antaa valmiuksia ryhmän ohjaamiseen ja sosiaalisten taitojen kehittämiseen.

Osaamisen arviointi

Opintokokonaisuuden aikana opiskelija arvioi omaa ja toisten työtä vertais- ja itsearvioinnin avulla. Arviointi on kokonaisvaltaista, jatkuvaa ja vuorovaikutuksessa ohjaavien tahojen kanssa tapahtuvaa toimintaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja käyttää niitä toimiessaan aktiivisesti nuorempia opiskelijoita ohjatessaan. Tämän toiminnan pohjalta opiskelija rakentaa omaa identiteettiään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintokokonaisuuden tavoitteena on vuorovaikutustaitojen kehittäminen erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa lisäten opiskelijan yhteistyökykyä ja sosiaalisia valmiuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu etsimään ja yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla. Hän oppii myös tarkastelemaan tietoa lähdekriittisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee vaikuttamisen keinoja kestävän ja oikeudenmukaisen toiminnan hyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintokokonaisuuden toteuttamisessa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteita kuten esimerkiksi digitaalisten materiaalien hyödyntämistä toiminnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää eettisen toiminnan merkityksen ja oman roolinsa osana kulttuurista moninaisuutta.

Opintojaksot

Tutortoiminnan perusteet, 2 op (TUT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutortoiminnan tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus aktiiviseen kansalaisuuteen. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijan toimijuutta ja kannustaa kohti sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutorit ovat aktiivisesti mukana yhdeksäsluokkalaisille ja heidän huoltajilleen järjestettävissä tempauksissa ja lukiomme esittelytilaisuuksissa. He tuottavat myös materiaalia tähän toimintaan. Opintokokonaisuus opettaa yhteistyötaitoja ja vastuunkantamista. Lisäksi se antaa valmiuksia ryhmän ohjaamiseen ja sosiaalisten taitojen kehittämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintokokonaisuuden tavoitteena on vuorovaikutustaitojen kehittäminen erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa lisäten opiskelijan yhteistyökykyä ja sosiaalisia valmiuksia

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja käyttää niitä toimiessaan aktiivisesti nuorempia opiskelijoita ohjatessaan. Tämän toiminnan pohjalta opiskelija rakentaa omaa identiteettiään

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu etsimään ja yhdistelemään tietoa uusilla tavoilla. Hän oppii myös tarkastelemaan tietoa lähdekriittisesti.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjoittelee vaikuttamisen keinoja kestävän ja oikeudenmukaisen toiminnan hyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintokokonaisuuden toteuttamisessa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteita kuten esimerkiksi digitaalisten materiaalien hyödyntämistä toiminnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää eettisen toiminnan merkityksen ja oman roolinsa osana kulttuurista moninaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintokokonaisuuden aikana opiskelija arvioi omaa ja toisten työtä vertais- ja itsearvioinnin avulla. Arviointi on kokonaisvaltaista, jatkuvaa ja vuorovaikutuksessa ohjaavien tahojen kanssa tapahtuvaa toimintaa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.25. Kansainvälisyysopinnot (KV-linja) (KVO)

Opintojaksot

Johdatus kansainvälisyysopintoihin, 2 op (YKA1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyyslinjan opintoihin ja sisältöihin perehtyminen
- Ryhmätyö-, ajankäyttö- ja projektinhallintakeinojen kehittäminen
- Käytännön kansainvälisyystyöhön tutustuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman henkilökohtaisen kansainvälisyyslinjan opintosuunnitelman laatiminen
- Kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden käsitteisiin perehtyminen
- Linjalaisten yhteisen projektityön pohjustaminen
- Kansainvälisiä vierailuja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan monipuolisesti vieraisiin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista opintojakson aikana.

Kansainvälisyyslinjan projektityö, 2 op (YKA2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ryhmätyö-, ajankäyttö- ja projektinhallintataitojen kehittyminen
- Kielitaidon ja kulttuuritietouden laajentaminen
- Kulttuurienvälisen viestinnän harjoitteleminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Linjalaisten yhteisen projektityön suunnittelu ja toteutus 2. opintovuoden aikana.
- Kansainvälisessä ympäristössä toimiminen
- Syvempi tutustuminen tiettyyn kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelijan valinnan mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan yhteen tai useampaan vieraaseen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kulttuurienvälistä viestintää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista opintojakson aikana.

Ajankohtaiset kansainväliset kriisit, 2 op (YVA1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on saada opiskelija seuraamaan tiedotusvälineiden ajankohtaista maailman tapahtumia ja erityisesti kriisejä koskevaa uutisointia, lisätä sen avulla hänen kiinnostustaan ympäräivästä maailmasta ja syventää hänen ajankohtaista maailmantilannetta koskevaa tietoainestaan.
- Yksilöllisiä, aktiivisia työtapoja korostamalla lisätään opiskelijan kykyä hankkia ja valikoida kriittisesti tietoa ja tuottaa itse tietoa kirjallisessa ja suullisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö muodostuu kurssiajankohtana tiedotusvälineissä esillä olevista ajankohtaisista kansainvälisistä kriiseistä, jotka voivat olla luonteeltaan esimerkiksi poliittisia, taloudellisia, etnisiä tai uskonnollisia.
- Opintojaksolla käsiteltäviä yksittäisiä aihealueita ei voida siis etukäteen tarkasti määritellä, vaan ne vaihtelevat opintojakson järjestämisen ajankohdan mukaan. Opintojakson kulloisenkin sisällön päättävät opettaja ja opiskelijat yhdessä.
- Opintojakso pitää sisällään sekä normaalia tuntiopetusta että itsenäisen opiskelun jaksoon liityvää kirjallisten töiden tekemistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ajankohtaisten kansainvälisten kriisien tarkastelu syventää opiskelijan tietämystä yhteiskunnallisesta kehityksestä muualla maailmassa ja antaa siten aineksia ymmärtää paremmin myös tämän päivän suomalaista yhteiskuntaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijoiden opintojaksoon liittyvien kirjallisten töiden ohjaus ja yhteinen tarkastelu koko ryhmän kanssa edistää opiskelijoiden ryhmässä toimimista ja siten heidän vuoravaikutusosaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ajankohtaisten globaalien kriisien tarkastelu antaa opiskelijalle aineksia ymmärtää paremmin oman aikansa maailman ongelmia, jotka ovat usein sidoksissa tarkastateltavan alueen kulttuurikehityksen. Tämä työ edistää tällä tavoin myös hänen globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosteluna (4 - 10). Arvioinnin pohjana ovat opiskelijan tuntiaktiivisuus, oma kirjallinen työ ja mahdollinen toisen opiskelijan kirjallisen työn opponointi.

Danzig/Gdansk - kaupunki Itämeren rannalla, 2 op (YVA3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tarkastella entisen saksalaisen Danzigin ja nykyisen Puolan tärkeimmän rannikkokaupungin Gdanskin historiaa osana 1900-luvun kansainvälisen politiikan suuria myllerlyksiä.
- Kirjallisten töiden avulla lisätään opiskelijan kykyä hankkia ja valikoida kriitiisesti tietoa

  sekä tuottaa itse tietoa kirjallisessa ja suullisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso käsittelee sitä, miten mm. 1900-luvun maailmansodat ja kylmän sodan eri vaiheet näkyivät tämä yhden Itämeren alueen tärkeimmän satama- ja telakkakaupungin historiassa ja sen asukkaiden elämässä. Opintojakson sisältö ja kaupungin historia liittyvät siis kiinteästi 1900-luvun kansainvälisen politiikan suuriin murroksiin.
- Opintojaksoon sisältyy mahdollisuuksien mukaan Gdanskiin tehtävä opintovierailu, jonka aikana tutustutaan kaupungin ja sen lähiympäristön tärkeimpiin 1900-luvun kansainvälisen politiikan kehitykseen liittyneisiin nähtävyyksiin.
- Opiskeluun sisältyy normaalin tuntiopetuksen ohella tutkielman tekeminen jostakin teemaan liittyvästä aiheesta ja sen esittäminen muulle ryhmälle opintojakson aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Gdanskin kaupungin ja koko puolalaisen yhteiskunnan 1900-luvun kehityksen eri vaiheisiin tutustuminen antaa opiskelijalle aineksia vertailla eri maiden yhteiskuntien kehityslinjojen eroja ja yhtäläisyyksiä keskenään, ja täten se myös osaltaan edistää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon mahdollisesti liittyvä ryhmänä toteutettava tutustumismatka Gdanskiin ja vierailut kaupungin eri nähtävyyksissä edistävät osaltaan opiskelijan ryhmässä toimimisen taitoja ja hänen vuorovaikutusosaamistaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana käsiteltävät Puolan, Euroopan ja koko maailman historiaan vaikuttaneet tapahtumat syventävät opiskelijan omaa tämän aihealueen tuntemusta ja edistävät siten hänen globaali- ja kulttuuriosaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosteluna (4 - 10). Arviointi perustuu opiskelijan jatkuvaan näyttöön eli tuntiaktiivisuuteen, kurssilla tehtyihin kirjallisiin töihin ja esitelmiin sekä osallistumiseen mahdolliselle opintomatkalle Puolaan.

Erilaisten kulttuurien sosiaalipsykologinen tarkastelu, 2 op (YVA4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyys omassa arjessa
- Kansainvälisyyteen liittyvän käsitteistön tarkentaminen
- Sosiaalipsykologisen tutkimustiedon antia ja merkitystä kansainvälisyyden näkökulmasta
- Lisätä tietämystä ja erilaisuuden ymmärtämistä
- Harjaantuminen sosiaalipsykologiseen tutkimiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käytännön kansainvälisyyttä myös omassa elinpiirissä ja arjessa
- Sosiaalinen kognitio, ryhmät ja ryhmädynamiikka, kasvaminen kulttuurin jäseneksi, kieli ja sanaton viestintä kulttuureissa, erilaiset sosiaalisen maailman hahmotustavat ja ennakkoluulot monikulttuurisissa yhteiskunnissa.
- Opiskelutavassa vuorottelevat yhteiset opintojaksot ja pienryhmätyöt esityksineen.
- Pienimuotoinen kenttätutkimus, vierailuja ja vieraita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssin painotus on siinä, että opiskelija hallitsee sosiaalipsykologista ainesta, ja hän osaa nähdä sen yhteydet käytäntöön eri kulttuureissa. Tieto tuo varmuutta myös kansainväliseen vuorovaikutukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijan oma oppimisraportti sekä opettajan arviointi yhdessä muodostavat arvosanan kokonaisuuden. Numeroarvostelu.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin painotus on siinä, että opiskelija hallitsee sosiaalipsykologista ainesta, ja hän osaa nähdä sen yhteydet käytäntöön eri kulttuureissa. Tieto tuo varmuutta myös kansainväliseen vuorovaikutukseen. Käsitteistön merkityssisältöjen opiskelu selkeyttää opiskelua ja opiskelijoiden toimintaa vastaisuudessa.

International organizations and cooperation, 2 op (YVA5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan kansainvälisen tason toimijoihin
- pohditaan monikulttuurisessa ympäristössä työskentelyä
- perehdytään erilaisiin kansainvälisen yhteistyön muotoihin
- syvennetään ryhmätyö- ja esiintymistaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälisen yhteistyön keskeiset käsitteet ja toimintatavat (mm. kansalaisjärjestöt ja hallitusten väliset järjestöt)
- tutustutaan diplomatiaan ja muihin vaikuttamisen keinoihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan kansainvälisiin organisaatioihin ja kansainvälisen yhteistyön eri muotoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksolla tehdään kirjallisia ja suullisia harjoitustöitä, joita arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Numeroarviointi 4-10.

International voluntary work, 2 op (YVA6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on lisätä opiskelijan itsetuntemusta ja vahvistaa hänen kielellisiä ja viestinnällisiä valmiuksiaan yhteiskunnallisena toimijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vapaaehtoistyö voidaan sopia yhteistyössä ulkomaisen koulun kanssa tarkoituksena tutustua molempien koulujen vapaaehtoistyön mahdollisuuksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija toimii vuorovaikutuksessa ympäristössä, joka vaatii kielellisiä ja sosiaalisia vuorovaikutustaitoja sekä rakentavaa yhteistyötä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää tekevänsä vapaaehtoistyötä yhteisön, ympäristön ja kestävien toimintatapojen hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijalla on valmius toimia kansainvälisesti huomioiden globaalin ja kulttuurisen moninaisuuden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä opiskelijan ja mukana olevien tahojen vertaisarviointiin. Arvioinnissa korostuu kielitaidon ja kulttuurin merkitys sekä niiden eroavaisuuksien huomioon ottaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tekee omatoimisesti ja vastuuntuntoisesti vapaaehtoistyötä ulkomailla esim. vanhusten, lasten tai ympäristön hyväksi ottaen huomioon paikallisen kulttuurin.

Kansainvälinen hanketyöskentely 1, 2 op (YVA7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen hanketyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hankemuotoista yhteistyötä yhden tai useamman partnerikoulun kanssa. Hankkeen aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hankkeen aikana tutustutaan partnerikoulujen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hankkeen aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina. Summatiiviseen arviointiin vaikuttavat opiskelijan työskentely opintojakson aikana sekä sen alussa määritellyt arvioitavat tehtävät.

Numeroarviointi 4-10.

Kansainvälinen hanketyöskentely 2, 2 op (YVA8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen hanketyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hankemuotoista yhteistyötä yhden tai useamman partnerikoulun kanssa. Hankkeen aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hankkeen aikana tutustutaan partnerikoulujen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hankkeen aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina. Summatiiviseen arviointiin vaikuttavat opiskelijan työskentely opintojakson aikana sekä sen alussa määritellyt arvioitavat tehtävät.

Numeroarviointi 4-10.

Kansainvälinen hanketyöskentely 3, 2 op (YVA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia kansainväliseen yhteistyöhön ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opitaan kansainvälisen hanketyön perusteet suunnittelusta toteutukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hankemuotoista yhteistyötä yhden tai useamman partnerikoulun kanssa. Hankkeen aihe vaihtelee vuosittain.
- Yhteistyö voi sisältää vastavuoroiset vierailut partnereiden kanssa tai tapahtua osittain tai kokonaan verkossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hankkeen aikana tutustutaan partnerikoulujen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hankkeen aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina. Summatiiviseen arviointiin vaikuttavat opiskelijan työskentely opintojakson aikana sekä sen alussa määritellyt arvioitavat tehtävät.

Numeroarvostelu 4-10.

Yhteistyössä ystävyyskoulujen kanssa, 2 op (YVA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa omaa kielitaitoaan ja minäkuvaansa kansainvälisenä toimijana ja oman maansa sekä koulunsa edustajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kohdemaassa paikalliseen kulttuuriin, pääsee lähelle majoittavan perheen arkea ja osallistuu koulutyöhön.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tunnistaa kulttuuriin kuuluvia erityispiirteitä ja moninaisuutta.

Opiskelija vahvistaa globaalia osaamistaan tutustuessaan toisen maan kulttuuriin ja ihmisiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa painotetaan itse- ja vertaisarviointia. Opintojakson lopuksi tehdään arviointiyhteenveto tavoitteiden toteutumisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija osallistuu ryhmässä opintojakson sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Isäntäperheeseen tutustuminen sekä ystävyyskouluopiskelijan vastaanottaminen ja majoittaminen ovat tärkeä osa yhteistyötä. Ohjelman suunnittelussa otetaan huomioon paikalliset kulttuurikohteet, historiallinen painotus ja yritysvierailut. Yhteisen ohjelman suunnitteluun tarvitaan tiivistä yhteistyötä vastaanottavan koulun ja majoittavien perheiden välillä.

Kansainvälinen yritysyhteistyö, 2 op (YVA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskeilja tutustuu yksityisen sektorin tarjoamaan työhön paikallisen ja ulkomaisen yrityksen yhteistyönä tai ulkomaisten yrityskontaktien kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija suorittaa sovitun kestoisen työharjoittelu- ja tutustumisjakson valitsemassaan yrityksessä ulkomailla ja/tai kotimaassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla kehitetään opiskelijan työelämäosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itsearviointina. Summatiiviseen arviointiin vaikuttavat opiskelijan työskentely opintojakson aikana sekä sen alussa määritellyt arvioitavat tehtävät. Arviointi tehdään yhteistyössä vastaanottavan organisaation kanssa.

Numeroarviointi 4-10.

Kulttuuri-identiteetin rakentuminen, 2 op (YVA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Identiteettikäsitteen laaja-alainen ymmärtäminen
- Perehdytään sekä yksilö- että sosiaalipsykologiseen tutkimukseen ja tietouteen kulttuuri-identiteetin näkökulmasta
- Oman ja muiden kulttuurien ymmärtäminen ja kunnioittaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Minuuden syntyminen, identiteetin kehittyminen ja kulttuuri-identiteetin merkitys yksilön ja yhteisön näkökulmasta
- Sosiaalisen ja kulttuurisen identiteetin syntyminen ja synnyttäminen
- Erilaisuuden ymmärtäminen ja siihen oppiminen
- Kulttuurien kohtaamisen haaste ja merkitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla pohditaan identiteetin vaikutusta sekä yksilöiden että kulttuurien kohtaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu 4-10. Opiskelijan oma oppimisraportti sekä opettajan arviointi yhdessä muodostavat kurssiarvioinnin kokonaisuuden.

Opiskelijavaihto 1, 4 op (YVA134)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia toimimiseen kansainvälisessä ympäristössä ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opiskelijan tiimityö- ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijavaihto ulkomaisen yritys- tai oppilaitospartnerin kanssa.
- Vaihdon kieli- ja kulttuurivalmennus.
- Kommunikaatio vaihto-organisaation kanssa ennen ja jälkeen vaihdon.
- Kommunikaatio omaan oppilaitokseen vaihdon aikana.
- Vaihdon sisällöt vaihtelevat, ne sovitaan erikseen jokaisen osallistujan kanssa.
- Vaihdon raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vaihdon aikana tutustutaan partnerikoulun ja kohdemaan kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihdon aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Opiskelijavaihto 2, 6 op (YVA136)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia toimimiseen kansainvälisessä ympäristössä ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opiskelijan tiimityö- ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijavaihto ulkomaisen yritys- tai oppilaitospartnerin kanssa.
- Vaihdon kieli- ja kulttuurivalmennus.
- Kommunikaatio vaihto-organisaation kanssa ennen ja jälkeen vaihdon.
- Kommunikaatio omaan oppilaitokseen vaihdon aikana.
- Vaihdon sisällöt vaihtelevat, ne sovitaan erikseen jokaisen osallistujan kanssa.
- Vaihdon raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vaihdon aikana tutustutaan partnerikoulun ja kohdemaan kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihdon aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Opiskelijavaihto 3, 8 op (YVA138)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa uusia näkökulmia toimimiseen kansainvälisessä ympäristössä ja oman persoonallisuutensa kehittämiseen.
- Vahvistetaan opiskelijan käytännön kielitaitoa.
- Kehitetään opiskelijan sosiaalista kykyä toimia vaihtelevassa ja monikulttuurisessa ympäristössä.
- Opiskelijan tiimityö- ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijavaihto ulkomaisen yritys- tai oppilaitospartnerin kanssa.
- Vaihdon kieli- ja kulttuurivalmennus.
- Kommunikaatio vaihto-organisaation kanssa ennen ja jälkeen vaihdon.
- Kommunikaatio omaan oppilaitokseen vaihdon aikana.
- Vaihdon sisällöt vaihtelevat, ne sovitaan erikseen jokaisen osallistujan kanssa.
- Vaihdon raportointi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vaihdon aikana tutustutaan partnerikoulun ja kohdemaan kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vaihdon aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina sekä palautekeskusteluissa opettajan/opettajien kanssa.

Academic and Business English, 2 op (KKU1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan akateemiseen ja liike-elämän englantiin.
- Vahvistetaan englannin kielen taitoa kaikilla kielen osa-alueilla (lukeminen, kirjoittaminen, kuunteleminen, puhuminen)
- Pohditaan monikulttuurisen ympäristön vaikutusta viestintään.
- Syvennetään esiintymis- ja ryhmätyötaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennetään akateemisen ja liike-elämän englannin sanaston hallintaa.
- Harjoitellaan erilaisten lajityypillisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa.
- Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan autenttista materiaalia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla työskennellään ryhmissä ja harjoitellaan yhdessä oppimisen taitoja. Vuorovaikutus on monipuolista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan globaaliin akateemisen ja liike-elämän englantiin ja niiden eri osa-alueihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Numeroarviointi.

Kulttuurimatka, 2 op (KKU2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu matkakohteen kulttuuriin ja ymmärtää sen historiaa ja kehitystä osana omaa yhteiskuntaansa.
- Opiskelija kehittää käytännön kielitaitoaan.
- Opiskelija saa uusia näkökulmia omaan kulttuuriinsa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ennakkotehtävät, joiden avulla tutustutaan matkakohteeseen ja suunnitellaan ohjelma.
- Tutustumiskäynnit ja vierailut matkan aikana (esim. teatteri, konsertti, museot) sekä niihin liittyvät tehtävät.
- Matkan sisältö suunnitellaan ja toteutetaan ja ajankohtaisten kulttuuritapahtumien mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan matkakohteen kulttuuriin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan kulttuurien välistä viestintää ja vierailla kielillä kommunikointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivista arviointia tehdään opintojakson aikana itse- ja/tai vertaisarviointina. Summatiiviseen arviointiin vaikuttavat opiskelijan työskentely opintojakson aikana sekä sen alussa määritellyt arvioitavat tehtävät.

Numeroarviointi 4-10.

Maailmankirjallisuus, 2 op (KKU3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu mahdollisimman monipuolisesti länsimaiden ulkopuoliseen kirjallisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on ryhmän kiinnostuksen mukaan esim. luennointia, yksin tai ryhmässä työskentelyä sekä keskustelua. Kirjallisuuteen tutustutaan erityisesti katkelmien avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti eri maiden kulttuuriin kirjallisuuden avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kirjoitetaan myös itse luetun perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi (4-10). Arvosanan saadakseen opiskelijan on tehtävä ne opintojaksoon kuuluvat harjoitukset ja suoritukset, jotka opettaja opintojakson alkaessa opintojaksoon kuuluviksi esittelee.

Svenska på stan, 2 op (KKU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti suomenruotsalaiseen kulttuuriin ja arkeen Turun alueella.
- Opintojaksolla päästään käyttämään ruotsin kieltä aidoissa kielenkäyttötilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kohdataan ja käytetään ruotsin kieltä autenttisissa kielenkäyttötilanteissa.
- Opetus viedään luokkahuoneen ulkopuolelle.
- Opiskelija saa tietämystä ruotsinkielisistä opiskelumahdollisuuksista ja ruotsin kielen hyödyistä lukio-opintojen jälkeen.
- Tehdään mm. vierailuja kirjastoon, teatteriin (ÅST), yliopistoon (ÅA) ja tehdään niihin liittyviä tehtäviä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson tehtävät ovat pääsääntöisesti yksin tai pareittain tehtäviä suullisia harjoituksia oikeissa kielenkäyttötilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla haetaan kokemuksia oikeista kielenkäyttötilanteista ja siten vahvistetaan omia kielenkäytön vahvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Summatiivisessa arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson alussa määritellyt arvioitavat suoritukset sekä aktiivinen osallistuminen oppitunneilla. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen eri osa-alueet ja opintojaksossa painotetut laaja-alaiset osaamisalueet. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Opiskelijalle annetaan monipuolista palautetta kielitaidon edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Numeroarviointi.

Kansainvälisyyspassi, 2 op (KKU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Monipuolinen tutustuminen vieraisiin kulttuureihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kansainvälisyysteemaisia vierailuja ja tapahtumia, esim. museo, teatteri tai yritys.
- Opiskelija kerää passiinsa merkinnät 10 kurssin vastuuopettajan hyväksymästä vierailusta lukio-opintojensa aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan vieraisiin kulttuureihin omassa lähiympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan suoritusmerkinnällä, jonka saa suoritettuaan 10 hyväksyttyä vierailua.

Fysiikan ja kemian kokeellinen kurssi, 2 op (TTE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja tekemään mittauksia sekä laatimaan työselostuksia.
- Opiskelija harjaantuu tietokoneen käyttöön mittaustulosten keräämisessä, analysoinnissa ja työselostusten tekemisessä.
- Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan ja noudattamaan englanninkielisiä työohjeita ja tuottamaan englanninkielistä tekstiä luonnontieteellistä sanastoa käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijatöitä eri fysiikan ja kemia osa-alueilta.
- Töistä laaditaan työselostus englanniksi ja yksi esitys joko englanniksi tai suomeksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu (4-10)

Matematiikan ja fysiikan starttikurssi, 2 op (TTE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu englanninkielisen oppimateriaalin käyttöön matemaattisissa aineissa.
- Opiskelija tutustuu englannin kielen käyttöön matemaattisissa aineissa jo lukiossa, mikä hyödyttää opiskelijaa myöhemmin jatko-opinnoissa, koska tekniikan ja luonnontieteiden alojen korkeakouluopinnoissa käytetään englanninkielistä materiaalia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pääasiassa yläkoulun matematiikan ja fysiikan keskeisiä sisältöjä englanninkielisen oppimateriaalin avulla.
- Voidaan kerrata myös lukion matematiikan kahden ensimmäisen kurssin perusasioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu (4-10)

Terveysteknologia, 2 op (TTE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy terveys- sekä hyvinvointiteknologiaan tutustumiskäyntien, teoriatuntien sekä itse teknologisten menetelmien kautta
- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan terveyteen liittyviä mittauksia teknologiaa hyväksi käyttäen
- Opiskelija valmistautuu terveystiedon yo-kirjoituksiin terveys- ja hyvinvointiteknologian näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustumme ihmisen elinkaaren aikaiseen mittaamiseen, digitaalisiin terveyspalveluihin ja tietojärjestelmiin
- Toteutamme terveys- sekä hyvinvointiteknologiaan liittyviä vierailuja
- Pidämme oppimispäiväkirjaa
- Toteutamme henkilökohtaisen projektityön terveys- ja hyvinvointiteknologiasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijalle muodostuu käsitys siitä, mitä tarkoitetaan suomalaisella terveys- ja hyvinvointiteknologialla. Opiskelija saa itselleen tiedon, miten lähteä jatko-opiskelemaan alaa.

Hyvinvointiosaaminen

Kaikki opintokokonaisuudessa käsittelee sekä omaa, lähipiirin, yhteiskunnan että globaalia hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Terveys- ja hyvinvointiteknologiassa on monitieteinen lähestymistapa. Sisartieteitä ovat mm. psykologia, biologia, lääketiede sekä yhteiskuntatieteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarviointi. Arviointi koostuu oppimispäiväkirjan pohdinnasta (25%), projektityöstä (50%) sekä tuntiaktiivisuudesta (25%). Arviointia toteuttaa opiskelija itse, vertaisarviointina muut opiskelijat sekä opettaja. Opettajalla kuitenkin jakamaton vastuu arvioinnista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Terveys- sekä hyvinvointiteknologia on yksi Suomen vientiteollisuuden nopeimmin kasvavista teknologia-alueista. Tutustumme ihmisen elinkaaren aikaiseen mittaamiseen, digitaalisiin terveyspalveluihin ja tietojärjestelmiin sekä alan tulevaisuuden visioihin ja toteutamme terveysteknologiaan liittyviä vierailuja.
Opiskelutapa: pienryhmissä ja itsenäisesti toteutettavia käytännön tehtäviä, projektitöitä sekä evaluaatiota.
Opetuskielenä on suomi, mutta sekä käytetty materiaali että vierailut voivat sisältää englanninkielisiä osia.

Ohjelmoinnin alkeet, 2 op (TTE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii jonkin ohjelmointikielen alkeita, tavallisimpien komentojen tunnistamista ja etsimistä verkkolähteistä.
- Opiskelija oppii itsenäisen ohjelmoinnin kehittämisen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ohjelmointikielet ja alustat, tyypillisimmät komennot, harjoittelu kirjoittamaan lyhyitä komentosarjoja

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu (4-10)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson opiskelutavoissa vuorottelevat ohjaava opetus, pienryhmätyöt ja ohjelmointiharjoitukset. Pyritään tekemään pienimuotoisia harjoituksia ohjelmoinnista itsenäisesti ja ryhmänä. Opiskelijoiden oma tekeminen on keskeinen asia. Työvälineenä ohjelmointiin sopiva laite.

Tiedemiesten jalanjäljillä, 2 op (TTE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy tunnettujen matemaatikkojen, fyysikkojen ja kemistien teorioihin ja niiden syntyhistoriaan.
- Teoriat asetetaan siihen historiallisen tilanteen kontekstiin, jossa ne on aikanaan kehitetty.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pääasiassa lukion ensimmäisen ja toisen vuoden matematiikan, fysiikan ja kemian kurssien keskeisimpiä teorioita niiden historiallista taustaa vasten.
- Tutustutaan myös uusiin, valtakunnallisiin opintojaksoihin kuulumattomiin teorioihin.
- Mahdollisuuksien mukaan teorioiden luomisen kannalta keskeisillä paikoilla tullaan vierailemaan kansainvälisyyslinjan opintomatkojen puitteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Numeroarvostelu (4-10)

Kansainväliset ympäristöongelmat, 2 op (TTE6)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Kansainvälisyys ja jatko-opinnot, 2 op (KOP1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kansainväliseen opintotarjontaan niin kotimaisten kuin ulkomaistenkin korkeakoulujen näkökulmasta.
- Opiskelija harjaantuu etsimään tietoa jatko-opintokysymyksissään.
- Opiskelija pohtii, suunnittelee ja aloittaa oman korkea-asteen hakuprosessinsa valmistelun.
- Opiskelija harjaantuu elämän- ja opintojensuunnittelun taidoissa ja kerää rohkeutta tehdä omia ratkaisuja jatko-opintojen ja työelämän suhteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Korkea-asteen opintovaihtoehtoihin tutustuminen niin kotimaan kuin ulkomaidenkin kontekstissa.
- Oman hakuprosessin valmistelu ja korkea-asteen opintoihin tutustuminen (mm. jatko-opintojen asiakirjoihin tutustuminen)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija etsii ja soveltaa jatko-opintotietoutta oman hakuprosessinsa osana.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija harjaantuu korkea-asteen koulutusjärjestelmän tuntemuksessa sekä oppii ottamaan vastuuta omasta hakuprosessistaan lukion jälkeisiin opintoihin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan sekä suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja kansainvälisiin korkeakouluopintoihin kotimaassa että ulkomailla opiskeluun.

7.26. Integraatio-opintojaksot

Turvallisuus yksilön ja yhteiskunnan kannalta, 2 op (FYTE41)

Oppiaineet

- Fysiikka
- Kemia
- Terveystieto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla toteutetaan tutkimustyö opiskelijan valitseman yrityksen työturvallisuudesta
- Opintojaksolla tutustutaan Liedon seutuun ja ajankohtaisiin puheenaiheisiin turvallisuusnäkökulman kannalta
- Opintojaksolla käydään läpi ensiavun perusteita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sodankäynti: ydinaseet fysiikan näkökulmasta, kemialliset aseet kemian näkökulmasta ja yleinen turvallisuus biologinen sodankäynti terveystiedon näkökulmasta
- Liikenneturvallisuus: voimat ja mekaniikka fysiikan näkökulmasta, ajoneuvojen materiaaliteknlogia kemian näkökulmasta ja mm. preventiiviset keinot sekä ensiapu onnettomuuspaikalla terveystiedon näkökulmasta
- Yhteiskunnallinen turvallisuus: sähköverkko fysiikan näkökulmasta, pohjavesi ja kaivostoiminta kemian näkökulmasta ja ympäristökatastrofit sekä väkivaltatilanteet terveystiedon näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii toimimaan yhteiskunnassa vastuullisesti hyödyntäen kemian tietämystään arkipäivän päätöksissä. Opiskelija tulee tietoiseksi erilaisista yhteiskunnallisista turvallisuusuhista sekä pohtii omaa vastuutaan niiden ennaltaehkäisemissä terveyden näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii huomioimaan kemian merkityksen yhteiskunnan ja yksilön hyvinvoinnin kannalta. Opiskelija oppii reagoimaan tarkoituksenmukaisesti erilaisissa onnettomuustilanteissa sekä ennaltaehkäisemään mahdollisia turvallisuusuhkia terveystiedon näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10. Arviointi perustuu opintojakson aikana tuotettuihin suoritteisiin, jotka käsittelevät jakson keskeisimpiä sisältöjä, sekä kunkin oppiaineen (fysiikka, terveystieto ja kemia) ominaisten tietojen osoittamiseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan, terveystiedon ja kemian aihepiirejä yhdistävä opintojakso. Opintojaksolla herätetään pohtimaan, mitä muun muassa kemiallinen sodankäynti tarkoittaa, miten toimia palotilanteessa, minkälaiselle säteilylle altistumme ja miten toimia erilaisissa ensiaputilanteissa työpaikalla ja koulussa. Opintojaksolla tehdään vierailuja yrityksiin ja turvallisuus- ja pelastusalan kohteisiin. Opintojakso valmentaa sekä ylioppilastutkintoa että työelämää varten.

Kemian ja fysiikan kokeellisia töitä, 2 op (KEFY41)

Oppiaineet

- Fysiikka
- Kemia

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kokeelliset työt kemian ja fysiikan eri osa-alueilta sekä korkeakouluyhteistyö

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

SUoritusmerkintä (S)

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja tekemään mittauksia sekä laatimaan työselostuksia kemian ja fysiikan keskeisimmistä aiheista. Opintojaksolla harjaannutaan tietokoneen käyttöön mittaustulosten keräämisessä, analysoinnissa ja työselostusten tekemisessä. Opiskelijatyöt suoritetaan pääosin yliopiston tiloissa ja välineillä ja töistä laaditaan työselostus. Alan korkeakouluihin ja yrityksiin pyritään tekemään vierailuja. Opintojakso toteutetaan yhdessä fysiikan kanssa ja se valmentaa yo-kokeen kokeellisiin tehtäviin.

Let me Hack It! - luovan teknologian kurssi, 4 op (KUMU41)

Oppiaineet

- Kuvataide
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden vahvistaa teknologian, musiikin ja kuvataiteen sisällön hallintaa maker-oppimisen kautta. Teknologiana kurssilla käytetään kuvataiteen ohjelmointiympäristöä (Processing), musiikin ohjelmointiympäristöä (SonicPi).
  Luova teknologiaoppiminen: huvittele ja haaveile - hullutellaan ja leikitään, jotta paineet ja huoli omasta osaamisesta hellittävät. Välitetään silti siitä mitä tehdään. Tuetaan omaa,

henkilökohtaista intoa ja motivaatiota. havaitse ja hoksaa - harjoitellaan ympäristön ja käytettävissä olevien resurssien aktiivista havainnointia. Keksitään uusia tapoja hyödyntää resursseja. häkkää ja jaa - opitaan arvostamaan muiden ideoita ja työtä sekä kehittämään näiden pohjalta uutta. Osallistutaan jakamisen kulttuuriin omilla töillä. Luova työskentelyprosessi voi alkaa mistä tahansa vaiheesta, ja vaiheiden välillä voidaan liikkua vapaasti missä tahansa järjestyksessä. Opintojaksolla tarvitaan tietokone (Windows/MacOS/Linux), jolle voit asentaa ohjelmia.

- Liitetään musiikkia kuvaan, joko itse tehtyä ja äänitettyä tai valmista saatavilla olevaa musiikkia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy koko kurssilla, sillä kurssilla luodaan omia teoksia tai tutkielmia monitaiteisesti ja -tieteisesti.

Kurssi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden vahvistaa teknologian, musiikin ja kuvataiteen sisällön hallintaa maker-oppimisen kautta. Teknologiana kurssilla käytetään kuvataiteen ohjelmointiympäristöä (Processing), musiikin ohjelmointiympäristöä (SonicPi).

Luova teknologiaoppiminen:

- **huvittele ja haaveile** - hullutellaan ja leikitään, jotta paineet ja huoli omasta osaamisesta hellittävät. Välitetään silti siitä mitä tehdään. Tuetaan omaa, henkilökohtaista intoa ja motivaatiota.
- **havaitse ja hoksaa** - harjoitellaan ympäristön ja käytettävissä olevien resurssien aktiivista havainnointia. Keksitään uusia tapoja hyödyntää resursseja.
- **häkkää ja jaa** - opitaan arvostamaan muiden ideoita ja työtä sekä kehittämään näiden pohjalta uutta. Osallistutaan jakamisen kulttuuriin omilla töillä.

Luova työskentelyprosessi voi alkaa mistä tahansa vaiheesta, ja vaiheiden välillä voidaan liikkua vapaasti missä tahansa järjestyksessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Opintojakson aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden vahvistaa teknologian, musiikin ja kuvataiteen sisällön hallintaa maker-oppimisen kautta. Teknologiana kurssilla käytetään kuvataiteen sekä musiikin ohjelmointiympäristöä.

Luova teknologiaoppiminen:

- **huvittele ja haaveile** - hullutellaan ja leikitään, jotta paineet ja huoli omasta osaamisesta hellittävät. Välitetään silti siitä mitä tehdään. Tuetaan omaa, henkilökohtaista intoa ja motivaatiota.
- **havaitse ja hoksaa** - harjoitellaan ympäristön ja käytettävissä olevien resurssien aktiivista havainnointia. Keksitään uusia tapoja hyödyntää resursseja.
- **häkkää ja jaa** - opitaan arvostamaan muiden ideoita ja työtä sekä kehittämään näiden pohjalta uutta. Osallistutaan jakamisen kulttuuriin omilla töillä.

Luova työskentelyprosessi voi alkaa mistä tahansa vaiheesta, ja vaiheiden välillä voidaan liikkua vapaasti missä tahansa järjestyksessä.

Opintojaksolla tarvitaan tietokone (Windows/MacOS/Linux), jolle voit asentaa ohjelmia.

Musavideo - videomusaa, 4 op (MUKU42)

Oppiaineet

- Kuvataide
- Musiikki

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- OPintojakso tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden luoda omaehtoinen taiteellinen produktio, jossa yhdistyy musiikillinen / melodinen ilmaisu sekä visuaalinen kerronta. Opintojaksolla tarvitaan tietokone (Windows/MacOS/Linux), jolle voit asentaa ohjelmia.
- Liitetään musiikkia kuvaan. Harjoitellaan musiikin erilaisten tehokeinojen käyttämistä visuaalisessa materiaalissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy arvioitavassa tehtävässä siten, että kurssi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden luoda omaehtoinen taiteellinen produktio, jossa yhdistyy musiikillinen / melodinen ilmaisu sekä visuaalinen kerronta.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen näkyy arviotavassa tehtävässä siten, että kurssi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden luoda omaehtoinen taiteellinen produktio, jossa yhdistyy musiikillinen / melodinen ilmaisu sekä visuaalinen kerronta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen näkyy arvioitavassa tehtävässä siten, että kurssi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden luoda omaehtoinen taiteellinen produktio, jossa yhdistyy musiikillinen / melodinen ilmaisu sekä visuaalinen kerronta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla 4 –10.

Portfolio

Opintojakson aikana syntyy orientaatiotehtävien, arvoitavien harjoitusten ja luonnospäiväkirjan merkinnöistä kokonaisuus, jota voi kutsua myös digitaaliseksi portfolioksi. Portfoliomaisessa työskentelyssä kuvataan oman osaamisen kehittymistä ja pohditaan kurssin aikana syntyneitä oivalluksia, ideoita ja haasteista.

Portfolio voi sisältää:

• Kirjallisia tuotoksia: muistiinpanoja referaatteja, kysymysvastauksia, esseitä, tutkimusraportteja, tutkielmia

• Kuvallisia tuotoksia luonnoksia, taidekuvia, valokuvia, mainoskuvia, videotiedostoja, käsitekarttoja, infografiikkaa, kaavioita

• Äänitiedostoja: ääneen ajattelua, haastatteluja

• Yhdistelmiä edellisistä, multimediaa, pelisuunnittelua, interaktiivisia esityksiä

• Erityistaitojen dokumentointia

Arvioinnissa huomioidaan:

• tekniikan, sisällön ja kokonaisuuden visuaalinen hallinta

• aiheen käsittelyn ja ilmaisun omaperäisyys

• taiteellisen työskentelyn prosessin kuvaus portfoliossa

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden luoda omaehtoinen taiteellinen produktio, jossa yhdistyy musiikillinen / melodinen ilmaisu sekä visuaalinen kerronta.

Opintojaksolla tarvitaan tietokone (Windows/MacOS/Linux), jolle voit asentaa ohjelmia.

Jaksamista ja hyvää arkea, 1 op (OPTE41)

Oppiaineet

- Opinto-ohjaus
- Psykologia
- Terveystieto

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintokokonaisuuden tavoitteena on tukea opiskelijan kaikkinaista jaksamista, hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä etsiä sellaisia arjenhallintataitoja, jotka tukevat sekä opinnoissa että elämässä yleensäkin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Miten hallita stressiä, miten elvyttää omia voimavaroja, olla itsemyötätuntoinen ja harjoitella itsehoitotaitoja? Kuinka jaksaa arjessa, kohdata haasteita ja joskus vaikeuksiakin ja osata elää muutosten keskellä niin, että silti löytää arkeensa iloa ja innostusta? Opintokokonaisuuden tavoitteena on tukea opiskelijan kaikkinaista jaksamista, hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä etsiä sellaisia arjenhallintataitoja, jotka tukevat sekä opinnoissa että elämässä yleensäkin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan.** Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintokokonaisuuden aikana työskentelyä arvioidaan seuraavasti: itsearviointia suoritetaan jatkuvasti ja tarvittaessa käytetään vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutukse (Liite 1)

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko (Liite 2)